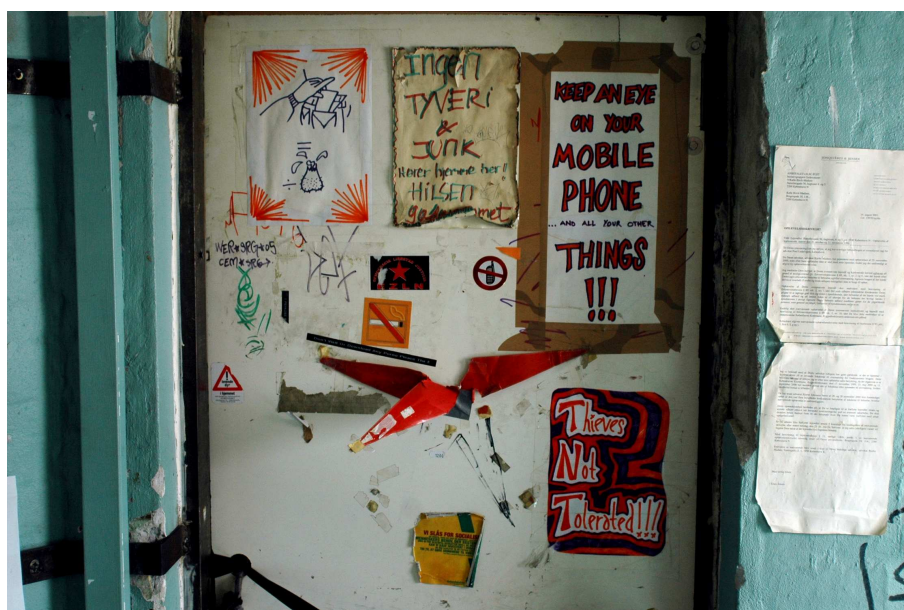

Læring i Gaderummet, et socialt psykologisk fristed for utilpassede og marginaliserede unge.

Af Nikolaj Mads Fuerbo Henriksen, bachelor semester på pædagogik og udviklingsstudier Roskilde universitets center RUC, efterårssemester 2006

Indgangsparti, det gamle Gaderum

LÆSEVEJLEDNING

Om mig selv handler om hvorledes jeg kom i kontakt med Gaderummet, hvad mit forhold til Gaderummet er, og hvorledes jeg kan vise hvad Gaderummet egentlig indeholder s 6- 10

Kap. 1 Problemer og formuleringer. Mange unge har store problemer med valg af deres eget selv s 11, de er for manges vedkommende blevet fjernet fra deres hjem s 12, og forsøger at finde sig selv i tilværelsen s 12, hvad er det rigtige valg s 14, identitet, nogle unge bliver uintegreret, intet i den offentlige regi har indtil nu kunnet hjælpe disse unge med en tålelig tilværelse. De lever et usselt liv på gaden s 14. Findes der andre muligheder s 15, og hvorledes afdække evt. muligheder s16?

Kap. 2 Teoretiske overvejelser. Der vil blive anvendt etnografisk sociologi og antropologisk psykologi for at finde ud af hvorledes både i indretning og i anvendt psykologi der forsøges at give stedets boere og brugere erfaringer. Her anvendes John Dewey fra 1996. lit. nr 5 s 16-18

Kap. 3 Valg. Kulturproblemer og territorium s 18, konstitueres gennem brede sæt af sociale og spaltede relationer s 20, der fører over til forholdet mellem steder og identitet s 20, og det er i identitet, at vejene (steder og kultur) og (magt og kultur) mødes. I krydset (identitet) fremkommer et samfund, hvor modstand former subjekter s 21, et sted. Gaderummet er et sådant sted, hvor et af de fælles adfærdsmønstre er udstødthed på en eller anden måde.

Kap. 4 Giver først en summarisk opstilling af det der søges udforsket p 26. De tre former for modstand s 26. Den totale institution beskrives ud fra Goffmann, fordi dette element anvendes i beskrivelsen af transformationen af Gaderummet fra et fristed til institution. Afsnittet om selvrealisering gennemgår udviklingshistorien omkring begrebet selvrealisering frem til dagens individ, hvor kravet er frit individ s 27- 33. Valg af realisering af sig selv gennem individualisering, refleksiviteten og evnen til at formes har forandret mulighederne s 33- 36. Det giver anledning til tre former for måder at orientere sig i moderniteten på s 36. De tre måder er 1. Den subjekteverende orienteringsmåde, 2. ontologisering og 3. potensering. Hertil findes Honneth analyse af individualismen bestemt af to poler, det ydre og det indre, via Simmels betydningsrigdom om

individualisering opridses tre strømninger, 1.den konformistisk individualisme, 2. stigende individualitet,3 og individualiseringsprocessen som et tveægget svær. Selvrealisering på den rette måde kan føre til tomme fællesskaber, som kan føre til nye former for social lidelse s 41.

Kap. 5 Metode s 41- 51. Ud over interview anvendes der andre metoder til indsamling af data. Foto fra det gamle Gaderum, og det nye Gaderum. Referater fra dagbogen som følger alle begivenheder i Gaderummet, studiegrupper arbejder vil blive inddraget i undersøgelsen. Interviewene (2) bliver foretaget med personer hovedsagelig kun kendt med enten det gamle- eller det nye Gaderum efter overvejelser ved hjælp af Bordieu. Gemma har givet mig en ide som jeg prøve i interviewene s 46- 47.

Kap. 6 Den arkitektoniske modstand. Begge steder gennemgås for at se hvorledes opbygningen af det konkrete sted fremmer en fællesskabsfølelse s 51- 61.

*Kap. 7 Den politiske modstand.
Fristedets modstand s 60, brugerne som modstandslomme s 61, samspil med kommunen s 62, forskelle og ligheder hos brugerne i det gamle- og det nye Gaderum s 65*

*Kap. 8 Brugernes modstand
mest ligheder s 66- 71, skiftet hos medarbejderne s 71-74. Mad og nødvendigheden deraf for fællesskabet i det gamle Gaderum, og ligegyldigheden som fællesskaber i det nye Gaderum 74.
Vold, regler og ansvar, forskelle i de to Gaderum 75-77.*

Kap. 9 Brugernes forhold til Gaderummet- en læringsproces? 77- 78

Kap. 10 Konklusion 78-80

Om mig selv

INDHOLDSFORTEGNELSE:

4-5

Indledning og Om mig selv	6 - 10
Kap. 1. Problemfelt, problemformulering og forskningsspørgsmål	10 - 16
a: Forklaringseksempel	11
b: Orienteringsmåden og valgmuligheder	12
c: Det rigtige valg	14
d: De unge marginaliserede	14
e: Problemformulering	15
f: Arbejdsspørgsmål	16
Kap. 2. Teoretiske overvejelser	16-18
Kap. 3. Teoretisk metode valg	18-26
a: Sted og kultur	18
b: Stedskabelse	19
c: Steder og identitet	20
d: Magt og kultur	21
e: Krydset	21
f: Gaderummet som sted	22

Kap. 4. Summarisk model over projektet	26- 40
a: 3 former for det gamle Gaderum og det nye Gaderum	26
b: Teori om den totale institution	27
c: Teori om selvrealisering	28
d: Tre former for selvrealisering	29
e: Valg i realisering af sig selv	33
f: De kulturelle orienteringsforsøg	35
g: Den nye individualisme	37
Kap. 5 Metode	41- 51
a: Metode triangulering	41
1. Foto og tekst indsamlingsmetode	41
2. Interview metode	42
2a. Mine interview overvejelser	42
b: Interview model	47
Kap. 6 Den arkitektoniske modstand	51- 61
a: Den arkitektoniske modstand i det gamle Gaderum	51
b: Den arkitektoniske modstand i det nye Gaderum	54
Kap. 7 Den politiske modstand	60- 75
a: Gaderummet som modstandslomme	60
b: Brugeren som modstandslomme	61
c: Samspillet med kommunen	62
d: delkonklusion Gaderummet som sted.	65
Kap. 8 Brugerens modstand	65- 77
a: Helvedes forgård	67
b: Bordet og medarbejderen	71
c. Mad	74
d. Vold, regler og ansvar	75

Kap. 9 Brugerens forhold til Gaderummet – en læringsproces?	77-78
Kap. 10 Konklusion	78- 81
Gaderummet og mig selv	81-82
Litteraturliste	82-83
Bilag og figurer+ små forklaringer	83- 87

Indgangsparti det nye Gaderum

Indledning, Gaderummet og mig selv

Grunden, til at jeg vælger Gaderummet som sted og som institution til mit genstandsfelt, kan findes i mig selv. Gaderummet har været en del af mit liv siden 1997, hvor jeg møder nogle af Gaderummets folk for første gang. Det sker på en Roskilde-festival, hvor jeg oprindeligt var taget af sted sammen med nogle kammerater fra min hjemby på det tidspunkt, men så bliver jeg inviteret til at ryge en chillum i en anden lejr, og takker pænt ja tak. Da jeg kommer frem til lejren, er der noget, der tiltaler mig ved lejrens atmosfære. Lejren fremtræder på en gang lidt skummelt, usle telte med spraymaling over det hele, og affald rundt over det hele i lejren, men også hyggeligt, der bor tydeligvis flere, end der er telte til, hvilket ses ved, at flere ligger og sover under den store presenning, der er slået op mellem teltene, og der er en yderst social stemning a'la, vi har ikke så meget, men vi deler gerne, hvad vi har. Denne lidt mærkelig blanding af hygge og skummel atmosfære får mig på en eller anden måde til at føle mig velkommen, og jeg bliver introduceret for flere af

folkene i lejren, og falder i snak med dem, de fortæller mig, at de kommer fra København fra noget, der hedder Gaderummet, samtidig er den, der inviterede mig med til lejren, gået i gang med at klargøre chillumen og mixe hashen. Pludselig vælter der en ung mand ind, og begynder at råbe op, jeg fatter ikke rigtigt, hvad der sker, og blander mig uden om, så slår den unge højtråbende mand en pige, der sidder ned, og han slår så det synger, hvorefter han går igen stadigt højtråbende. Pigen bliver ked af det, og begynder at græde, flere af Gaderumsfolkene kommer pigen til hjælp for at se, om de kan gøre noget, samtidigt med begynder de at tale om ham, der kom, slog og gik, de kender ham åbenbart godt, og jeg får at vide, at han er god nok normalt, men han er helt oppe at køre på speed¹, og så var det oven i købet hans kæreste, han havde slået. Så er chillumen færdig, og vi ryger den fed, der var grunden til, at jeg mødte Gaderumslejren, derefter bevæger jeg mig tilbage til min oprindelige lejr, med en lidt blandet følelse af, hvad jeg lige har oplevet.

Næste gang jeg møder Gaderummet, er i København samme år. Jeg har involveret mig i en politisk forening kaldet Rebel, den samler på det tidspunkt socialister, kommunister og anarkister i et fælles forum for politisk debat og aktions planlægning. Et af hovedtemaerne i Rebel er antirascisme, og det er det, der fører mig til København, hvor Rebel har deres hovedkontor på indre Nørrebro. Nazisterne har indkaldt til en Hess-march og Rebel deltager i en mod-demonstration, hvor jeg også har tænkt mig at deltage. Vi ankommer til København om eftermiddagen inden mod-demonstrationen, og opholder os i Rebels hovedkontor hele den dag, hvor vi lærer hinanden bedre at kende. Næste dag står vi tidligt op, vi skal på en lille tur rundt i området og se, hvor der tidligere har været bz-atte huse, turen ender i Gaderummet, hvor vi skal hente nogle, der skal med til mod-demonstration. Gaderummet er på dette tidspunkt lokaliseret på 4-5 sal i en baggård på Nørrebrogade 56. Bagtrappen lugter af urin, og en del af vinduerne er itu, der ligger noget der ligner blod og bræk på selve trappen. Oppe for enden af trappen mødes vi af en åben dør, hvor der kommer musik og hash-røg sivende ud fra. Vi går ind, og træder ind i et lokale, hvor der er pænt rodet, det minder faktisk meget om lejren, jeg besøgte på Roskilde festival og det er også nogle af de samme folk, jeg møder her. Der ligger en hel del, og sover rundt omkring på sofaer på 4.salen, men det er også tidligt om morgenen, men der er da nogle, der er vågne, bl.a. den højtråbende og slående person jeg traf på Roskilde festivalen, han virker meget frisk, og kan ikke vente med at komme ” ud at smadre nazier”, som han siger. Vi

¹ Speed eller amfetamin giver en energi rus, det kan indtages ved snifning spisning eller injektion.

bliver ca. en halvtime i Gaderummet, og går så videre, men vi er kun blevet 3-4 personer ekstra på trods af, at der mindst var 25-30 personer tilstede i Gaderummet, da vi kom(hvoraf de fleste befandt sig på 5.salen, der fungerede som bo-funktion).

Næste gang jeg opsøger Gaderummet, er i 1998, hvor mine forældre er flyttet til København, og jeg har gennem længere tid haft Rebel som min omgangskreds. Rebels hovedkontor bliver jævnligt besøgt af folk fra Gaderummet, og jeg falder lettest i snak med Gaderumsfolkene, og bliver set mere og mere skævt til af de andre Rebeller det ender med, at jeg får ekskluderet mig selv fra Rebel, og opsøger i stedet Gaderummet som min omgangskreds. Eller som stedets daglige husker det, blev jeg fundet i Folkets Park på Nørrebro af Gaderumsbrugere.

Det er først her, at det går op for mig, hvad for et sted Gaderummet egentligt er, og jeg kommer til at deltage i mit første søndagsmøde² i Gaderummet og indtræde i en position som bruger³ af Gaderummet. Gaderummet er et socialt psykologisk fristed, et sted man kan bo uden at betale husleje, dog skal man deltage i rengøringen, tage sin tjans, som præmis for at kunne bo i stedets bo funktion, ellers er man henvist til sofaerne, et andet præmis er deltagelse i søndagsmøderne. Samtidig er det også muligt at få psykologisk rådgivning, og der bliver lavet fællesmad 2-3 gange om ugen. Døren er åben 24 timer i døgnet alle ugens dage, der er altid nogen, der er vågne, altid nogen man kan få sig en snak med. Hårde stoffer er ikke tilladt, men hash er et tilladt rusmiddel. Det er til hver en tid Gaderummets selvjustits der vurderer, hvad der er acceptabel adfærd, og der er som sådan ikke noget reglement i Gaderummet.

Gaderummets selvjustits er det muligt for alle at deltage i. Selvjustitsen kommer til udtryk ved Gaderummets søndagsmøder. Søndagsmødet er et møde, der bliver holdt i Gaderummet hver søndag kl. 17.00, Deltagerne er skiftende, men har i kraft af Gaderummets præmisser for at kunne bo på stedet, boere⁴ i Gaderummet som de centrale, dertil kommer stedets daglige leder, og andre der har lyst til at deltage som brugere eller gæster. På mødet bliver der diskuteret alt fra stort til småt, ofte er det ting, som kan synes små, der er de største hurdler, man skal over i Gaderummet såsom tjanselisten et fast

² Søndagsmødet, øverste besluttende myndighed for den daglige drift af Gaderummet.

³ Bruger er en person, som kommer i Gaderummet, men som bor et andet sted.

⁴ En boer er en person, der har fast ophold i Gaderummet, dvs. sover der

punkt på mødedagsordenen. Der berettes, hvad der er sket i ugen, og der diskuteres løsninger på konflikter, der har været i løbet af ugen, stedets økonomi diskuteres. Nye bliver budt velkomne med en opfordring til at fortælle, hvem de er, og hvorfor de er kommet. Fra møde til møde er der derudover punkter, der rejses af boere, brugere, gæster og den daglige leder. Igennem min deltagelse i søndagsmøderne går det op for mig, at Gaderummets økonomi ikke er god, og stedet står overfor lukning, eller som stedet formulere det bzættelse af stedet. Hvilket får mig til at kontakte til min far⁵ og fortælle ham om Gaderummet.

Min far taler med stedets daglige leder, og de laver en plan. Igennem en længere og kompleks forhandling mellem Gaderummet, Kbh. kommune og Staten lykkedes det at få Gaderummet på Sats-puljemidler⁶ i 1999, og Gaderummet bliver i første omgang reddet. Det giver stedet blod på tanden i takt med, at der kommer flere og flere til Gaderummet og der bliver større og større afstand mellem de subkulturer, der florerer i Gaderummet, samtidig med at der nu er råd til at ansætte folk, den daglige leder får sin første løn⁷. Det munder ud i, at Gaderummet bliver omdannet til en officiel forening med et ønske om større lokaler. Min far indtræder som foreningens formand, og jeg indtræder nu i en position stadig som bruger men samtidig som formandens søn.

Tiden går og i 2002 bliver Gaderummet til en selvejende institution, og opnår at sammensætte en indflydelsesrig socialfaglig periferi i form af folk, der kan trækkes på i det sociale arbejde, bl.a. er Henrik Rindom⁸ blevet tilkaldt psykiater, og der bliver flere fastansatte.

I 2004 møder jeg min nuværende kæreste igennem Gaderummet, og sidder i dag i bolig sammen med hende, en bolig Gaderummet har hjulpet hende med at få. At jeg møder, min kæreste i Gaderummet betyder, at jeg i en periode bor i Gaderummet sammen med min kæreste, samtidig med at jeg også bor hos min far, jeg kommer derved til at indgå i Gaderummet som en bruger med boer kæreste, og da jeg har været bruger af stedet et stykke tid nu, har jeg nærmest status som en boer. I maj 2005 får Gaderummet de længeventede nye lokaliteter i Rådmandsgade 60, i forbindelse hermed skal det nævnes, at jeg og min kæreste boede/sov meget hos min far i den periode, men stadig hjalp til med

⁵ Min far har været socialchef, jeg orienterer ham om problemet.

⁶ Satspulje er penge summet op fra overførsel-indkomster

⁷ Den daglige leder har indtil 1999 levet af kontanthjælp

⁸ Henrik Rindom er distriktpsikiater i København og overlæge på Hvidovre hospital

flytningen og istandsættelse af de nye lokaler, jeg indgår her igen som bruger, og min kæreste er aktiveret i Gaderummet, og indgår på den måde i medarbejderstaben.

Medarbejderstaben udgør på dette tidspunkt 3 fastansatte, 1 altnuligmand og 4 studentermedhjælpere.

Mit næste stadie i forhold til Gaderummet er, hvor jeg bliver boer sammen med min kæreste, og her indgår jeg på lige fod med de andre boere i Gaderummet, jeg har dog i kraft af de nye lokalers muligheder og mit virke som universitetsstuderende et privilegium nemlig et værelse i boningen⁹, men min kæreste og jeg benytter det ikke så meget udover at sove der, vi opholder os stort set hele tiden i Gaderummets store fællesskab. Vi er dog kun boere i godt og vel en måned, da Kbh. kommune meddeler min kæreste, at de har fundet en lejlighed til hende, den tager vi imod, og er nu igen brugere af Gaderummet.

Jeg har været en del igennem med Gaderummet ved min side, jeg har oplevet nedture og opture både personlige og institutionelle, jeg har oplevet at stå i forskellige positioner i forhold til Gaderummets positioneringsmuligheder.

Og i dag har jeg bevæget mig derhen, hvor jeg mener, det er på tide, at jeg skal give Gaderummet noget igen, i form af andet end deltagelse og ophold. Nemlig i kraft af et forskningsmæssigt bidrag til at forstå nødvendigheden af et fristed som Gaderummet i en storby. Dette bidrag til Gaderummets forskning er ment som et slags talerør til gamle og nye brugere af Gaderummet, forstået på den måde, at det er brugernes egne ord om Gaderummets daglige virke, koncentreret om nogle centrale funktioner, der er kernen i projektet. Derudover, da det jo er et bachelorprojekt, er projektet ligeså meget en indførelse af den udefrakommende læser i Gaderummets udviklingshistorie groft skitseret som to perioder, betragtet som henholdsvis det gamle Gaderum og det nye Gaderum. Dette projekt er både om mig selv, og om Gaderummet og Gaderummets brugere, og er ment som et refleksivt redskab, både for mig selv, hvor jeg er eksemplarisk for en måde at realisere mig selv i moderniteten igennem min tilknytning til Gaderummet, for Gaderummet, hvor der vil blive skitseret en ændring i selvrealiserings muligheder for brugere af Gaderummet i forbindelse med stedets historiske udvikling, og for Gaderummets brugere; for projektets metode inddrager dem som medforskere, og placerer brugernes udsagn som refleksive processer over det at være en del af Gaderummet, set i forhold til nogle af stedets centrale funktioner, heri indgår jeg også selv, da jeg også selv

⁹ Boningen er den del af Gaderummet, der er privat, den er kun for boere og ikke for brugere, dog er det tilladt for brugere at besøge boere.

er en del af Gaderummet og sammen med medforskerne udforsker Gaderummets centrale funktioner.

Kap. 1

Problemfelt, problemformulering og forskningsspørgsmål

Unge og Valg i storbyen.

Hvad gør, at der er unge mennesker i nutidens Danmark, såvel som i andre vestlige lande, der oplever at befinde sig på margenen af samfundet¹⁰?

Svaret, mener mange, skal findes i moderniteten og dens medfølgende fokus på det individuelle, og de valg der viser individualiteten, hvem man er, hos individerne (Hansen:102, Andersen:160, Knudsen og Jensen:1999 litnr.8). Men også i den socialpolitiske kontekst, valgene skal træffes i.

I 1950'erne var det rimeligt ligefor, hvem man var som ung og, hvem man skulle blive som voksen, det var ikke noget, man selv skulle finde ud af. Samfundets forventninger til en, var en del af ens opvækst, hvilket kom til udtryk både igennem familiens sociale status, og skolens og andres sociale steders disciplinering, ved internalisering af meningshorisonter af den unge, der skulle til at indgå i de voksnes rækker. En ungs sociale realiteter og omgivelser fastlagde rammerne for, hvad man kunne blive og, hvad ens funktion ville være i samfundet (Hansen:s.101, Andersen:s.159f: ibid).

Sådan er det ikke i dag, i dag er der et individuelt krav, der har internaliseret sig i den unge, et krav om at realisere sig selv. Og på den måde *skrive* sin personlige fortælling, vise hvem man er, og hvad man kan gennem selvstændige valg.

a. Forklaringseksempel.

Typiske problemer for brugere i Gaderummet, er knas i familieforholdet.

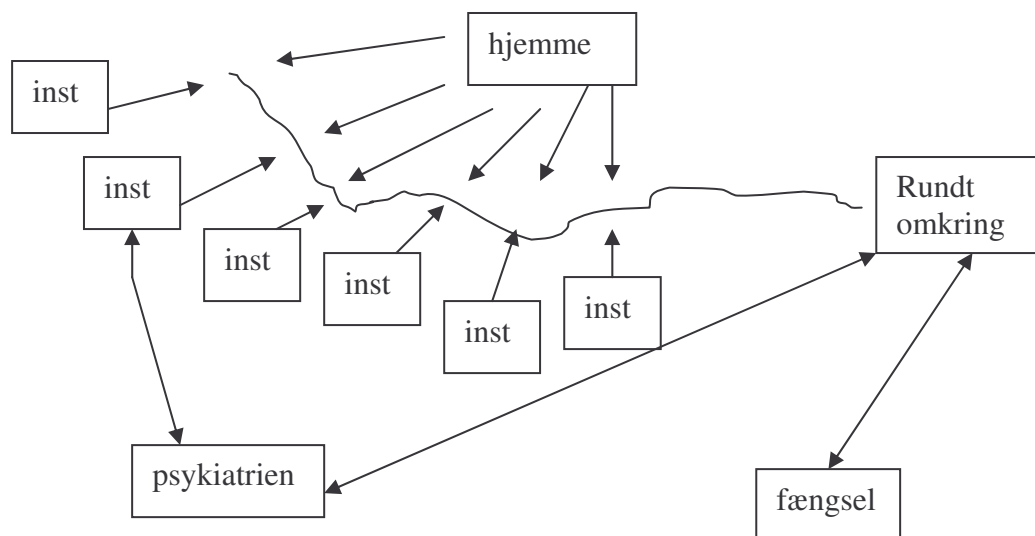
Det er ikke de mest velfungerende familier, de unge der kommer i Gaderummet, kommer fra, Alkohol stoffer og misbrug har oftest været en del af familieforetagedet, hvilket har givet nogle anderledes betingelser for selvudvikling hos de unge, de har oftest stået i rollen som forældre for deres far eller mor, og skulle få dagligdagen til at hænge sammen, da deres forældre ikke havde tid til det. Meget tidligt i livet har de skulle træffe valg både for dem selv men også for deres familie. Kravet om selvrealisering har for de unge i Gaderummet haft en

¹⁰ Hvor de står med en følelse af, at det ikke er dem selv, der har ført dem helt derud, men at det er samfundets skyld, at de i nogles tilfælde ikke kan løfte sig fra deres sociale livssituation, og i andres tilfælde, at de er kommet på en social deroute, hvor stop knappen ikke virker.

karakter af at omfatte andre end dem selv, og samtidig har selvrealiseringsprocessen taget afsæt i nødvendige valg for overlevelse.

For en stor del har det betydet, at de er blevet fjernet hjemmefra, og har haft en institutionskarriere. Det vil sige, de måske er blevet placeret i en plejefamilie eller en døgninstitution, oftest har de ikke kunnet eller villet være der, og er stukket af hjem til forældrene, eller til andre steder, for derefter igen at blive placeret i en ny institution eller plejefamilie. I den tid hvor de hverken har været på en institution eller hjemme, enten hos deres forældre eller plejeforældre, har de været rundt omkring (Bilag 1).

Figur 1: de unges institutionskarriere

b. Orienteringsmåder og valgmuligheder

Valg ses af Thomas Ziehe (lit.3). som måder at orientere sig på, og han definerer tre grundlæggende orienteringsmåder, 1. subjektivering, 2. ontologisering og 3. potensering. Den første orienteringsmåde er subjektivering, den beskrives som en søgen efter nærhed i sociale relationer, og en autentisk repræsentation af subjektet i omgivelserne (ibid:s.18f). Den anden orienteringsmåde er ontologisering, den beskrives som en jagt efter sikkerhed i tilværelsen, en mening med livet i et ahistorisk perspektiv, subjektets historie er uden den

store betydning for valget(Ibid:s.19f). Den tredje orienteringsmåde er potensering, den beskrives som en kunstig opfyldning af betydning, og her er det stilen, der er i centrum(Ibid:s.20).

Det, at den unge selv skal udforme og udfolde sin personlige fortælling, rummer en frigørelse fra den traditionsbunde normdannelse, og åbner dermed en verden af mulige valg for den unge, der kan føre til selvrealisering. Men det er ikke problemløst, at vælge sin egen personlige fortælling, frem for at følge den traditionsbundne horisont for forventninger af ens selvforståelse og selvforvaltning(Hansen:s.101, Knudsen og Jensen:1999,lit.8). I 1950'erne fandtes samme tre orienteringsmåder, subjektivering foregik blot inden for familiens nære bånd, ontologisering foregik gennem et positivt syn på den social klasse, man tilhørte, og potenseringen foregik gennem tilegnelse af ”smag” som den var blandt subkulturer(lit.3:s.23f). Valgmulighederne, var som før nævnt, begrænsede for individet, set i forhold til i dag.

Johannes Andersen(Lit.8) peger på, at den unge i moderniteten har to muligheder at forvalte sit liv efter. Den ene mulighed er at vælge ” institutionernes tryghed” den anden er at ”vende ryggen til hele lortet”(Andersen:162, Knudsen og Jensen:1999, Lit.8).

Institutionernes tryghed går kort fortalt ud på at følge den vej, samfundet ønsker, man skal gå. I vores tid, gå fra skolen til en videregående uddannelse og derfra videre til erhvervslivet. Erhvervslivet er ofte ikke et ukendt område for den unge, der har fulgt institutionernes tryghed, da en vis erhvervs erfaring ofte er påkrævet fra erhvervslivet, før den unge kan blive en del af denne sektor.(ibid.162,) institutionernes tryghed kan på mange måde minde om den traditionsbundne horisont for forventninger, der var før moderniteten, dog er det i moderniteten ikke fastlagt på forhånd, hvad man kan blive, men systemet eller samfundet, om man vil, giver klart nogle fingerpeg om, hvad det vil være givtigt at blive. Samfundets forventninger og optioner, oftest udtrykt gennem erhvervslivets diktering, kan i dag siges at være blevet den horisont for forventninger af ens selvforståelse og forvaltning, den unge kan orientere sig mod, hvis han/hun vel at mærke vælger institutionernes tryghed. Den anden vej at vende ryggen til hele lortet, handler mere om at vælge ud fra, hvad man har lyst til, eller det som er spændende for en, eller at forfølge den modstand der vurderes som nødvendig. Hvilket kan resultere i, at man erhverver sig nogle rigtig gode oplevelser og får en stor indsigt i det, man syntes var spændende eller nødvendigt(ibid.163). Det er dog ikke problemløst at følge fix-punkter,

der er fastlagt af subkulturer, underholdningsbranchen, eller oplevelsesrejsende og lignende, der har vakt lysten eller spændingen hos den unge. Det er en vej fyldt med muligheder og risici. De fleste unge i dag følger dog ikke kun en vej, men kombinerer institutionernes tryghed med at vende ryggen til hele lortet, kombinationen sker som forgodtbefindende. Denne tendens forklarer Johannes Andersen(ibid.), ved, at det er den unge selv, der skal forme sin personlige fortælling ud fra sig selv. Dvs. at de valg den unge tager, skal begrundes i den unge selv, og det kan være svært når den unge ” har mange valgmuligheder, men det kniber med at finde noget, der gør et bestemt valg rigtigt” (ibid.163)

c. **Det rigtige valg.**

Hvordan kan det være, at det kniber for den unge med at finde noget, der gør et bestemt valg rigtigt? Unges valg, sætter dem i dag i forbindelse med flere forskellige sociale kontekster, det være sig alt fra, festmiljøer over arbejdsmiljø til hverdagsmiljø, for blot at nævne nogle. I hvert miljø er omgangstonen, stemningen, omgivelserne og grunden til at færdes i miljøerne væsensforskellig, hvilket påkræver en tilpasning af ageren mellem strategier for færdens af den unge for at kunne bære sig på passende vis. Det er i denne fokus på den individuelle omstillingskapacitet hos modernitetens individer, at identitetskrisen kan opstå. Hvis det miljøes væsen, det unge individ færdes i, ikke matcher med den unges tilegnede strategier for færdens, der kan komme til udtryk i den unges fremtræden, må den unge nødsage sig til at forvalte strategier observerede gennem andres strategier for færdens i det pågældende miljø.

En benyttelse af fremmede strategier, som autentiske, vil føre til lidelse og en eller anden form for selvhjælp synes nødvendig(ibid.107).

d. **De unge marginaliserede**

Er der så nogle unge mennesker i dag i Danmark der er marginaliserede og derfor lider? Svaret er ja, vi finder dem ved at vende blikket mod Danmarks sociale margen af unge. De unge, vi finder i margenen, kommer fra vidt forskellige baggrunde. De har begyndt deres sociale deroute, eller aldrig kommet ud af deres sociale position af meget forskellige grunde eller valg¹¹.

¹¹ Jævnfør figur 1: de unges institutionskarriere.

Mange af disse marginaliserede unge forsøges ”samlet op”¹² af regionale og/eller kommunale tiltag af vidt forskellig art, og med vidt forskellig grad af succes.

i hvert fald nogle marginaliserede unge bliver ”samlet op” fra deres sociale deroute, af offentlig formåen, og stop-knappen er for dem ikke kun til at se på længere, men en reel og tilgængelig eller kendt strategi. Men hvad med dem, der ikke bliver samlet op af det offentliges formåen?

Dette projekts interesse vil være fokuseret på marginaliserede unge, der er faldet igennem Danmarks sociale sikkerhedsnet, og af en eller anden årsag har måttet befinde sig selv i en marginal position i flere tilfælde på gaden som hjemløs, og har måttet søge til København. Nogle af disse unge hjemløse, der gerne vil, men ikke kan stoppe deres sociale deroute, er oftest overladt til sig selv og de Københavnske gaders ildsjæle¹³ vilje til at hjælpe de unge og selvfølgelig deres omkostningsrige ”selvhjælp” i form af stoffer, piller, bajer og andet til at holde tiden på gaden og sig selv ud. Andre søger hjælp hos de Københavnske fristeder, hvor autoriteter er et fy-ord. Et af de Københavnske fristeder for unge og centrum for dette projekts empiriske data indsamling er Gaderummet et socialt psykologisk fristed for marginaliserede unge.

Gaderummet er i dag en selvejende institution, og fungerer som et hjem for mellem 25-35 unge(boere), og som andet hjem for ca. 700-800 unge(brugere).

Ordet fristed ser jeg som det modsatte til institution og autoritet. Ikke desto mindre er Gaderummet en institution, men der går en kold vind ned ad ryggen på stedets beboere, når de hører ord som pædagog, sagsbehandler, politibetjent osv. Med andre ord, stedet emmer ikke af autoritet.

e. Problemformulering

Formålet med projektet er at undersøge marginaliserede unges forhold og oplevelser med mødet med et sted som den selvejende institution Gaderummet på Nørrebro i København. Gaderummet har netop færdiggjort et empirisk projekt, hvori social fastlåshed bliver analyseret ud fra medforskere (de interviewede til projektet) og deres biografiske fortællinger. Gaderummet arbejder i dets daglige praksis med at forsøge at bryde de

¹² Danmarks sociale sikkerhedsnet i form af forskellige sociale ydelser af arten menneskelig ressource, yder en indsats, når de støder på en utilpasset eller uintegreret ung, der er møntet på at integrere den unge.

¹³ Hermed menes frivillige organisationer såsom røde kors, og andre folkekøkkener samt andre sociale væresteder i København.

udstødte unges sociale fastlåshed, og projektet belyser,¹⁴ hvad forskerne mener, det er, Gaderummet kan hjælpe de unge med, og ikke mindst, hvordan.

Gaderummet kan hjælpe den unge i forhold til oplevede undertrykkende, nogle gange direkte ubehagelige situationer gennem stedets fire hovedfunktioner, at fungere som et fristed, et bosted, en kritisksocialpsykologisk rådgivning og et kritisk socialt psykologisk værksted. Hjælpen er primært møntet på at bryde den sociale fastlåshed, men også at give den unge redskaber til at holde fastlåsheden stangen i fremtiden (projekt indre lænke: lit.12,2006:s.6-14).

Forskerne ser den metode, der bruges i Gaderummet, som tidskrævende og tillidskrævende, både tiden og tilliden skal være gensidigt præmis for brugeren såvel som for Gaderummet og dets brugere, boere, gæster og personale. (Ibid:s.61f)

For at de unge kan bevæge sig ud af deres fastlåste position, er det nødvendigt for dem at træffe valg, og det er tiden og tilliden, Gaderummet giver til de unge, der påvirker deres måde at foretage valg på. Så for at undersøge de udstødte unges forhold og oplevelser i forbindelse med deres ophold i Gaderummet, vil projektet formål tage udgangspunkt i tid og tillid udtrykt igennem for Gaderummet centrale funktioner, og gå i dybden med de unges forhold og oplevelser hermed. Ovenstående leder mig frem til følgende problemformulering, der vil have 3 centrale funktioner der skaber muligheden for den gensidige tid og tillid for brugerne i Gaderummet som fokus for empiri, og deraf analyse:

Hvordan påvirker fraværet af en formel autoritet marginaliserede unges motivation til læring i og af hverdagslivet i Gaderummet?

f. Arbejdsspørgsmål.

For at indkredse omstændigheder, der kan påvirke den marginaliserede unges læring i Gaderummet, vil jeg benytte mig af følgende to forskningsspørgsmål.

1. Hvordan er Gaderummet som sted?
2. Hvordan oplever brugere i Gaderummet deres forhold til stedet som en læringsproces?

Kap.2: Teoretiske Overvejelser

Fagområder og videnskabsteoretisk ståsted.

¹⁴ udover hvad der kendetegner socialt fastlåshed, hvor findes socialt fastlåshed og hvordan virker socialt fastlåshed

Dette projekt placerer sig imellem to fagområder, 1) etnografisk sociologi og 2) antropologisk psykologi. Den etnografiske sociologi benyttes til belysning af Gaderummet som sted, det væsentlige er at undersøge magten, som den udtrykkes i Gaderummet som sted, gennem indretning, rum funktioner og historisk funktionalitet, og dermed også den kultur Gaderummet (ønsker) at kommunikerer. Det etnografiske kort over Gaderummet er nødvendigt for dette projekt, for at give en forståelse af det ”sted” individerne i Gaderummet bevæger sig i. Den antropologiske psykologi benyttes til belysning af, hvordan de strategier, kulturen i Gaderummet søger at videre formidle, evner at internalisere sig i Gaderummets boere, brugere og gæster. Hermed ikke sagt, at de strategier de unge individer, der kommer til Gaderummet har med sig, ikke er interessante, da de er grundlaget for, at der er behov for et sted som Gaderummet. De medbragte strategier vil ikke være fokus for projektet, de vil dog blive inddraget for at identificere barriere, interviewpersonerne mangler eller er i færd med at forcere i deres kamp for selvrealisering. Fokuset vil i stedet være interviewpersonernes oplevelser med nogle af Gaderummets centrale funktioner.

Videnskabsteoretisk placerer projektet sig inden for socialkonstruktivismen, og trækker på en antagelse af, at det er steders disciplinering, der former subjekter, men samtidig anerkender, at subjekter eksisterer, de er blot formet. Begrebet steder repræsenterer omgivelser i form af materialistiske konstruktioner og kommunikations konstruktioner. De konstruktioner, et sted besidder, ses i et historisk lys. Et steds historie er formet og formes gennem stedets meningsgivende situationer/konflikter, katalyseret gennem individers intersubjektive kommunikation og meningsdannelse. Sagt på en anden måde er det individer, der har formet og givet mening til stedet gennem materialistiske - og kommunikationskonstruktioner, disse konstruktioner bliver det meningsgivende for de individer, der opholder sig i stedet, og udgør stedets menings horisonter, de internaliseres i individerne gennem opholds tiden i stedet. Indvinders internalisering af stedets kultur bygger ovenpå individers internalisering af andre steders kultur, og bliver på den måde for individerne, der opholder sig i stedet, en tolkning af de meningsgivende materialistiske og kommunikations-konstruktioner ud fra en optik konstrueret af de andre steder, der har internaliseret horisonter for mening i dem(Dewey1996:s.47f, lit.5). I tilfælde af at tolkningen af individerne, der har tolket stedets menings konstruktioner ud fra en fremmed optik, fremmed forstået som for stedets kultur fremmed, finder indpas i stedets kulturelle

materialistiske og kommunikations konstruktioner og måske ligefrem forandrer dem, bliver det over tid disse, der bliver horisonter for mening, stedet kommunikerer. Såfremt stedet ikke får nogle fremmede optikker i tolkningen af stedets horisonter for mening, vil stedet udelukkende reproducere sin horisont for mening gennem internalisering af stedets konstruktioner i stedets optik¹⁵. Steder reproducerer altså horisonter for mening, men horisonterne er foranderlige.

For individerne, der bevæger sig mellem steder dvs. alle individer, er der det til fælles, at en tolkning af et steds horisont for mening har afsæt i individets erfaring, dvs. de menings konstruktioner andre steder har internaliseret i dem. Men erfaring er ikke altid af det gode:

” En erfaring kan være af en sådan art, at den fremelsker en ufølsomhed, der kan skabe mangel på sensitivitet og åbenhed. I såfald indsnævres muligheden for at få rigere erfaringer i fremtiden. En given erfaring kan på den anden side også øge et menneskes automatiske færdighed i en bestemt retning og dog have en tilbøjelighed til at låse det fast i en skure eller en gænge; virkningen er igen en indsnævring af området for yderligere erfaring.”(ibid.:s.40)

Det er altså individers erfaring gjort fra steder, de har opholdt sig og ladet stedet internalisere sig i dem, der i samspil med det nye steds omgivelser, der former individers erfaring i det nye sted.(ibid.s.55f). Der er på den måde ingen sandheder, der har forrang for andre, og dog, sandheden ved erfaringer er individuel relativ og skabes ved tolkningen, der er båret af individuelle erfaringer gjort igennem steder. Men der opstår samtidig konstellationer mellem individer, der opretholder og søger at reproducere bestemte sandheder gennem steder og forståelse af disse; konstellationerne styrer individers erfaring og giver på den måde et rum for fælles erfaringsmuligheder inden for konstellationernes horisonter. Der eksisterer for individerne indenfor konstellationen en fælles ramme for tolkning, hvilket leder tanken hen på et realistisk livssyn, hvor sandheden er derude.

Kap.3: Projektets teoretiske metode

a. Sted og kultur

¹⁵ I vores tid er det et højst usandsynligt scenario, i det individer sjældent opholder sig hele livet det samme sted.

I en tid, hvor kulturelle forskelligheder bliver af-territorialiseret i kraft af masse migrationer og transnationale kulturstrømme fra den sen kapitalistiske og postkoloniale verden, er det tydeligt, at der er brug for at undersøge:

”The intertwined processes of place making and people making in the complex cultural politics of the nation state” (Ferguson 1997: s.4.lit2)

Pointen er at vise, at alle associationer om steder, mennesker og kulturer, er sociale og historiske skabelser/konstruktioner, der skal forklares, og ikke naturlige facts, der kan beskrives. Det indebærer, at associationer om steder, mennesker og kulturer, ikke må stå, som det forskningsmæssige antropologiske afsæt de er. De må i stedet ses som komplekse og kontingens resultater af en fortsættende historisk og politisk proces. Det er da denne proces, der kræver det antropologiske studie (Ibid:s.4). Formålet er at forfølge måder, hvorpå dominerende kulturformer kan tilegnes, bruges og transformeres i samspillet mellem lokaliteter og omverdenen. Focus er på de politiske processer og kulturelle afkast:

” The emphasis is on the complex and sometimes ironic political processes through which cultural forms are imposed, invented, reworked and transformed” (Ibid: s.5)

Forståelsen af kultur, som et rum af orden og fælles accepterede meninger, bliver i den politiske proces transformeret. Kultur er ikke kun et domæne for deling og fælles forståelse, men snarere et felt med forskelligheder og konkurrence. En samtidig grund og risiko der opstår i et nyt felt af kulturelle politiske praksisser (Ibid:s.5).

b. Stedskabelse

Skabelsen af steder bliver et centralt tema, der går en anden vej end at se på koblinger mellem lokale og globale kulturer. Denne vej fejler ofte, da den tager det lokale for givent og naturligt. Ved at tage det lokale for givent overses det, hvordan forståelser af lokalitet og samfund er diskursivt og historisk konstrueret. Ved i stedet at spørge, hvordan forståelser af lokalitet, samfund og regioner er formet og levet, opstår det diskursive og historiske perspektiv. Det indebærer, at vi må fokusere på sociale og politiske processer i skabelsen af steder, hovedsageligt udtrykt gennem indgroede praksisser, frem for at betragte lokaliteter og samfund som naturlige:

”We must turn away from the commonsense idea that such things as locality and community are simply given or natural and turn toward a focus on social and political processes of place making, conceived less as a matter of ideas, than off embodied practices that shape identities and enable resistance” (Ibid: s.6)

I stedet for at starte i præmisset, at lokalitet og samfund er indlysende og identitetsreproducerende:

”That their recognition and affective power flow automatically out of direct sensory experience and face to face encounters” (Ibid: s.7)

Er den, ifølge forfatterne til “Culture power place – explorations in critical anthropology” lit 2 tilsyneladende, umiddelbare oplevelse af samfund uundgåeligt konstitueret gennem et bredere sæt af sociale og spaltede relationer. Deraf er det fundamentalt forkert at konceptualisere forskellige arter af ikke lokale eller supra lokale identiteter, som spaltede og midlertidige forlængelser af en forudgående naturlig identitet med rødder i lokalitet og samfund(Ibid:s.7).

c. Steder og identitet

Forholdet mellem steder(lokalitet og samfund) på den ene side og identitet på den anden side vil blive berørt i det følgende.

Identitet ses som noget, en har og kan manipulere og vælge, identitet ses som noget, der virker indskrænkende for individet, noget man er snarere end noget, der er valgt. Det individuelle subjekt ses som givent med identiteter, som så mange ”masker” eller ”fængsler” det måtte indeholde. Både ”masker” og ”fængsler” som identiteter formår at tilskrive identiteten en historisk kontingens, men det der mangler er:

”The crucial insight that the subject is not simply affected changing schemes of categorization and discourses of difference but is actually constituted or interpellated by them” (Ibid:s.13)

Identitet skal ikke ses som noget midlertidigt stabilt og kontinuerligt i subjektet. Snarere skal identitet ses som et mødested:

”A point of suture or temporary identification that constitutes and reforms the subject so as to enable the subject to act” (Ibid: s.13)

Ideen, om at identitet gror ud, af lokaliteter og samfund, af en afgørende og essentiel gruppeidentitet, der opretholdes af det suveræne individuelle subjekt, medfører et mindre paradoks. Identitet kan ikke være noget essentielt, men snarere:

”An instrumental and strategic choice made by preconstituted(often styled rational) social actors” (Ibid:s.13)

Synet, på at dannelsen af steder altid inkluderer en konstruktion frem for en opdagelse af forskelligheder, gør det muligt at se identitet, ikke som noget der gror ud af grundlagte

samfund, ikke noget der kan ejes eller besiddes af individuelle eller kollektive sociale aktører, men :

” A mobile often unstable relation of difference” (Ibid:s.13)

Identitet og forskelligartethed produceres simultant i dannelsen af lokalitet og samfund. Samfund er aldrig kun erkendelsen af kulturel ensartethed eller socialt grænsfællesskab, men en kategorisk identitet afledt af forskellige former for eksklusion og konstruktioner af anderledeshed. Det er igennem eksklusion og pegning af fingre af de andre, at både kollektive og individuelle subjekter formes. Eksklusion og pegning af fingre af andre foregår i lokaliteter:

”With respect to locality as well, the issue is not simply that one is located in a certain place, but that the particular place is set apart from and opposed to other places”

(Ibid:s.13)

Konstruktionen af forskellighed er ikke et spørgsmål om at genkende tilstedeværende fælleshed, det er heller ikke at opfinde en identitet, men en effekt af strukturelle relationer af magt og ulighed(Ibid:s.14). Det er i identitet, at de to veje mødes, (steder og kultur) og (magt og kultur).

d. Magt og kultur

Magt og kultur vil i det næste blive udfoldet, herefter vendes tilbage til de to vejes krydspunkt.

Kultur er i reglen klassisk blevet betragtet som et koncept, der dækker over orden, orden til at holde det kaotiske og anomiske på afstand. Her kan blandt andet nævnes Durkheim's funktionalistiske syn på det organiske samfund. Webers symbolske interaktionisme, hvor det er de fælles intersubjektive normer, der udgør ordenen. For at forhindre, at magt i forbindelse med kultur reproducerer den klassiske antropologiske metode til at undersøge kulturer, er det nødvendigt at anlægge et magtperspektiv, der anerkender forskellighed. Et magtperspektiv der leder i retning mod poststrukturalisme, der ser magt som:

”The idea that power relations permeate all levels of society, with a field of resistance that is co-extensive with them” (Ibid: s.5)

Kultur ses heraf som et konkurrerende kontingent politisk felt, en krig om positioner(Ibid:s.5).

e. Krydset

Tilbage til, hvor de to veje krydser, identitet. Identitet fremkommer som et kontinuerligt konkurrerende domæne i en kultur, et samfund, et sted (Ibid:s.14). Heraf bliver det formende for subjekter for, hvordan de indgår i et sted, deres modstand:

”The structures of feeling enable meaningful relationships with particular locales, constituted and experienced in a particular manner, necessarily include the making of ”self” and ”other” through identifications with larger collectives. To be part of a community is to be positioned as a particular kind of subject, similar with others within the community in some crucial respects and different from those who are excluded from it”
(Ibid:s.17)

En insisterer på, at identiteterne i et samfund ikke er frit valgte men overdetermineret af strukturel placering, og at identiteters holdbarhed og stabilitet ikke kan tages for givet, men er åbne for konkurrence og omformulering, udpeger modstand, som det der former subjekter.

Modstand ses som en form for magt, der fæstner identiteter til individer. Det skal forstås igennem ordet subjekt og dets to meninger: Subjekt for en anden gennem kontrol og afhængighed, og subjekt for en selv som samvittighed eller viden om sig selv (Ibid:s.18).

Det springende, der gør modstand til formende, er at se modstand som en erfaring.

Modstand som erfaring bevirker, at det kan ses som noget, der omdanner identitet, men det kan også ses som noget, der konfirmerer eller styrker eksisterende identiteter. I begge tilfælde producerer modstand ikke kun taktisk succes eller fejl, det har en formativ effekt på subjektet der yder modstand (Ibid:s.19).

f. Gaderummet som et sted.

At man overhovedet kan foretage en antropologisk undersøgelse, der forfølger de politiske og historiske processer og oplevelser af disse i Gaderummet. Det indebærer, at det er nødvendigt at se Gaderummet som et sted, der forsøger at videregiver kultur og omforme mennesker. Da vil det blive muligt at undersøge, hvad det er for en kultur, Gaderummet ønsker at videregive, og hvordan den kultur forandres i Gaderummets historiske og politiske udvikling, set fra brugerne af Gaderummet og deres synsvinkel. Ved første øjekast ligner Gaderummet en hvepserede af kulturelle forskelle i traditionel forstand, dvs. der er mennesker med afrikansk afstamning og primær afrikansk sprogbrug, der er mennesker med østeuropæisk afstamning og primær polsk/russisk sprogbrug, der er mennesker med vesteuropæisk afstamning med primær fransk/tysk/engelsk sprogbrug, der

er mennesker med etnisk dansk afstamning med dansk som primær sprogbrug, der er mennesker med anden afstamning end dansk, men med opvækst i Danmark, og endelig er der mennesker med svensk, norsk og islandsk afstamning med nordisk som primær sprogbrug, det sekundære sprogbrug tilskyndes at være dansk, men engelsk er meget udbredt(bilag 1). Hvepsere den syntes utilgængelig i traditionel antropologisk forstand, men ved at antage et blik, der ikke interesserer sig for, hvordan menneskene er, når de kommer til Gaderummet, og derimod undersøge deres oplevelser i forbindelse med Gaderummet og Gaderummets politiske og historiske udvikling, lettes den antropologiske tilgang. Det vil blive muligt at se Gaderummet som et sted, der har en politisk oprindelse, og et sted der har en kontinuitet i videregivelse af kultur, og et sted, der historisk set er startet som et fristed, og i dag er blevet til en selvejende institution, hvilket involverer et skift i politiske samarbejdspartnere og i Gaderummets struktur(Gaderummet danner en bestyrelse i forbindelse med overgangen til selvejende institution. Det bliver Gaderummet som sted, der er i fokus. Set i forhold til antropologiske undersøgelser, der koncentrerer sig om forskellige opfattelser blandt folk i grænseområder, i afsidesliggende landsbyer påvirkede af globaliseringen eller gamle mineområder, der har været udsat for økonomisk omprioritering gennem historien, er Gaderummet et lille sted, og det kræver et syn på institutioner, som bærer og distributører af kulturer for at kunne betragte Gaderummet gennem en antropologisk undersøgelse. Et sådant syn kan findes hos Dosi og Coriat(lit.6) der skriver følgende om begrebet institution:

"The term institution includes:

- *formal organisations (ranging from firms to technical societies, trade unions, universities, all the way to the state agencies)*
- *patterns of behaviour that are collectively shared(from routines to social conventions and ethical codesnegative norms and constraints(form moral prescriptions to formal laws)"(Nielsen2005:s.16 lit 6)*

Gaderummet er en lokalitet, der har sin egen formelle bestyrelse og styring(hverdagslivet, søndagsmøderne og de ansatte, og en officiel bestyrelse), og et sted, der ikke direkte har noget fælles adfærdsmønster etableret, men et af de fælles adfærdsmønstre, der kan findes er, at de unge individer, der har opsøgt Gaderummet, har følt sig udstødte på den ene eller anden eller helt tredje måde¹⁶, og stedet er til for dem. Et andet fælles adfærdsmønster, der

¹⁶ Tredje måde for at markere at der er utallige måder et individ kan udstødes på.

kan findes, er det, der videregives til den enkelte gennem indgåelse i fællesskabet, der sættes meget højt i Gaderummet, der praktiserer kritisk psykologi.

Da der som nævnt er mange forskellige kulturer(i traditionel forstand), er det meget let at få øje på forskelligheder blandt menneskene, der opholder sig i Gaderummet, menneskene er alle sammen forskellige, men sprog synes at gruppere dem. Det er dog en overfladisk gruppering¹⁷. Det er derfor mere givtigt at undersøge, hvordan stedet og de selv grupperer sig i forhold til stedet, end at udforske den sproglige gruppering. Gaderummet er som nævnt et historisk sted, der har flyttet sig. Gaderummet startede igennem et samspil mellem Regnbuen¹⁸, og nogle unge bzættere, der levede i et sammentømret fællesskab med et krav om mulighed for at bo i et fællesskab, der lige var blevet smidt ud af det hus, de havde besat i Ahornsgade ligeledes på indre Nørrebro. Regnbuen og bzætterne overtog i 1996 4. og 5. sal i en baggård på Nørrebrogade 56, og her startede Gaderummet, stedet benyttede sig på dette tidspunkt af en flad styringsstruktur med et Christiania inspireret konsensus demokratisk beslutningsgrundlag. Gaderummet forbliver på dette sted helt frem til 5. maj 2005(Indre lænke:s.6 lit.12), hvor den selvejende institution Gaderummet flytter til en gammel købmandsgård i Rådmandsgade 60.

Undervejs nærmere betegnet i år 2000 sker der et skift i Gaderummet, der kommer til at ændre Gaderummets struktur og ny tilkomne brugere af Gaderummet ændrer karakter. Gaderummet bliver fra år 2000 finansieret gennem Satspuljen, det bevirker, at Gaderummet danner en bestyrelse, og en del af de beboere, der på det tidspunkt er i Gaderummet, vælger at flytte, en del har dog ikke andet valg end at blive eller gå på gaden(lit. Modeller og bilag 1). Fra 2000 og frem kommer der stadig flere og flere unge til Gaderummet. De unge, der kommer, har ikke længere en politisk bzætter baggrund, hvis overhovedet en politisk baggrund, de identificere sig snarere med eller gennem smart tøj og stil, der følger Mtv´s forskrifter, end gennem påsyrning af venstrefløjpolitiske solidaritets/antikapitalistiske sloganer på deres slidte (læder)jakke. I Gaderummet har det bevirket, at brugere af stedet i dag i talesættes som enten gamle eller nye, både af boere, borgere og af stedets personale(bilag 1).

¹⁷ Det er en overfladisk gruppering, da de fleste af dem ikke normalt ville forbinde sig selv med den gruppe som de andre udgør for dem, men sproget tvinger dem på en måde til det.

¹⁸ den gratis psykologiske rådgivning(opstartet i 1985), der foregik i lokaler i Griffenfeldsgade på indre Nørrebro.

Den antropologiske undersøgelse kommer til at bevæge sig på tre niveauer, hvor Gaderummet kan ses historisk som gammel og ny på forskellige måder, og forbindelserne mellem disse tre niveauer er afgørende for besvarelsen af problemformulering. Det første niveau er det rent lokalitetsmæssige, det indebærer beskrivelser af rum i Gaderummets gamle lokalitet, 4. og 5.sal på Nørrebrogade 56, og i Gaderummets nye lokalitet, købmandsgården på Rådmandsgade 60. Beskrivelserne vil fremkomme gennem arkitekttegninger og rum funktionsbeskrivelser af billeder af nogle af rummene såvel praktiske som sociale. Det vil gøre det muligt at se, hvordan Gaderummet arkitektonisk udtrykker en modstand mod en stigende differentiering af fællesskaber og individer gennem institutionsophold og sagsbehandling/behandling. Det andet niveau er det institutionsmæssige, og rummer stedets politiske udvikling fra da Gaderummet først blev etableret som værested/fristed, til i dag at være en selvejende institution. Det indebærer en beskrivelse af Gaderummets forhold til den nationale og lokale politiske verden, ligesom det også indebærer en beskrivelse af Gaderummets "behandlingsform" gennem beskrivelse af nogle af stedets centrale funktioner og styringsstruktur. Beskrivelserne vil fremkomme gennem tekst analyser af Gaderummets egne undersøgelser og andres¹⁹ undersøgelser af Gaderummet, studiegrupper der p.t. afholdes i Gaderummet hver onsdag, vil ligeledes blive inddraget. Det vil gøre det muligt at se, hvordan Gaderummet har positioneret sig i forhold til statslige og kommunale beslutninger og strategier, hvilket vil synliggøre Gaderummets politiske modstand. Det vil også blive muligt at se, hvordan Gaderummet har søgt berettigelse eller legitimering gennem en modstand mod den gængse psykiatriske og sociale behandling af mennesker. Det tredje niveau er det brugermæssige, det rummer stedets brugerudvikling fra en gruppe af bz-ættere, der nægtede ikke at kunne se muligheder, til en samling af grupper, der oplever, de har fået frataget alle deres muligheder. Det indebærer en beskrivelse af den måde brugerne i talesætter hinanden på i Gaderummet som ny og gammel, og det indebærer interviews, med brugere som både af mig selv og af stedet opfattes som henholdsvis nye og gamle og måske nogen midt imellem, der omhandler opfattelser/oplevelser af tre af Gaderummets centrale funktioner, katalyseret gennem iagttagelse af billeder af disse funktioner fra henholdsvis den gamle indretning af Gaderummet og den nye indretning af Gaderummet. Det vil gøre det muligt at se, hvordan Gaderummets brugere/boere positionerer sig selv og andre i forhold til

¹⁹ Andre forskeres beskrivelser af Gaderummet og tilsynsrapporter fra Kbhs kommune.

Gaderummet, ligesom det vil være muligt at se brugernes forskellige opfattelser af funktioner som udtryk for modstand mod Gaderummets ”behandlingsform” eller nye grupperingers opfattelser af, hvordan Gaderummet skal styres.

Da det er modstand, der er det, der skaber individer og giver dem redskaber til at forme deres identitet situationelt, vil de tre niveauer af modstand, jeg har identificeret, og deres forbundenhed være svaret på min problemformulering, da den samlede modstand kan karakteriseres som modstand mod formel autoritet. Hvordan, Gaderummet er som sted, vil blive besvaret gennem den beskrivelse af Gaderummets arkitektoniske og politiske udvikling på de to første niveauer af modstand, der vil fremkomme ved den antropologiske undersøgelse, hvor Gaderummets modstand mod det differentierede/fragmenterede syn på mennesket forklares ud fra en analyse af Gaderummet set som totalinstitution. Hvordan boere oplever deres ophold i Gaderummet som en læringsproces, vil blive besvaret gennem beskrivelsen af det tredje niveau af modstand, hvor det er brugernes oplevelser/opfattelser af positionering og centrale funktioner i Gaderummet, der vil udtrykke deres modstand, diskussionen af disse og læringsperspektivet vil blive koblet op på teoretiske diskussioner om selvrealisering og valg.

Kap. 4: Summarisk model over projektet

Problemformulering og 2 forskningsspørgsmål

Videnskabsteori, teoretisk metode(projektets tilgang til viden)

Teori om den totale institution(analyse redskab)

Teori om selvrealisering(diskussions redskab)

Metode afsnit til frembringelsen af det empiriske materiale(pålidelighed og validitetsafsnit)

Analyse af den arkitektoniske modstand i det lokalitetsmæssigt gamle og nye Gaderum

Analyse af den politiske modstand i det institutionsmæssige gamle og nye Gaderum

Sammenkobling af de to analyser, besvarelse af det første arbejdsspørgsmål hvordan er Gaderummet som sted

Diskussion af brugernes modstand udtrykt gennem interviews ved forståelse, oplevelse med 3 centrale funktioner for Gaderummets virke fra brugermæssigt gamle og nye brugere i/af Gaderummet

Besvarelse af det andet forskningsspørgsmål brugernes læringsproces i Gaderummet

Sammenkobling mellem besvarelsen af hvordan Gaderummet er som sted og brugernes læringsproces i Gaderummet.

Samlet besvarelse på problemformuleringen.

a. 3 former for det gamle Gaderum og det nye Gaderum

Den lokalitetsmæssige opdeling henviser til, at Gaderummet har skiftet lokalitet, og det er skiftet, der markerer overgangen fra det gamle Gaderum til det nye Gaderum, denne opdeling holder til dels arkitektonisk, da den sidste periode i den gamle lokalitet indretningsmæssigt blev præget af en brand på femtesalen; alligevel vedholder jeg denne opdeling, da det derved bliver muligt at arbejde med 2 manifesteringer af Gaderummet arkitektonisk.

Dette er dog, som der senere bliver omtalt, en for grov skitsering for den politiske modstand, derfor vælger jeg at beskrive den politiske modstands udvikling fra et institutionsmæssigt perspektiv, der ser det gamle Gaderum, som perioden før det udviklede sig til en selvejende institution, hvilket lokalitetsmæssigt blev påbegyndt i de gamle lokaliteter, og det nye Gaderum som de politiske omstruktureringer institutionaliseringsprocessen indebar for Gaderummets virke.

Den sidste form for opdeling i gamle og nye er det brugermæssige perspektiv, i Gaderummet forstås dette ikke ud fra, hvor længe man har været i Gaderummet, men ud fra hvor godt et individ fungerer i Gaderummets fællesskab, en indsamling af empiri efter denne opdeling er kun mulig for mig at lave i kraft af mit eget forhold til Gaderummet som sted, hvor jeg indtræder som en af de gamle, men udvælgelsen og definitionen af de udvalgte som henholdsvis nye og gamle, er afstedkommet af mig og mine oplevelser af de udvalgte interviewpersoner, jeg har dog checket opdelingen gennem en kort snak med stedets leder om de udvalgte.

Sidst i denne model for Gaderummet skal det nævnes, at de tre niveauer af modstand og de medfølgende tre opdelinger i gamle og nye ikke kan ses adskilt, hvilket problemformuleringen skal søge at gribe, da den er designet til netop at samle de tre niveauer af modstand og de tre forskellige former for nye og gamle.

b. Teori om den totale institution

Erwing Goffmann (lit.4) skriver et essay om karakteristiske træk ved den totale institution. Han ser det som en almen undersøgelse af den sociale tilværelse i småsamfund som f.eks. fængsler, statshospitalet, hæren og klostre. Essayet er skrevet i en tid, der er præget af

stigende individualiseringsmønstre. Goffmann har nogle fornuftige betragtninger af træk ved den totale institution, og de vil blive udfoldet som et pindeværk, der skal bruges i analysen af de to første niveauer af modstand, den arkitektoniske og den politiske, der samlet set beskriver Gaderummet som sted.

Træk ved den totale institution.

Den totale institution har en barriere mod socialt samspil med omverdenen (ibid.:s.12).

Den totale institution har ingen adskillelse af hverdagslivets områder; søvn, fritid og arbejde(Ibid:s.13). Den totale institution har en adskillelse mellem ansatte og indsatte, de ansattes regler styrer de indsatte gennem overvågning c: vejledning(Ibid:s.14).

Den totale institution har ringe bevægelighed mellem grupper(Ibid:s.14). Den totale institution har kontrol af indsattes kommunikation(Ibid:s.15). Den totale institution har en begrænset viderebringelse af oplysninger, klienterne er afskåret fra central information om egen skæbne(Ibid:s.15f). Den totale institution har en vis uforenelighed mellem arbejde inden for institutionens rammer og ude i samfundet. Arbejdets karakter er af ringere beskaffenhed i den totale institution end udenfor; det virker demoraliserende for et flittigt arbejdende individ(Ibid:s.16f) Den totale institution har en anden uforenelighed med samfundet, familien. Hjemmelivet forsvinder for den indsatte, den ansatte kan godt opretholde et hjemmeliv, da han/hun antageligt opholder sig hos familien uden for arbejdstiden (Ibid:s.17) Den totale institution opfattes som en social bastard:

”I vort samfund er totale institutioner en slags drivhuse til at forandre mennesker. Hvert og et af dem er et naturligt eksperiment over, hvad man kan gøre med personligheden”(Ibid:s.18)

Den totale institution har 2 metoder til at disciplinere de indsatte; indskrænkninger og privilegier. De første indskrænkninger sker i mødet med den totale institution, og benævnes som indrulleringsprocedure. De næste sker som en del af hverdagslivet i form af krænkelser ved brud på reglerne. Indskrænkninger har den funktion at nedbryde de indsatte og få dem til at makke ret(Ibid:s.19ff). Privilegierne sker som belønning af god opførsel i overensstemmelse med husordenen, (de to første principper for privilegiesystemet), og søger samarbejdet mellem indsatte og ansatte. Brud på privilegiesystemet kan føre til ekstra strenge indskrænkninger i form af afstraffelse, formålet med privilegierne er personlig re-organisation hos de indsatte(Ibid:s.42ff)

c. Teori om selvrealisering

Det, at mennesker ønsker at realisere sig selv, er ikke noget nyt ved moderniteten, som tidligere anslået i problemfeltet er det de nye mulighedshorisonter, der opstår for individet i forhold til samfundet, der er det nye. Men det er ikke et problemløst forhold, der heller principper, ”realiser dig selv for dig selv”, der betyder at forsøg på selvrealisering tolkes som indre og private sager, og fejlslagne forsøg på selvrealisering, forklares med personlige brister/mangler. Ud fra en sådan tilgang synes det tydeligt, at der vil blive proklameret for en livsførelse der heller principper, ”realiser dig selv i fællesskab”, dette skal dog ikke ses som tilfældet, da mulighedshorisonterne i moderniteten ligeledes syntes at overskygge fællesskabet.

d. Tre former for selvrealisering

Svend Brinkmann (lit.11) udlægger i en artikel om selvrealiseringens etik, tre grundlæggende forskellige måder at tænke på selvrealisering. Udlægningen går gennem en politisk social historisk analyse, fra det gamle Grækenland og Aristoteles over Rousseau til Foucault. Den første selvrealiseringsmåde Brinkmann betragter heller **fællesskabet**, og han kalder den for **dannelse**. Den kan spores tilbage til Aristoteles og hans tænkning om menneskets stræben:

”selvrealisering handler om perfektionering af den menneskelige natur hen imod dens ideale form”(ibid:s.44)

Aristoteles havde for øje, at mennesket var politisk, og havde deraf den betragtning, at polis eller fællesskabet var det forum menneskers stræben foregik(ibid:s.44).

Betragtningen af mennesker som stræbende efter at realisere sig selv sammenholdt med for hvor selvrealiseringen kan foregå, bliver grebet af Hegel. Han så selvet som en del af overordnede sociale og historiske processer, selvet fremsprang i andres anerkendelse, og var der ikke i kraft af et isoleret individ. Hvad mennesket stræbte efter, så Hegel som historisk og socialt medieret:

”de enkelte subjekter måtte ses som elementer af noget større – Ånden - som viser sig i fællesmenneskelige institutioner”(Ibid:s.44)

Det er de fællesmenneskelige institutioner, der danner mulighedshorisonten for selvrealisering for det enkelte subjekt. Det forpligter subjektet til at indgå i de fællesmenneskelige institutioner for overhovedet at kunne realisere sig selv, forpligtelsen i forhold til det fælles gør nødvendigvis selvet socialt. Dette udkrystalliseres af Dewey, der betragtede selvet som kun eksisterende i sociale situationer medieret af institutioner(Ibid:s.44f):

”Mennesket kan definere sig selv, kan forstå sig selv, kan blive hvad det er, udelukkende i kraft af den sociale situation, der involverer andre end det selv”(ibid:s.44)

Mod denne ide om det sociale selv, står den anden selvrealiseringsmåde, ideen om **det indre selv**: nemlig **selvrealisering**. Den er udtrykt hos Rousseau og helliger et syn på individer født som unikke med iboende potentialer. Det, der må stræbes efter, er en tilbagevenden til det naturlige og oprindelige selv, der er blevet korrumpet og depraveret gennem kulturen og socialiteten. Selvrealiseringen ses som en indre færd, hvor de iboende potentialer er målet for færdens. Fjenden, der skal overvindes på færdens, er omverdenen, der står for alt det dårlige eller onde, hvori selvet ikke har nogen skyld (Ibid:s.45-46). Selvtilstrækkelighed og selvafhængighed synes at være centrale hos Rousseau, der i værket *Èmile* siger:

”Jeg længes efter tiden, hvor jeg, befriet fra min krops lænker, kan blive mig selv, ét med mig selv, ikke længere adskilt i to, da skal jeg være tilstrækkelig for min egen lykke. Imedens er jeg lykkelig, selv i dette liv, for jeg giver ikke dets dårligdomme megen betydning, i hvilke jeg anser mig selv for at have lille eller ingen del, mens alt det virkelig gode, jeg kan opnå i dette liv, afhænger af mig selv alene”(ibid:s.46)

Den humanistiske psykologi har videreført Rousseaus ide om, at individet er bedst tjent med at være frit for samfundets lænker, og var et alternativ til den traditionelle psykoanalyse og til behaviorismen, der begge forstod individet som styret gennem skjulte processer. Psykoanalysen hæfter sig ved barndommen og uigennemsigtige psykodynamikker som det, der styrer individers selvrealisering. Behaviorismen hæfter sig ved belønninger og straf, som skriver en forstærkningshistorie, der er det, der styrer individet. Begge retninger hævder, at det er noget udenom individet, der har påvirket det til at styre i en bestemt retning.

Den humanistiske psykologi er både en teori om det frie, velfungerende menneske, men også en vej til at nå derhen. Målet er at blive selvets arkitekt, hvilket betyder, at meningen ikke skal findes i omgivelserne, men i en selv og egne erfaringer. For at et mål om at blive selvets arkitekt kan opnås, er det en nødvendighed for individet at forkaste det falske selv, som det er blevet påduttet gennem belønninger og straf, og som har forstyrret individets adfærdsvejledning gennem egne indre oplevelser. Individet skal lære at stole på sin egen fornemmelse frem for andres for at finde den autentiske værdi i oplevelsen for netop det individ.

Det er den reflektive vurdering, der bliver kriteriet, hvor ud fra ting vælges eller fravælges i individets selvrealiseringsproces(Ibid:s48f). Og det er her ikke forpligtelser men snarere rettigheder, retten til at vælge ud fra en personlig autentisk relevansvurdering genfundet ved en

forkastelse af det falske selv og en tilbagevenden væk fra det sociale til det naturlige, der karakteriserer selvet.

Den tredje måde at realisere sig selv på, **selvdannelse**, fremkommer gennem forholdet mellem magt og subjekter. Denne måde findes undersøgt af Foucault, der ser **etik**, som det man bør have i forhold til sig selv som en fortløbende relation. Han mente ikke, at et subjekt er givet på forhånd, men at det er historisk og socialt formet. Således er det ikke subjekter, der intentionelt udøver magt over hinanden, men snarere institutioner og videnskaber, der selv kun kan opretholdes gennem subjekter, som pga. bestemte magtrelationer, gør det muligt at være subjekt:

”subjektivitet er altså en effekt af magt og ikke omvendt” (Ibid:s.49)

Magt i kraft af tilegnelse af selvteknologier, indgår i alle menneskers liv, som det der skaber, omskaber og kultiverer dem som subjekter. Selvteknologier eksisterer oftest forud for individet som kulturelle mulighedshorisonter²⁰, hvori individet kan skabe sig selv. Faren ved selvteknologier er, at de knyttes til bestemte videns- og sandhedsbilleder²¹: hvordan man skal realisere sig selv, og hvad man kan realisere sig selv som. Ved sådanne tilknytninger af selvteknologier til sandheder, kan undertrykkelse opleves²²(Ibid:s.50f).

Menneskets selvrealisering kommer ifølge Foucault til at dreje sig om gennem selvteknologier at skabe sig selv som et kunstværk, der konstant bliver betragtet, vurderet og reageret på. Måden, den søgte frihed for sandheder opnås på og bliver til et kunstværk, er gennem en selvomsorg, der udfoldes gennem etikens fortløbende relation til sig selv, der nægter at lade sig sætte i bås, og den praktiske dannelse af sig selv. På den måde er Foucaults selvrealisering båret af en modstand mod eksistensens sandhed, hvem vi er, og hvad vi er, og retter sig mod en eksistensens æstetik, der i ekstreme tilfælde søger intensiteten i mulighedshorisonten og udfordrer den.

Brinkmann ser, at der er mangler i den måde, hvorpå individer i dag betragtes primært gennem humanistiske psykologiske modeller, da denne måde at realisere sig selv på gennem selvrealisering med kun sig selv for øje upåagtet af fællesskaber fremelsker en selviskhed, der udvasker moralske forpligtelser. Brinkmann nævner bl.a. den moralske værdi i at tage sig af syge, uden at det har værdi for nogens selvrealisering, som en menneskelig intuition hos de fleste. I Foucault ser han et stort kritisk potentiale særligt i det forhold den monopolisering af

²⁰ kun sjældent opfindes selvteknologier frit af individer

²¹ som det sker ved monopolisering af sandheder

²² Tilegnelse af forpligtelser overfor fællesskab for at kunne realisere sig selv, såvel som tilegnelse af rettigheder i form af valg ud fra selverkendelse for at kunne realisere sig selv, er tilknytninger af teknologier til sandheder

sandhed, som den humanistiske psykologi har fået indsneget helt fra barnsben, der fortæller om det indres iboende potentialer, der vækkes ved mødet med og evalueringen af ting som aktualiserende for individet. En sådan sandhed tjener en forbrugerkapitalistisk verdens opretholdelse og udvidelse(Ibid:s.59). Men heller ikke Foucaults selvdannelse, mener Brinkmann, kan tjene som model for selvrealisering. En sådan model ville negligere de almene dannende institutioner som fællesskaber og hævde, at de er bærere af sandheder og undertrykkende. For at drage selvomsorg er det, der skal erstatte dannelses fællesskaber, fælles æstetiske præferencer, der giver grundlag for smagsbaserede socialitetsformer for selvdannede mennesker. Heller ikke her mener Brinkmann, at der er plads til moral²³, og ligesom den humanistiske psykologis selvrealisering er selvdannelse med sin vægt på det æstetiske i fare for udnyttelse af den forbrugerkapitalistiske verden. Foucaults opløsning af subjektiviteten og politiske radikalisme søger at opmuntre til udvikling af nye former ved at hindre stabile institutioner, såvel som ansporer til fleksibel demontering af politiske og kulturelle institutioner(Ibid:s.60). Hvilket vil betyde, at forpligtelser overfor fællesskabet:

”..afløses af individuel selvomsorg, og et politisk fokus på fællesskabet(som findes i kommunitarismen) afløses af et mere minimalistisk begreb om socialitet, der nærmest fungerer som tom arena for individernes æstetiske selvdannelse”(Ibid:s.60)

Han ser dog en mellemvej, som på den ene side vil være enig med Foucault i afvisningen af det private selv og den liberalistiske ideologi, men som på den anden side modsat Foucault ser forpligtelser overfor fællesskab som forudgående for retten til selvrealisering og æstetisk selvdannelse. Han taler her om den kommunitaristiske dannelse, der er fortalere for fællesskaber som rammen om en social kultivering af den praktiske fornuft:

”..af den fornuft der skal til, for at mennesker kan ræsonnere fornuftigt sammen og træffe de valg, der sikrer et moralsk og politisk forsvarligt fællesskab”(Ibid:s.61)

Brinkmann argumenterer med henvisning til Taylor, for at vi må dannes før vi kan være frie, og dermed også, for at det, der danner forpligtelser overfor fællesskaber, må have forrang overfor rettigheder. Da det er forpligtelser overfor fællesskaber, der har skabt de fællesskaber, som rettighederne til selvrealisering(som humanistisk psykologi) og selvdannelse(som Foucault) er udsprunget af, er individer forud forpligtet på de værdier, fællesskabet er bygget på:

²³ efterlevelse af æstetik for individer kan føre til moralsk depravation

”Det frie individ, som stadfæster sig selv som sådant, har allerede en forpligtelse til at komplettere, genoprette eller opretholde det samfund, i hvilket denne identitet er mulig” (Ibid:s.61f)

I tilfælde af, at det er moderniteten, der er det samfund, hvori identiteten som frit individ er muligt, står fællesskabet for fald. Modernitetens vismænd, der proklamerer selvrealisering og selvdannelsen i samfundets strukturelle institutioner efter, hvad selvet ønsker, hvad enten det er autentisk eller påtaget, synes altoverskyggende i praktiseringen af politisk ideologi som samfundsindrettende. For fællesskabet betyder det en stigende negligering, og en opretholdelse eller udvidelse af et samfund, der forstærker den individuelle særegenhed, der har fjernet omgivelserns betydning, dersom de ikke har personlig interesse. I længden vil det betyde at rettigheder kommer før forpligtelser: først når man har fået sin ret til f.eks. at blive optaget på det ønskede studium, forpligter man sig derigennem til udelukkende at følge de ting, der vurderes som de autentiske eller intense/æstetiske. Samtidig skal der dog på studier overholdes visse forpligtelser, for at tilegne sig rettigheder. Her kan det synes, at fællesskabet igen får forrang i form af forpligtelser for at deltage i studiet, men det er illusion iscenesat gennem strukturelle institutioner, der tester og evaluere og presser viljen til stræben efter individualisme på individualismens vilkår.

Et syn på selvrealisering, som Brinkmann ser i kommunitarismen, kan virke som ekskluderende og reproducerende, men som mit fokus på modstand i et ”sted”, som det individer skaber sig gennem, viser, er fællesskaber ikke reproducerende men snarere reflektivt udviklende i forhold til fastholdelse og forandring i modstand. Og som Thomas Ziehe (lit. 3) viser i det følgende afsnit, formår hverken den humanistiske psykologi, den Foucauldianske selvomsorg, eller den kommunitaristiske dannelse, at leve op til en måde at føre sit liv på, der kan se sig fri for modernitetens oftest uoverskuelige mulighedshorisont og blive et frit individ. Tværtom er den blevet forstået og udnyttet af ny konservative kræfter.

e. Valg i realiseringen af sig selv

Det at træffe valg afledes af individuelle muligheder, det at øjne muligheder indebærer en fortolkning af virkeligheden. Thomas Ziehe undersøger i hvilken udstrækning den måde, hvorpå de unge fortolker sig selv og deres virkelighed, har ændret sig i vore dage,²⁴ og hvordan de unges fortolkninger forholder sig til de mere omfattende forandringer i det moderne.

²⁴ Med vore dage henvises der her til 1989

Den første forandring, han peger på, er en **øget refleksivitet** forstået som muligheden for at forholde sig til sig selv (Ziehe 1989:s.11f lit 3). Det ses som en kulturel tendens at skue sig selv gennem et stadigt stigende omfang af viden, Ziehe udtrykker om forholdet til os selv:

”I vort forhold til os selv har vi flere og flere sekundære erfaringer til rådighed, det vil sige erfaringer, som vi kun gør formidlet, og som tendentielt altid ligger forud for vore egne, primære erfaringer” (Ibid:s.12)

Den for de unge store tilgængelige mængde af viden kan vække bekymring, idet viden kan give en ide om en bedre viden på trods af manglende erfaring, da viden danner på en måde et manuskript, der skal følges for succes. Men kan de unge følge manuskriptet (Ibid:s.12). Ideen om bedre viden²⁵, mener Thomas Ziehe har en oprindelse i den store mængde af baggrundsviden, der er til rådighed for de unge. Denne baggrundsviden er båret af en forestilling om, at **alt lader sig forme**. Hvad det vil sige, at alt lader sig forme, forklares med den stigende formbarhed af livsområder, forstået som et område, der kan problematiseres, tematiseres og forandres, og vigtigst, det skal være disponibelt (Ibid:s.13). Ifølge Ziehe er mængden af livsområder, der er disponible, meget omfattende:

”Jeg mener at stadig bredere livsområder efterhånden er blevet disponible. Det gælder for eksempel også min egen krop og dens udseende, min evne til at kommunikere, hele min habitus og mit forhold til virkeligheden” (Ibid:s.13)

Bredden i disponible livsområder ses som tvetydig for mennesket, på den ene side er det en befrielse, da mødet med et livsområde ikke længere er et møde med skæbnen, men snarere noget der kan laves om, så det passer en. På den anden side indebærer det en retfærdiggørelse af den måde et livsområde formes på, med en retfærdiggørelse følger en **ansvars selvbevidsthed**:

”Det, der ikke er skæbne, kan jeg ændre, og det, jeg kan ændre, er jeg ansvarlig for, et ansvar jeg ikke længere kan smyge mig udenom” (Ibid:s.13)

Ansaret medfører et præstationspres, og de individuelle disponible livsområders formning eller mangel på samme er genstand for former for social kontrol, hvilket øger præstationspresset. Ziehe markerer, at det er en ændring i disponible livsområder, der er forekommet ved at anskue det subjektive hovedproblem i traditionelle og autoritære samfund som: Jeg vil for meget, argumentationen bunder i, hvad der er tilladeligt inden for en stand (klasse) og det kontrasteres i vore dages (1989) kulturelle klimas subjektive hovedproblem: Jeg opnår for lidt (Ibid:s.13).

²⁵ Altså: jeg ved bedre end nogen anden, hvad der er godt for mig

Når et ungt menneske flytter til en storby, åbner der sig en hel palet af nu lettere tilgængelige livsformer og livsprojekter, hvilket øger de muligheder, der er for den unge til at opnå, hvad han/hun vil. Der er dog et paradoksalt problem ved valg af livsform. På den ene side udtrykker et valg af livsform et stærkt behov for identifikation og sikkerhed, på den anden side er det ikke længere muligt at se bort fra den refleksive viden der besiddes, Ziehe beskriver dette med sig selv som centrum:

”Jeg ved ikke, hvor mange indholdsmæssigt modsatte livsanskuelser jeg efterhånden har troet på. Længslen efter fasthed strider mod den konkrete erfaring med de mange skift, jeg allerede har foretaget. Min aktuelle overbevisning har som baggrund alle de tidligere skuffende oplevelser” (Ibid:s.14)

Et sådant kulturelt udbud af livsformer og livsprojekter skaber en udvidelse af muligheder, men samtidig skaber det et **krav om at træffe beslutninger**.

Kravet om at træffe beslutninger fremkommer i erkendelsen af, at det man godt kunne tænke sig at realisere, ikke altid lader sig gøre. Det begrundes med, at den indre subjektive verdens betydning er blevet større i kraft af mængden og bredden af tilgængelig viden. Hvilket skaber ”drømme”, der ikke lader sig realisere i de ydre omgivelser, beslutningerne, der skal træffes, er umulige, hvis de ikke har hold i virkeligheden. Mulighederne, ”drømmene”, er meget blevet til den virkelighed, beslutninger træffes på baggrund af, hvilket medfører beslutningskonflikter(Ibid:s.14).

Øgede muligheder og skærpede beslutningskonflikter kalder Ziehe for **individualisering**.

Den **øgede individualisering, refleksiviteten og evnen til at formes**, har tilsammen forandret de muligheder, som står til rådighed for, men som også påtvinges den enkelte:

”De danner en horisont, inden for hvilken selv børnene og de unge må fastlægge mønsteret for deres verdens- og selvopfattelse” (Ibid:s.15)

De ændrede mulighedshorisonter har betydet to ting, de er udsprunget af moderniteten og har medført et survivalkit, der er nødvendigt at bruge for at overleve i moderniteten, det er nærmest blevet en pligt at ville realisere sig selv, som man vil. Men samtidig har det betydet, at man må gå væk fra at benytte sig af hidtidige handlingsmønstre i den biografiske omgang med det moderne.

I stedet er der fremsprunget andre reaktionsformer, der skal gøre det modernes kontingens udholdelig. Her peges på **konventionalisme**, som lettest kan beskrives som en laissez-faire tilgang, der insisteres på det ”gamle” som udmærket, og ser kritikken af tingenes gang som

rodløs og politiseret. Der peges på de **kulturelle orienteringsforsøg**, som forsøger gennem en prøvende tilgang til det moderne at gøre de fleste aspekter af livet udholdeligt og måske ligefrem produktivt. Og endelig peges der på **nykonservative modoffensiver**, der prøver at have et modspil til det moderne på det modernes præmisser, det ses som en udnyttelse af moderniteten og et forsøg på at drive den videre(Ibid:s.17).

f. De kulturelle orienteringsforsøg

Ziehe opererer med tre former for kulturelle måder at orientere sig i moderniteten på.

Den subjektiverende orienteringsmåde, en orienteringsmåde der søger nærheden og intimiteten i sociale relationer og betragtes som en autentisk fremstilling af selvet med refleksiviteten som baggrund, dens mål er at finde sig selv, for at kunne ændre sig selv. Det skal bemærkes, at denne subjektivering ikke frigør sig fra modernitetens muligheder(Ibid:s.18f):

”Det er vigtigt at fastholde, at subjektiveringen ikke frigør sig fra den baggrund, de nye muligheder sætter: Der er tale om en subjektivering på baggrund af refleksiviteten, evnen til at formes og individualiseringen”(Ibid:s.18)

Den subjektiverende orienteringsmåde kan ontologisk placeres indenfor den selvrealisering, der udbredes gennem den humanistisk psykologiske trend, der netop fordrer individer til at træffe valg ud fra granskningen af dets autentiske indre.

Den anden orienteringsmåde er **ontologisering**, den beskrives som en jagt efter sikkerhed i tilværelsen, en mening med livet i et ahistorisk perspektiv, subjektets historie er uden den store betydning for valget. Valget dikteres af den ”højere mening”, i moderniteten er der flere mulige valg af ”højere mening”(Ibid:s.19f) Heller ikke denne orienterings måde kan befri sig fra mulighedshorisonten i moderniteten gennem sikkerheden:

”Den faste grund er ikke så fast, som længslen efter det før-moderne kunne ønske; konteksten for mit valg forbliver ’moderne’, jeg er omgivet af alternative muligheder: Det kunne være anderledes...”(Ibid:s.19)

Ontologisering som orienteringsmåde kan ontologisk placeres som dannelse i et kommunitaristisk system, hvor det er forpligtelse over for fællesskabet, der er det opretholdende/udviklende af fællesskabet, og hvor det er igennem forpligtelsen over for den højere mening –ånden-, at individer realiserer sig selv.

Den tredje orienteringsmåde er **potensering**, den beskrives som en kunstig opfyldning af betydning, og her er det stilen, der er i centrum. Stilen forstået som den måde individet

fremtræder på i en jagt efter intensitet. Stilen er under konstant årvågen social kritik ved ophold i sociale rum(Ibid:s.20). Den ses udtrykt som en:

”..decideret og bevidst kunstgjort virkelighed..(der)..søger en måde at holde moderniteten ud på og udnytte den på”(Ibid:s.20)

Intensiteten søger på en måde at holde tomheden væk, ved en kunstig tilførsel af mening på ved første øjekast meningsløse ting(Ibid:s.21).

Potensering som orienteringsmåde kan ontologisk placeres hos den Foucaultdianske selvomsorgs selvdannelses perspektiv, der jo netop ser menneskets realiseringsprojekt i jagten mod frihed som et kunstværk.

g. Den nye individualisme

Umiddelbart kan Ziehes bidrag til selvrealiseringen som fænomen synes rimelig problemløs, da en bredere mulighedshorisont egentligt lyder meget godt. Det er først, når der kommer en kritisk vinkling på individers aktuelle muligheder i mulighedshorisonten og deres manglende opfyldelse af egne krav til ens individualitet, at problemerne bliver synlige. Et sådant bidrag kan findes hos Axel Honneth(lit.10) i artiklen: Organiseret selvrealisering – individualiseringens paradokser, bragt i antologien sociale patologier. Honneths fokus i artiklen ligger på individualismen, som også genfindes i ovenstående bidrag fra Ziehe, som **en** af tendenserne i moderniteten. Afsættet er hos Honneth anderledes end hos Ziehe, idet Honneth koncentrerer sin analyse af **individualiseringen** ud fra strukturelle særheder, der er bestemt af to poler, **det ydre** og **det indre**. Han starter i Simmel, hvem han ser som en sociolog, der som den eneste fra sociologiens pioner-generation formåede at opløse tvetydighederne i begrebet om individualisering. Simmel så, at der var en principiel forskel mellem de individuelle egenskabers tiltagen og stigningen i personlig autonomi. Simmel så ikke en øget individuel mulighedshorisont, som en vækst i individuel frihed, idet den individuelle frihed har behov for sikkerhedsgivende støtte fra andre subjekter. Det betød at social individualisering og stigende frihed måtte differentieres(Ibid:s.42f). Den øgede mulighedshorisont indebærer ifølge Simmel, udover ikke at øge friheden, en fare for:

”en forarmelse af de sociale kontakter og en stigning i ligegyldigheden mellem mennesker”(Ibid:s43)

Simmel ser derfor et tredje aspekt af individualiseringen, der synes at være blevet overset af den i dag fremherskende livsførelse, nemlig den at individualisering har en tendens til at isolere individuelle subjekter i et spind af anonymiserede sociale kontakter²⁶.

Simmel ser fire fænomener i forbindelse med begrebet om individualisering, **livsvejenes individualisering, handlingsaktørernes voksende isolation, en tiltagende refleksionsevne** og en **stigende autenticitet** hos individerne.(Ibid:s.44)

Honneth mener, at Simmels ”betydningsrigdom” i begrebet om individualisering kan have ført til vidt forskellige tolkninger af individualisering i det moderne samfund.

Han skelner gennem Markus Schroer, der opridser den bagvedliggende debat om individualiseringen teorihistorisk i tre strømninger med vidt forskellige bedømmelser af individualiseringsprocessen. Den ene strømning, er en der gennem opdragelse, administration og kulturindustri, disciplinerer individer til at praktisere en **konformistisk individualisme**, der på en måde lammer den enkeltes refleksionsevne²⁷. Den anden strømning er en, der gennem aftraditionalisering og pluraliseringen af funktioner giver en chance for **stigende individualitet**. Denne frigør evnerne til at kunne reflektere og tage ansvar for sin egen livsplanlægning²⁸.

Den tredje strømning ser individualiseringsprocessen som et **tveægget forløb**, der er kendetegnet ved en stigende emancipation fra traditionelle bånd og en underliggende stigning i konformiteten hos den enkelte²⁹(Ibid:s.44f).

Honneth fortsætter med nyere strømninger som kommunitarismen, hvori han fremhæver individualiseringens tendenser i stil med Simmels beskrivelse om den stigende ligegyldighed:

”Subjekterne skal, fordi de gennem stigende mobilitet og hyppigere skift i arbejdet stadig hurtigere opgiver opståede relationer, nu kun i ringere grad være i stand til at binde sig og derfor i stærkere grad udvikle en ren egocentrisk indstilling overfor deres interaktionspartnere.”(Ibid.s45)

Hertil kommer, at det nærmest er blevet et krav at være autentisk i præsentationen af sig selv, det er mere og mere blevet en indstillingsforudsætning, primært i det kvalificerede arbejdes sfære, og det er blevet sådan at:

”der også for den berørte selv ofte ikke længere kan skelnes mellem en ægte og en stiliseret selvrealiseringsproces.”(Ibid:s.46)

²⁶ Det skal forstås som en proces af stigende ensomhed, en stigende koncentration omkring ens egne og af andre uafhængige interesser.

²⁷ Jævnfør konventionalisme under Ziehe.

²⁸ Jævnfør kulturelle orienteringsforsøg under Ziehe.

²⁹ Jævnfør nykonservative modoffensiver under Ziehe.

Honneth har en tese om, at det vestlige samfund igennem de sidste tredive eller fyrre år har omformet kravet om individuel selvrealisering i en sådan grad, at det er blevet dette krav, der legitimerer systemet. I omformningen er der sket et sammentræk af ovenstående forskellige individualiseringsprocesser, der har det institutionaliseret individualiseringstendensen i den sociale reproduktion. Ifølge Honneth har det resulteret i, at individualiseringen har mistet sit indre formål, opnåelse af den kvalitative frihed i kraft af en stigende afinstitutionalisering fremdrevet af ideologi har ført til:

”..en mængde individuelle symptomer på indre tomhed, følen-sig-overflødig og bestemmelsesløshed”(Ibid:s.46)

Det er ifølge Honneth ikke muligt at se den voksende form for individualitet som et resultat af en samtidig og unik lineær eskalationsproces, tværtimod skal det ses som en gensidig styrkelse af separat forløbende udviklingsdynamikker. Han ser det som et sammenløb af materielle, sociale og åndelige forandringsprocesser med mange fællestræk, at de forenet forandrede individualismen og gav den en ny fremtoning.

Honneth forklarer denne nye individualisme³⁰, som udbygningen af servicesektoren i de vestlige lande, der har forhøjet mobiliteten i individuel livsførelse og som øgede uddannelsesmuligheder, der har forstærket individuelle selvrealiserings og refleksionsprocesser(Ibid:s.47f). Det bliver lettere at forsøge noget nyt og tage en chance, men samtidig bliver det også et krav, at man gør det:

”Medlemmerne af de vestlige samfund blev tvunget til, holdt fast på eller opmuntret til for deres egen fremtidsmuligheders skyld at gøre sig selv til centrum for deres egen livsplanlægning og livsførelse”(Ibid:s.49)

Honneth mener dog ikke, at de sociostrukturelle forandringer er nok til at forklare den nye form for individualisme, som beskrevet ovenfor. Han henviser derfor til sociokulturelle forandringer, særligt ser han på den modrate luksusbetonede forbrugerindstilling, der opstår i efterkrigstiden, og hvor historisk den kultur er afstedkommet. Han beskriver denne indstilling som:

”Behovet for i forbruget af ikke-livsnødvendige, overflødige kulturprodukter at søge muligheden for en forøgelse af sin egen livsførelse”(Ibid:s.49)

Indstillingen har ikke kun ramt forbrugerindstillingen, men også rigide adfærdsforventninger:

”opbygningen af rigide adfærdsforventninger ikke uden videre fører til udviklingen af et nyt personlighedsideal, men kun på et bredere grundlag øger chancen for tilegnelse af kulturelle

³⁰ med henvisning til den øgede mulighedshorisont i kraft af de sociokulturelle ændringer

traditioner, der hidtil havde været forbeholdt et mindretal, som da sekundært forcerer udviklingen af et ændret identitetsmønster” (ibid:s.49f)

Autenticiteten, som afføder de rigide adfærdsforventninger og den sociostrukturelle individualisering, skaber det kompakte billede af en ny individualisme. Denne fremskyndes med mangfoldiggørelsen af sociale relationer, der bevirker, at subjekterne ikke vælger at forstå deres egen livsvej som en lineær identitetsudviklingsproces, der ender med funktioner i erhvervslivet og en kønsspecifik arbejdsdeling i familien. Det bevirker, at individer i højere grad eksperimenterer med egen selvrealisering. Denne individuelle eksperimentelle tilgang til livet tilpasses i stigende grad af de samfundsmæssige systemer:

”Fortsættelsen af denne kun begyndende forandringsproces består nu deri, at de samfundsmæssige nøgleorganisationer kreativt tilpasser sig til det nye adfærdsideal for som en effektivitetsfremmende eksistensprofil at gøre det til et legitimationsgrundlag for vidtrækkende omstruktureringer.”(Ibid:s.51)

Medier, som tv og radiomusik, brugt som mulighedskanaler for **selvrealisering på den rette måde**, er blevet grebet af den kapitalistiske forbrugsgode produktion, og den er i dag karakteriseret af stort initiativ og fleksibilitet i tilpasningen til forbrugernes behov. Medierne og tilpasningen udgør en mulig realisering af, på forhånd bestemte, opbyggede rigide adfærdsforventninger i et æstetisk aspekt. Det æstetiske aspekt kan, som det beskrives hos Svend Brinkmann(lit.11), føre til ”tomme” fællesskaber, hvor selvdannelsen er det, der driver individernes selvrealiseringsproces.

Ligesom arbejdspladser også i dag prioriterer det særlige og det initiativrige og fleksible hos og i ansættelsen af de ansatte, er der hos de ansatte opfordret til en stor vilje til at tage en chance og satse højt i deres selvrealiseringsprojekt, som i høj grad også er præget af forestillinger om det æstetisk rigtige for forfølgelse af realiseringens mulighed. Hertil inddrager Honneth det nye syn på individualismen, der også fanger det autentiske, som kan genfindes i den humanistiske psykologi, som det der præger menneskers livsførelse i dag. Han kommer frem til en mellemkonklusion om selvrealiseringsindividualisme, der fører ham over i kapitlet om Negativ frihed; social lidelse:

”At den igennem et halvt århundrede generelt tiltagende selvrealiseringsindividualisme gennem instrumentalisering, standardisering og fikcionalisering i mellemtiden har forvandlet sig til et følelsesmæssig henseende i vid udstrækning køligt system, hvorunder subjekterne i dag snarere synes at lide end at trives.”(Ibid:s.56)

Honneth griber denne udvikling, og ser subjekternes krav til deres selvrealisering, som overtaget af produktivkræfterne i en ideologisk form, hvilket har betydet, at samfundet fastsætter nogle ydre krav til subjekterne. Disse ydre krav er møntet på subjekternes villighed til omstilling, eller fleksibilitet, og de tvinger subjekterne til at holde deres biografiske beslutninger og mål åbne. Honneth mener, at tvangen til at holde mulighedshorisonten åben har haft den følge, at der er opstået former for socialt ubehag og lidelse som massefænomener, som Vesten aldrig har set før. Han nævner bl.a. den store arbejdsmigration som styrkende for ubeskyttede arbejdsformer, der er steget i takt med smidiggørelsen af arbejdsmarkedet, men markedsgørelsen synes at have bevæget sig ind i alle samfundssfærerne:

”... den snigende markedsgørelse af hele samfundet, som under henvisning til den nye individualisme, bliver retfærdiggjort på en fejlagtig måde, lader på ny det `sociale spørgsmål` blive til en udfordring...”(Ibid:s.57)

Med denne markedsliggørelse af hele samfundet er der indenfor det sidste årti udbredt nye former for social lidelse, der kun lader sig observere igennem kliniske indikatorer, da disse nye former opstår i psyken i følelsen af manglen af evnen til at kunne slå til og tage en risiko og få succes. Denne følelse af, ikke at slå til, forårsager ifølge Honneth individuel depression(Ibid:s.57).

Kap. 5: Metode

a. Metode triangulering

For at opnå en højere pålidelighed i projektets resultater, anvendes flere metoder i indsamlingen af det empiriske materiale, hvilket giver en mulighed for at triangulere resultaterne af indsamlingen og styrke analysen af det empiriske materiale.

Der benyttes foto og tekst indsamling både fra det gamle Gaderum og fra Det nye Gaderum, og der suppleres med interview med afsæt i indsamlede fotografier, henholdsvis med det jeg betragter som en gammel og en ny bruger af Gaderummet.

1. Foto og tekst indsamlings metode

Taget i betragtning, at Gaderummet i dag er en selvejende institution, men startede ud som et fristed, synes det nødvendigt for at sætte læseren ind i, hvad Gaderummet er for et sted at vise, hvad og hvordan det gamle Gaderum var som sted, og vise hvad og hvordan det nye Gaderum er i dag, og specielt gå ind på et mellempunkt på vejen, nemlig da Gaderummet fik offentlig bevilling i år 2000. Det er herfra og frem, skiftet synes at blive

synligt både i praksissen af Gaderummet og i boersammensætningen senere også i brugersammensætningen.

For at beskrive for læseren, hvad og hvordan Gaderummet var som sted i det gamle Gaderum, inddrages der arkitekttegninger af den gamle lokalitet og fotografier af det gamle Gaderum fra Gaderummets fotoarkiv, samt beskrivelser fra mine egne erfaringer i det gamle Gaderum omkring lokaliteterne og menneskene, ligeledes vil der også blive inddraget uddrag af søndagsmøde-bøger fra det gamle Gaderum, i virkeligheden er det disse, der fortæller Gaderummets historie bedst, men det kræver en vis indsigt i søndagsmøde-bøgernes beskrivelser for at få dem til at give mening, bøgerne er interne og bruges til at formidle meddelelser og mødereferater. Hvorfor de ikke er den eneste empiri, der inddrages i projektet på trods af, at der er mange af dem og rigeligt empirisk materiale. Medarbejdernes erfaringer og modeller for samtale/rådgivnings forløb med det gamle Gaderum vil også blive inddraget, de er udtrykt i projekt indre lænke og i mine feltnoter fra Gaderummets studiegruppe samt i oplæg fra nogle af Gaderummets egen studiegruppes forelæsninger/diskussionsgrupper, og de berører også menneskene, der opholdt sig henholdsvis i det gamle og nye Gaderum.

Deraf vil disse også blive inddraget i beskrivelsen af det nye Gaderum, hertil vil der blive benyttet arkitekttegning over det nye sted for at vise, hvilken ekspansion Gaderummet har undergået, uddrag fra et søndagsmøde i det nye Gaderum vil her blive inddraget, ligesom fotografier fra det nye Gaderum vil blive benyttet, det er dog ikke alle fotografier, der vil blive fundet i arkivet, nogle vil jeg selv stå for at tage.

På den måde vil det være muligt at slå ned på to historisk politisk og socialt forskellige steder i Gaderummets historie og vise, hvordan Gaderummet som fristed blev holdt højt i hævd i det gamle Gaderum både af beboere brugere og medarbejdere afspejlet i møde bøgerne i indretningen og erfaringer, hvor det i det Nye ser anderledes ud, og det har givet Gaderummet den funktion, der gør, at det kan betragtes som en institution, Gaderummet er blevet til et socialt kritiskpsykologisk værksted, der fordrer og søger at fremelske ideen om et fristed i stedets brugere.(hypotese)

Min måde at bruge billeder til en kvalitativ sociologisk beskrivelse af Gaderummet, er afledet lidt af en tekst af Kim Rasmussen(lit.9), sociologiens fotografiske feltnoter- et bidrag til ”thick description”, men også kun lidt, da han har en helt anden indgangsvinkel end dette projekt har. Da han primært bruger digitalt kamera som et feltnote apparat, der

gør det muligt at nærme sig et ukendt felt, og opbygge en forståelse af feltet(ibid:s.1). Min tilgang er meget anderledes, da jeg i kraft af min tilknytning til eller aktier i Gaderummet om man vil, i forvejen har en forståelse af feltet. På den måde består mit arbejde med fotografier i at få videreformidlet Gaderummets indretning, da den som tidligere nævnt ikke er vilkårlig, men tjener som en modstand mod det stilrene katatoniske psykiatriske behandlingssystem. Den virkelige udfordring for mig er ikke at blive for indforstået i mine argumentationer, diskussioner mv. set i forhold til min forståelse af Gaderummet som felt, da det vil komplicere videregivelsen af feltets kompleksitet. Kim Rasmussen arbejder meget med hverdagslivet og dets visuelle aspekter, og helt konkret følger han dem, han undersøger og tager billeder af deres hverdag. På den måde nærmer han sig feltet, støttet op med deltagerobservation og interviews(Ibid:s.2). Anderledes vil det være i dette projekt anderledes på den måde, at jeg også vil tage/benytte billeder fra de unges hverdag, men billederne vil ikke være situeret ved at følge interviewpersonernes hverdag, snarere er de udvalgt på baggrund af netop det indretningsmæssige perspektiv, og især er en mængde af billederne udvalgt på baggrund af ideen med den funktion, der er afbilledet på billederne, det er denne mængde af billeder, der vil blive benyttet i interviewene.

2:Interview metode

Det, at jeg skal interviewe individer, der er en del af min omgangskreds til dagligt, betyder, at der er en del overvejelser, der er nødvendige for at få nogle brugbare interviews, brugbare i den forstand, at de skal producere pålidelig viden. En del af overvejelserne er inspireret af Bordieu og hans artikel Understanding (lit. 13). Han starter artiklen med, at han er træt af den måde, hvorpå refleksioner om teori og metode kun henvender sig til forskerne, og ikke fanger de livssituationer, de udforskede står i fra deres synspunkt på grundig og troværdig vis. I stedet skal forskningen eksplicitere intentionerne med forskningen, og de processuelle principper der er foretaget:

"..it seems to me imperative to make explicit the intentions and the procedural principles that we put in to practice in the research project whose findings we present here. The reader will thus be able to reproduce in the reading of the text the work of both construction and understanding that produced them."(lit. 13 s.607)

2a:Mine interview overvejelser

Jeg er meget tæt på det felt, jeg skal interviewe om, i kraft af min gang som bruger i og af Gaderummet, det både besværliggør og letter interviewene.

I og med at jeg er en del det felt, jeg undersøger, har jeg nogle forudindtagne holdninger om feltet. For at undgå en projektion af mine forudindtagede holdninger i interviewpersonerne, er det nødvendigt, at jeg ikke nikker genkendende til forventede interviewsvar, eller reagerer forbløffet over uventede svar, men snarere har en adfærdsmæssig afslappet og interesseret tilgang til interviewet og se det som udfoldelsen af en menneskelig interessehistorie.(Ibid:s.614)

Det er samtidigt nødvendigt, at jeg ikke objektiviserer mine interviewpersoner og fremstiller interviewene på en sådan måde, at de giver rum for subjektivitet. Jeg skal ikke selv producere svarene, selvom det ikke kan undgås, at jeg bliver medspiller i produktionen af den viden, der kommer ud af interviewene, da det jo er mig, der har bedt om interviewene og har en ide med interviewene(Ibid:s.609). En måde, jeg kan undgå at objektivere interviewpersonerne, er ved at udføre interviewet og hele situationen på en sådan måde, at det giver mening for den interviewede og frem for alt, at problematikken, der undersøges, fremstår meningsfuld(Ibid:s.613). For at have en fornemmelse af, hvad der er meningsfuldt for en interviewperson, kræves et vist kendskab til interviewpersonen(Ibid:s.613). I kraft af min tilknytning til Gaderummet er ingen af interviewpersonerne fremmede for mig, de er en blanding af venner og bekendte, der ikke er blevet venner endnu. Deraf føler jeg, at jeg har et rimeligt godt kendskab til de enkelte og har igennem venskabelige samtaler med dem lært en hel del om dem og deres liv. Og de ting, jeg vil udspørge dem om, har alle noget at gøre med det sted, de er en del af Gaderummet, så det vil heller ikke fremstå meningsløst for dem. Der er en fare for, at interviewsvarene fra de nye angående det gamle Gaderum kan være mindre brugbare til at sige noget om det gamle Gaderum. Det er dog også intentionen, ved at vælge en blanding af nye og gamle interviewpersoner, at gøre opmærksom på den til dels historiske identifikation, der er forbundet med at være ny og med at være gammel bruger i Gaderummet.

Det, at jeg selv er en del af Gaderummet og kender til omgangstonen på stedet, giver mig nogle fordele i interviewsituationen, der vil lette interviewet.

Selvom jeg er tæt på interviewpersonerne, vil selve situationen være en form for personlig indtrængen, denne afhjælpes dog ved hjælp af min evne til at kommunikere på samme meningsplan som de interviewede, jeg benytter mig ikke af teoretiske floskler og samfundsvidenskabelig viden i udførelsen af interviewene, da jeg ved, at der er en fare for, at de interviewede ikke vil give forståelige svar set i forhold til teoretiske

problemstillinger. Jeg vil snarere benytte det dagligdagssprog, jeg plejer at benytte mig af i min position som gammel bruger i Gaderummet. Det er denne måde, jeg plejer at kommunikerer med interviewpersonerne på, og den vil ikke virke skræmmende eller afvisende overfor dem, men mere forekomme dem som sædvanlig fra min side. På denne måde undgår jeg at udtrykke symbolsk vold og får mindsket asymmetrien i interviewsituationen(Ibid:s.609).

Selve interviewet er bygget op omkring sæt af billeder, sæt forstået som billeder fra det gamle Gaderum og billeder fra det nye Gaderum, der afbilder den samme funktion. Helt konkret vil det være billeder af søndagsmøder, billeder af den åbne dør og billeder af tjanselisten.

Billederne fra det gamle Gaderum har jeg fået stillet til rådighed gennem Gaderummets eget billedarkiv, der rummer billeder fra begyndelsen til nu, nogle af de nye billeder vil også blive fundet her, andre vil jeg selv tage.

Tanken er, ved at vise nogle af Gaderummets centrale praktiske og sociale funktioner i billedform både fra det Gamle og det Nye, at få interviewpersonerne til at associere ud fra billederne, for derigennem at få dem til at sætte ord på funktionerne, der er repræsenteret i billederne. Helt konkret spørger jeg: Hvad kommer du til at tænke på, når du ser dette billede, du må gerne fortælle en historie eller bare sige nogle ord, eller hvad der falder dig ind i forbindelse med de genstande, der er på billederne. Så lader jeg interviewpersonen fortælle, og derefter spørger jeg indtil nogle af deres tanker, derefter går jeg videre til det næste billede i sættet og gentager samme øvelse. Efter det første sæt går jeg videre til det næste og så fremdeles, ved en ny bruger tænker jeg at starte hvert sæt af billeder med det, der repræsenterer Gaderums funktionen i det gamle Gaderum, og modsat vil en gammel bruger først se på billedet, der repræsenterer Gaderums funktionen i det nye Gaderum. Ved at få de unge til at sætte ord på billederne jeg har betragtet som repræsenterende Gaderummets centrale funktioner, vil det være muligt analytisk at søge, hvordan de centrale funktioner har påvirket de unges motivation til at realisere sig selv i Gaderummets fællesskab.

Ligesom det vil blive muligt for mig gennem sættene af billeder og udvælgelsen af interview personer at sætte fokus på Gaderummets bruger sammensætning af nye og gamle brugere, gennem henholdsvis de nyes og de gamles tanker, historier og lignende.

Min tilgang til interviewene med at bruge billeder og associationer er ikke noget, jeg selv har fundet på. Den er inspireret af Gemma Orobitch Canal (lit.7) der har foretaget et etnografisk feltarbejde i Púme landsbyen Riecito. Hvor hun havde startet ud med en ide om at lave en tv udsendelse, og kun havde tænkt at bruge billeder til at få mulighed for at lave tv udsendelsen, rykkede hun til at benytte billederne til at rekonstruere det imaginære i det folkefærd, hun undersøgte (ibid:s.31-32)

” Paradoxically, photography is an ideal medium for reconstructing the imaginary sphere and the invisible processes of social realities.. ”(ibid:s.32)

Konkret var Gemma startet med selv at tage billeder af de sidste rester fra en historisk periode, hun havde set billeder fra. Den historiske periode mente hun, eller havde hørt, havde haft betydning for det folk, hun undersøgte, derfra gik hun til selv at lade dem tage billeder, og få dem til at fortælle ud fra billederne, både dem hun selv havde taget, og dem hun havde fået folket til at tage. Billeder kan ikke sige noget i sig selv, der hæver dem op til samme niveau som det skrevne, de behøver ord, men billederne i sig selv kan være givtige i produktionen af ord.

”According to Kirsten Hastrup photography will never be as effective as written work for a detailed and emotional description of reality (Hastrup1992). Certainly photographs reinforce spoken or written narratives. However they also lend words a new dimension, that is, photographs inspire new narrations.”(Ibid: s.35)

Et stilbillede, et fotografi kan tre ting, igennem fastfrysningen af en situation bliver det muligt at observere flere ting end ved en almindelig observation, det:

1. Kan vise, hvad den, der tager billedet, ønsker at vise med billedet.
2. Giver os mulighed for at se noget på billedet, der ikke var intentionen med billedet.
3. Belyser de aspekter, der ikke er synlige for det normale øje.

Billeder fragmenterer på en måde virkeligheden, film narrativer præsenterer på forskellig vis virkeligheden i en integreret form. Fragmenteringen gør det muligt at afdække det, der synes umuligt at afdække (Ibid:s.35).

Gemma brugte de historiske billeder til at fremkalde narrativer fra det folk, hun undersøgte, og på den måde har fotografierne fungeret som katalysator for både konstruktioner og repræsentationer af virkeligheden. Det er centralt denne ide, jeg har lånt hos Gemma, sammenkoblet med det historiske perspektiv min egen undersøgelse af Gaderummet har på stedets inddeling i gamle og nye brugere, synes det givtigt for min

undersøgelse at foretage en sådan øvelse for at fremkalde minder og mening hos gamle brugere i de gamle billeder, og se om de kan genkende det samme i billederne af den tilsvarende funktion i det nye Gaderum. Og omvendt ved de nye. Dette dels for at sætte fokus på opdelingen i nye og gamle som andet end tænkt, og dels for at vise hvordan funktionerne med tiden bliver tydelige for de enkelte individer og dermed øger deres tillid og tid i forhold til Gaderummet, og på den måde hvordan de unge finder en motivation til at realiserer sig i selv i samspil med Gaderummets fællesskab.

b: Interview model

Som nævnt vil interviewene bærer præg af billedassociationer, for at gøre det krystal klart vil jeg her endnu engang gøre opmærksom på, hvilke billeder, det er, der bliver brugt til interviewet og begrundelsen for netop de billeder.

Det er som allerede nævnt tre sæt af billeder, der er grundlaget for at gennemføre interviewene, hvor et sæt udgør to eller flere billeder henholdsvis fra det gamle Gaderum og fra det nye Gaderum. Hvert sæt udtrykker den samme funktion i Gaderummets dagligdag på forskellige historiske tidspunkter, historiske tidspunkter forstået som groft karikerede faser i Gaderummets udvikling fra starten i 1996 som fristed og gratis psykologisk rådgivning til i dag 2006, hvor Gaderummet er en selvejende institution. De 3 funktioner vist igennem sættene, vil være Søndagsmødet, Den åbne dør og Tjanselisten. Når en interviewperson skal interviewes ved hjælp af billeder som tankevirksomhedens katalysator, er der 3 sekvenser interviewet skal igennem.

Først skal interviewpersonen se på billedet i 15-20 sekunder, efter jeg kort har forklaret, hvad det er meningen med at se på billedet, nemlig at få interviewpersonerne til at sætte ord på de tanker de gør sig i forbindelse med at se på billedet, der ligger foran dem.

Dernæst dækker jeg billedet til og spørger ind til, hvorfor interviewpersonen valgte at sætte de ord på deres tanker i forbindelse med billedet, som de gjorde.

Derefter vil jeg igen vise dem billedet og lade det være synligt resten af interviewet om det billede. Resten af interviewet om det billede vil tage udgangspunkt i deres autentiske forklaringer ud fra de ord, de valgte at sætte på de tanker, de gjorde sig i forbindelse med billedet. Det vil foregå på samme måde, som når vi taler sammen til daglig bortset fra, at jeg vil være mere afventende, end jeg normalt er, og jeg vil ikke ytrer mine egne holdninger om og/eller forståelser af funktionerne på billederne.

Det hele optages med båndoptager, så det kan transskriberes og kategoriseres sammen med de andre interview senere.

Jeg har primært valgt at gøre det på denne måde for at få interviewpersonens autentiske opfattelser af billederne frem i lyset. Selvfølgelig er jeg klar over at billederne, i hvert fald i en stor del af tilfældene, vil være kendte af interviewpersonerne. Det vil de af den simple årsag, at det jo enten er eller har været en del af deres hverdag i Gaderummet, der er repræsenteret ved objekter eller situationer i billedform, der søger at fange nogle funktioner, der er centrale for Gaderummets virke både i det gamle Gaderum såvel som i det nye Gaderum. Det, at objekterne/situationerne på billederne allerede er kendte, og i en vis grad er funktionerne, der er forsøgt afbilledet også kendte³¹, medfører, at interviewpersonerne i deres spontanitet kan agere som ”papegøjer” i den forstand, at de vil svare/udtrykke noget lignende det gængse om funktionen, hvis de genkender den. For at komme bag om det gængse om funktionen vil der blive spurgt ind til de ord, de valgte at sætte på deres tanker om billedet i den første sekvens, og på den måde få frembragt nogle fortællinger. Det vil foregå med billedet tildækket. Ideen er her at få sorteret nogle af de gængse, det som den adspurgte forventer at skulle svare, spontane ytringer fra og netop se disse som gængse og betragte resten af interviewpersonens spontane ytringer som de autentiske, og bruge resten af interviewet til at bore i de autentiske fortællinger(ibid:s.615-617):

”It can happen that utterances (...) tacking on to an apparent avowal the appearance of an explanation, may provoke in a researcher who feels a spark of recognition, because they are constructed with the instruments of thought and forms of expression close to their own, a form of intellectual narcissism which may combine with or hide within a populist sense of wonder” (ibid:s.616)

En anden måde, hvorpå interviewpersonerne kan optræde som papegøjer, er, hvis de i interviewsituationen ser det som om, de skal redegøre for, hvorfor de er, som de er. En fare her er, at de kategoriserer sig selv som en speciel subkultur eller lignende, og taler dennes sag i defineringen af sig selv som anderledes eller speciel. Et sådan selvportræt vil synes autentisk, men det er snarere en gensidig svindel, hvis det af mig opfattes som autentisk, og vil bære præg af en glorificering af det gængse, frem for en autentisk fortælling. Det vil

³¹ Alle jeg interviewer ved f.eks. hvor og hvornår der afholdes søndagsmøde, men det er ikke sikkert de er klar over, hvorfor der afholdes søndagsmøde, og hvad det er tænkt som.

snarere være interviewpersonens stil, der kommer frem end det vil være interviewpersonens egen problematik(ibid:s.617):

”She thus excludes de facto any investigation of the objective facts of her trajectory other than those which enter into the project of self-portraiture as she conceives it” (ibid:s.617)

Resten af interviewet om netop det billede borer som sagt i de autentiske fortællinger udsprunget gennem associationer og frasortering af det gængse. Det vil foregå på en hverdagsagtig måde, som den er i Gaderummet, måske over en øl eller en cigaret eller kaffe, te og kage. Ved at gøre resten af interviewet hverdagsagtigt er det intentionen at tage en del af spændingen om hele interviewsituationen og på en måde få vendt situationen til den afslappede holdning, mine dagligdags samtaler med de personer, der skal interviews, som regel antager. Det vil gøre det muligt³², at nå ind til de interviewedes egne oplevelser, som de måske ikke engang selv var klar over, med de funktioner der er repræsenteret ved billederne. For at forstå dette mere tydeligt inddrages her et citat af Bourdieu om at eksplicitere diskurs:

”Where an effort is made to bring to light these things buried deep within the people who experience them - people who are both unaware of these things and, in another sense, know them better than anyone”(ibid:s.621)

Samtlige af interviewpersonerne har oplevet funktionerne i praksis, men måske uden de har tænkt over dem yderligere, for sådan gør man jo bare i Gaderummet. Det at jeg sætter dem i en situation, hvor de opfordres til at tænke over de fysiske og situationelle ting, der udgør funktionerne, kan siges at øge interviewpersonernes muligheder for administration af og indflydelse på funktionerne gennem en forøgelse af deres reflektive viden om funktionerne.

For kort at præsentere interviewpersonerne foretager jeg små interviews, der går forud for billedinterviewene, her tænker jeg at spørge: kan du kort fortælle om, hvordan og hvorfor du opsøgte Gaderummet gerne med eksempler fra dit liv? Og kan du kort fortælle mig, om hvordan du har det med de andre brugere og de ansatte i Gaderummet?

De korte repræsentationer giver mig en indsigt i interviewpersonerne, der vil gøre det lettere for mig at sortere blandt det gængse og det autentiske i billedinterviewene.

C: De to interviewpersoner

³² Ved først sortering af de autentiske fortællinger fra de gængse i en formel situation/atmosfære og dernæst uddybning af det autentiske i en situation/atmosfære der opfattes som hverdagsagtig og afslappet

Oprindeligt havde jeg tiltænkt at lave fire interviews, men af tekniske årsager³³ blev det til to interviews. Den første interviewperson har jeg valgt at kalde A og den anden interviewperson har jeg kaldt B. Jeg Valgte ikke at lave interview om deres opvæksts baggrunde da det ofte kan minde om følellespornografi og kan virke overvældende for dem at øse ud af dem selv. Alligevel følger der her et lille afsnit om deres baggrunde, men det går ikke særlig dybt og er rent faktisk, og det er skabt på baggrund af mine venskaber med de to interviewede og den viden de har delt med mig om dem selv som en ven.

Interviewperson A

A har startet sin opvækst hos sin far på amager, men af misbrugsrelaterede årsager er A blevet flyttet til sin mormor som helt lille og er vokset op i hendes lejlighed ved Folehaven i Valby, uden den store kontakt til forældrene. I teenageårene er A flyttet i ungdomspension og drengestregerne og eksperimenteren med stoffer har fyldt meget i hans liv. Så meget at kriminalforsorgen tidligt bliver involveret i hans liv, og han må se sig selv i deres varetægt i et fængselsophold pga. en domsafsigelse der bundede i en voldssag. Igennem kriminalforsorgen er A blevet hjulpet til en (Studie)lejlighed som han mistede pga. at han omdannede den til en smugkro og ikke brugte den til studier. Jeg lærer A at kende da han kommer til Gaderummet og flytter ind, og i dag har jeg stadig et godt venskab med A, vores venskab er blevet styrket og udfordret gennem adskillige byture og vores fælles omgangskreds. A bor i dag i egen lejlighed sammen med hans kæreste og kommer ind imellem stadig forbi Gaderummet.

Interviewperson B

B er født og opvokset i tyskland, jeg har ikke det store kendskab til hvor i Tyskland eller til B's familiære forhold. Jeg ved dog at B har været hjemløs i Tyskland, og har solgt hjemløseaviser som Strassenpfeger i Hamborg for at klare sig på gaden. B har en forkærlighed for cannabis der findes i hamplanter, og tilsyneladende er det det, der har ført B til København og særligt Christiania hvor han ønskede at bo. Da det ikke umiddelbart kunne lade sig gøre at flytte ind på Christiania flakkede B gennem et par uger rundt i København inden han blev introduceret til Gaderummet, hvor han valgte at flytte ind og stadig bor den dag i dag. Det er igennem Gaderummet at jeg har lært B at kende, og det er hovedsageligt gennem en fælles interesse for cannabisen at jeg har opbygget et venskab med B, dertil

³³ Den kombinerede båndoptager og transskriberingsmaskine jeg lånte af Gaderummet til gennemførelse af interviewene, skulle afleveres et godt stykke tid inden projektet skulle afleveres og jeg har brugt tid på tv-gaderummet.

kommer at jeg selv har rejst rundt som hjemløs i Tyskland, og behersker det tyske sprog, hvilket har bevirket at jeg var en af de første i Gaderummet der kommunikerede med B på hans eget sprog. I dag taler B flydende dansk, det har han lært sig selv, og han har ikke gået til dansk undervisning selvom han er blevet tilbudt det. Det at B er tysker og at interviewet er foregået på dansk har haft den konsekvens at B meget i interviewsituationen har nævnt hvad han så på de fremviste billeder, og ikke som A er kommet med metaforiske udsagn.

D:Transskribering af interviewene

De optagede interview er blevet gennemlyttet mange gange, ved fremadspoling og tilbagespoling før de er blevet nedskrevet. Jeg gjorde en del overvejelser om jeg kun skulle transskribere bidder³⁴ af interviewene eller om jeg skulle transskribere de fulde interviews. En transskription af bidderne, fandt jeg ikke ville retfærdiggøre interviewpersonernes oplevelser/fortællinger og i stedet valgte jeg at transskribere de fulde interviews, hvor jeg har forsøgt at være så tro som mulig overfor interviewpersonerne. Det er dog værd at bemærke som Bourdieu pointerer at det ikke er muligt at gengive hele interviewsituationen 100 % korrekt, men kun sådan som jeg oplevede den. Transskriberingen bliver på den måde min konstruktion af hvad der hændte i interviewsituationen, jeg har forsøgt at gengive når der bliver grinet, når der er pauser, og lignende. Men reaktioner som armbevægelser, der nogle gange kan udtrykke blandt andet undren, kløen i hovedet og lignende, er ligesom sivet væk i transskriberingen, bl.a. fordi at transskriberingen ikke er foretaget direkte efter interviewene, og jeg simpelt hen ikke har kunnet huske, hvert eneste kropslig kommunikation fra interviewsituationerne(Bourdieu1999:s.622). Under interviewet med A drak vi f.eks. begge en øl for at løsne stemningen lidt op, det er ikke med i transskriberingen hver gang der bliver taget en tår af flasken, hvilket kunne have tilført mere mening til nogle af svarene der fremkom.

De transskriberede interview har også et krav om læselighed, og observationer af interviewpersonernes måde at tale på, deres rytmer og stemmeleje er forsvundet i transskriberingen af interviewene(Ibid:s.622). Her kan bl.a. nævnes Interviewperson B, der holdt mange pauser, og rytmen var meget skiftende, jeg følte ligesom at jeg blev nødt til at presse meget mere på i forhold til interviewperson A for at få oplevelser/fortællinger frem. Selvfølgelig kan det ligge i interviewpersonernes sproglige kunnen, taget i betragtning at

³⁴ Bidderne ville i så fald være de centrale pointer interviewpersonerne fremhævede

interviewperson B som tidligere nævnt kommer fra Tyskland og er selvlært i det danske sprog er det ikke så mærkeligt at han skulle bruge længere tid til at udtrykke sig, hvilket ikke fremgår tydeligt af transskriberingen.

Kap. 6: Den arkitektoniske modstand

a: Den arkitektoniske modstand i det gamle Gaderum

Det gamle Gaderum var lokalitetsmæssigt placeret på fjerde og femte sal i en baggård til Nørrebrogade 56, så for at komme til Gaderummet skulle man først ind igennem en port fra Nørrebrogade, så over en gård, og op af en trappe, der, som beskrevet i Gaderummet og mig selv, på en måde gav en følelse af, at nu forlod man det etablerede samfund, og trådte ind i et andet samfund, det var på trappen, at man stødte på Gaderummets reglement, ”no hard drugs”, ”gaderummet er ikke et værtshus”, og ”no fucking thieves”.

Oppe for enden af trappen blev man mødt af en åben dør ind til Gaderummet og en kontordør, der altid var åben, hvis stedets daglige leder var i Gaderummet. Som billederne fra det gamle Gaderum viser, var det egentligt bare et stort rum inddelt i to etager i funktioner, som køkken, stue, tv/pc rum, bad, toilet, sofaplads, fælleskontor og små-værksteder af forskellig kreativ art, mv. og med et tilstødende kontor med egen dør på fjerde sal.

Soveplads, telte/hjørner og dele værelser, med lagener som afskærmende i forsøg på at have et privatliv på femte sal. Stort set er alt inventaret fællesejede, folk har et fåtal af private ejendele, de opbevares i de tildelte eller indrettede hjørner. Som billederne viser, var der et stort bord for enden af stuen, i forbindelse med bordet var der også en tavle. Disse to ting, tavlen og bordet, udgør sammen med div. stole, sofaer, og andre sidepladser, ”scenen” for søndagsmøderne i det gamle Gaderum. Derudover blev det dagligt brugt til avislæsning og diskussion, spising, bongrygning, og andre sociale fællesaktiviteter, i weekenden blev ”scenen” brugt til drukselskab. De mange computere skabte på en måde via internetadgang et anderledes form for privat rum i det fællesrum, som det gamle Gaderum var. Den arkitektoniske opfordring til fællesskab, via en åben dør ikke bare udadtil men ved et fravær af døre indadtil og følelsen af, at man er i et rum, frem for et sted med mange inddelte rum er ikke tilfældig, men en del af Gaderummets politik, som jeg vil komme ind på senere i analysen af det politiske niveau af modstand, og det ses af mig og af Gaderummet som en modstand mod et egocentrisk menneskesyn, der ikke mindst præger socialpolitikken og psykiatrien. En modstand mod den private ejendomsret som

udgangspunkt for lykke. Den udprægede tanke i det moderne samfund er, at hver enkelt må have sin egen lejlighed, bolig eller hjem, om man vil, og derfra blive i stand til at finde sin egen lykke på sin egen individuelle måde, der vel at mærke accepteres af samfundet. I eget hjem er det op til en selv at finde et fællesskab at realisere sig selv igennem, hvis fællesskabsstrategien da overhovedet vælges.

Det gamle Gaderums arkitektoniske indretning gjorde det umuligt for dem, der boede der, at fravælge fællesskabet, fællesskabet er dog blevet udfordret af globaliseringen i form af tomme og isolerende sprogfællesskaber, der som tidligere nævnt overfladisk grupperer de unge i Gaderummet. Det gamle Gaderum placerede brugerne i et sted, hvor det ikke var muligt at færdes uden at indgå i fællesskabet, hvor man ikke havde nogen ret til at realisere sig selv, for sig selv, uden om fællesskabet. Fællesskabet blev f.eks. hurtigt træt af folk, der udelukkende tærede på ressourcer og ikke tilførte nye ressourcer, et eksempel kan være en, der har smadret noget inventar, og ikke involverer sig i at finde nyt inventar. På den måde var det en art påtvunget fællesskab, en art fordi den åbne dør altid gav den enkelte bruger mulighed for at forlade stedet på et hvilket som helst tidspunkt. Den åbne dør havde også en anden funktion, den pålagde et ansvar på dem, der på et givent tidspunkt var til stede i Gaderummet. Ansvar koncentrerede sig primært om at forhindre tyveri og fremmedes indtrængen, de kom der kun for at lave ballade i Gaderummet³⁵.

En betragtning af det gamle Gaderums arkitektoniske indretning gennem totalinstitutionelle briller vil kaste yderligere lys over modstanden mod det egocentriske menneskesyn. Det gamle Gaderum kan siges at have en barriere mod socialt samspil med omverdenen i stedets placering i en baggård, umiddelbart lidt gemt væk fra omverdenen. Men den åbne dør er et forsøg på, som navnet Gaderummet også peger på, at være en forlængelse af gaden og dens fællesskaber, og det er muligt at komme og gå, som man vil, ligesom det er på gaden. Den åbne dør placerer Gaderummets i en modstand mod gængse institutioner, der oftest har en skranke i modtagelsen, og der kræves visitation af en art for at komme på institutionen. Gaderummets princip eller funktion med den åbne dør ses derved som et afinstitutionaliserende træk ved det gamle Gaderum. Det gamle Gaderum er ovenstående beskrevet som et rum, der er etage- og funktionsinddelt med undtagelsen af kontoret. At kontoret er adskilt fra resten af Gaderummet, er i sig selv et totalt institutionaliserende træk ved Gaderummet, da det differentiere dem, der kommer i

³⁵ Tit og ofte især i weekenderne var der en hel del mennesker der fandt fra Nørrebrogades natteliv op til Gaderummet, hvor de fortsatte deres druk. Nogen gange til stor gene for Gaderummets boere, andre gange uden problemer.

Gaderummet som leder/medarbejdere og brugere/boere, det tilstræbtes dog at udfase denne differentiering mest muligt ved altid at have kontoret åben, hvis der var medarbejdere tilstede i Gaderummet, og en aktiv deltagelse fra medarbejdernes side i brugernes dagligdag. At Gaderummet var **et** rum, betød en sammensmeltning af livsområderne, søvn, fritid, og hverdagsliv dog ikke arbejde³⁶, kun i form af deltagelse i tjanselisten og madlavning. Selvfølgelig var man ikke tvunget til at opholde sig i Gaderummet hele tiden, men der var mange, der i perioder ikke rigtig kom ud til hverdag, og for dem kan det siges, at de har oplevet en totalsammensmeltning af deres livsområder i Gaderummet, men igen gør den åbne dør, at livsområdernes sammensmeltning må tolkes som et tilvalg, og ikke en tvang fra Gaderummet side.

Sammensmeltningen af livsområder har et potentiale i opbygningen af fællesskaber, de involverede får et tæt kendskab til hinanden ved at omgås hinanden gennem forskellige livsområder i et sted, der er til for dem, der opholder sig i det. Dette potentiale forstærkes af stedets evne til at få en til at føle sig velkommen og af stedets evne til at skabe tilhørsforhold, der gør en relevant for fællesskabet.

At der er opslagstavler med nyttig information, og en kridttavle til mødedagsorden mv. medvirker til at viderebringe relevant information, og der tilstræbes en ”common knowledge ” fælles viden som udgangspunkt for diskussioner debatter og beslutninger. For fællesskabet vigtig viden offentliggøres i mødebogen og på opslagstavlerne. På den måde er viderebringelsen af viden i Gaderummet et afinstitutionaliserende træk ved Gaderummet. Det at Gaderummet proklamerede sig selv som et fristed, kan også siges at være et afinstitutionaliserende træk, men det er institutionaliserende på den måde, at fristedet kun kan opholdes af et fællesskab, der er en indbygget forpligtelse overfor fællesskabet, der går forud for individets frihed. Såfremt det er omvendt, at individets frihed går forud for forpligtelsen overfor fællesskabet, som Gaderummet ofte har oplevet, i form af tyveri og ”klemmer på folk” afpresning, betyder det en nedbrydning af fællesskabet, der bygger på alles rettigheder opnået i kraft af forpligtelser overfor stedet. Dekoreringen af Gaderummet, der er foretaget af individer, der indgår i fællesskabet, peger mod en modstand mod de kliniske rum, der kan findes på psykiatriske institutioner og lignende opholdssteder, der er kendetegnet ved ”en friseret indretning og dekoration”. Det skal altså

³⁶ Det var de færreste der havde arbejde i det gamle Gaderum, de der havde, arbejdede udenfor Gaderummet.

se ordentligt ud. I det gamle Gaderum synes det snarere at være det kaotiske, der prægede rummet.(jf. bilag 2 om det gamle Gaderum, beskrivelser, arkitekttegninger og billeder.)

b: Den arkitektoniske modstand i det nye Gaderum. (bilag 2A)

Det nye Gaderum er lokalitetsmæssigt placeret i en gammel 2 etagers købmandsgård med egen kælder og gård beliggende i Rådmandsgade 60 på Nørrebro. De nye lokaliteters beliggenhed har på en måde flyttet Gaderummet længere væk fra gadens liv men tættere på gaden. Indgangen til Gaderummet virker ikke længere som, noget der er gemt lidt væk, snarere er det blevet en slags udstilling med levende mennesker, der i højere grad end tidligere tiltrækker forskere og studerende udefra. Indgangen til det nye Gaderum udtrykker ikke længere den samme afstandstagen fra det etablerede samfund som tidligere, indgangen har ikke længere en trappe, der skal forceres, før man når til Gaderummet, I dag er det to glas døre og en gitterport, der udgør indgangen, graffitien i indgangspartiet er ikke længere mod systemet, men forestiller en af hundene, der boede i det gamle Gaderum, og er egentligt mere et maleri. Reglementet i indgangspartiet er blevet erstattet af praktiske notifikationer, der hjælper en til at huske på, at man skal lukke døren pga. hundene. Flytningen fra Nørrebrogade til Rådmandsgade har betydet, at ikke nær så mange folk, der er i byen på Nørrebrogade, besøger Gaderummet ud på natten som tidligere. Det nye Gaderum er 3-4 gange større end det gamle Gaderum, og består ikke længere af et stort rum, der er funktionsopdelt. Det er dog tilstræbt i stuen at have et stort fællesrum, det kaldes for det sorte, og er markeret ved at gulvet er sort. Som billederne og beskrivelsen viser, er væggene i det sorte hvide som grundfarve, der hænger ikke så mange ting på væggene, der ikke er praktiske, kun nogle enkelte billeder, og rummet er dekoreret med professionelt lavet graffiti³⁷. Det sorte er tænkt som det, der skal fungere, som fjerdesalen gjorde det i det gamle Gaderum, og der er her placeret sofa arrangementer, styrketræning, computerarrangementer, telefonen, opslagstavler, mødebord og tavle. Det computerarrangement, der er placeret tættest på mødebordet, var tænkt som fælleskontor, i stil med det, der var i indgangspartiet i det gamle Gaderum, men det benyttes mere og mere som spillecomputer, og alt kontorarbejde foregår ovenpå i medarbejder kontoret, hvor der er mulighed for brugerne for at benytte computer, fax, scanner og kopimaskiner i forbindelse med deres sociale sager og lignende. Det tiltænkte fællesrum består af det

³⁷ Det er dog brugere af gaderummet der står bag graffitien, og den er aftalt og planlagt før den er blevet lavet.

sorte, fælleskøkkenet med opvaskemaskinen, biblioteket og malerværkstedet på første sal, vaske og tørrerum, entre fra gården med trappeopgang og et toilet, og et rum for sig i stueetagen, oprindeligt tiltænkt som fjernsynsstue, men i dag benyttet som værelse med køjesovepladser og et sofaarrangement. Anderledes fra fjerde salen i det gamle Gaderum er det fællesrummet i det nye Gaderum ikke længere kun et rum, det er blandt andet nødvendigt at gå igennem to branddøre og op ad en trappe for at gå ind i biblioteket og malerrummet fra det sorte, disse døre er aldrig låst. Fra køkkenet der ligger i forlængelse af mødebordet, skal man ligeledes gennem en dør for at komme ud i elevatorskakten, hvor der igen er to døre. At der er kommet flere døre gør sig også gældende i bo kollektivet i stueetagen. Bo kollektivet i stueetagen er ikke en del af det fællesrummet, men er konstrueret med femte salen i det gamle Gaderum i baghovedet. Det er markeret med en notifikation, der gør det klart, at her ophører Gaderummet(fællesrummet), på døren. Fra entreen i gården er der en trappe til første salen og adgang bo kollektivet. Bo kollektivet består som det fremgår i beskrivelsen af stueetagen af et boer køkken, en gang med to toiletter med bad, et depot, og to sovesale.

De to sovesale er faktisk et rum, da der ikke er nogen dør imellem, og køjesengene er afskærmet af lagener og minder egentligt meget om den måde at bo på, som var tilfældet i det gamle Gaderum. Boer køkkenet kan minde lidt om de værelser(uden døre), der var på femte salen på Nørrebrogade, bortset fra dørene(disse virker dog ikke særligt lukkede isolerende, da de bliver brugt til gennemgang til de to toiletter med bad og sovesalene) og moderne køkkener med køleskab, komfur, vask, mv., hvor det før på femte salen var tekøkkener. Inden vi går videre til første salen og dens funktioner, er det værd at bemærke at det nye Gaderum, har fået en kælder, som beskrivelsen og billederne af kælderen viser, bliver den primært brugt til opmagasinering af diverse ting. Såsom folks private ting i en aflåst del af kælderen, en stor del af Gaderummets arkiv i form af tegninger, billeder, sagsakter, artikler, mv. Det eneste opbevaringssted, der er adgang til uden nøgle, er tøj depotet(det kræver godt nok, at man ved, hvor håndtaget til døren indtil tøj depotet er, dette tages af og placeres et bestemt sted og fungerer på en måde som lås.) Opbevaring er ikke de eneste aktiviteter, kælderen bruges til, der er indrettet en hygge eller slyngelstue om man vil, hvor der er et sofaarrangement, og et pool bord, og diverse sjove affekter og spil. Dette rum er præget af ikke bestilt graffiti. Det er det største fællesrum i kælderen også, for tiden bruges det til opbevaring, men det er tænkt og har fungeret og skal også igen fungerer

som musik kælder og festlokale. Der snakkes meget om, at rummet delvis skal indrettes til et indspilnings studie. Mellem hygge/slyngelstuen er der et område, der har været brugt til opbevaring, men der er i øjeblikket ved at blive etableret et sofaarrangement til afslapning og afkobling. Fra kælderen er der fire trapper, der fører op til stuen og første salen, to af disse er blokeret fra både stuen og første salen og benyttes ikke, de to andre er aflåst til daglig, de benyttes af medarbejdere og af boere/brugere med nøgle, dog kun hvis man har et ærinde i den aflåste del af kælderen, da det er her, folk får opbevaret deres private ejendele; møbler og flyttekasser mv. Den eneste tilgængelige nedgang til kælderen, der ikke er aflåst er beliggende i gården, og det er den femte trappe fra kælderen og op, den går dog ikke længere end til gården.

På første salen er der udover biblioteket og malerværkstedet, et bo kollektiv og kontorer. Enkelmands som fælles, enkelmands er aflåst, hvis medarbejderen, der har fået tildelt kontoret, ikke er der, i nogen tilfælde hvis de ikke er i huset. På første salen er det ikke graffiti, der pryder væggene, men malerier og div. kunsværker skænket til Gaderummet af tidligere og nuværende brugere. Bo-kollektivet består af to enkelt eller par værelser, hvoraf det ene er det, jeg selv har beboet, dertil et karlekammer og et boer køkken. Ligesom i stueetagen er der en gang med to toiletter med bad, og et depot. Enkeltværelserne og karlekammeret er private, forstået på den måde, at de, der bor der, har egen nøgle til det pågældende værelse. Indretningen er i de to enkelt eller par værelser i høj grad op til dem, der bor der, og de sammenlignes bedst med kollegieværelser og kan i forhold til det gamle Gaderum siges at være en helt ny type værelse i Gaderummet. Det samme kan siges om karlekammeret, der godt nok er indrettet som en minisovesal, hvor der er eget køleskab og et stuebords arrangement, men det kan aflåses, og det er det, der er det nye. Boer køkkenet på første salen minder meget om boer køkkenet i stueetagen, der er dog lige blevet monteret et fjernsyn på den ene væg, og boer køkkenet bliver i stigende grad brugt som en mini stue primært for første salens bo kollektiv. En anden ny ting i Gaderummet, godt nok påbegyndt efter branden i det gamle Gaderum, er flere kontorer, der ikke er placeret i fællesrummet, dette skyldes primært Gaderummets politiske udvikling, hvilket vil blive tydeligt i analysen af den politiske modstands niveau. Gaderummet som sted kan siges at have udviklet sig fra at være et sted med et til to kontorer og et rum uden døre, til at være fem steder i et sted med mange rum, et sted til opbevaring kendetegnet ved låste døre, et sted til dagligdagsophold for alle, ingen låste døre men flere rum, et bo kollektiv med

sovesale her er der heller ingen låste døre, et sted med fælles medarbejder kontorer (Det røde som er en del af dette, har dog mange funktioner her kan nævnes tai chi undervisning, studiekreds og filmfremvisning) og et sted, hvor medarbejderes egne kontorer og et enkelt gæsteværelse er blandet med særlige værelser og deleværelser. Fire af stederne har tilknyttet toiletter, opbevaringsstedet er det eneste, der ikke har et toilet tilknyttet.

Et blik med totalinstitutionelle briller på det nye Gaderums indretning, særligt i forhold til det gamle Gaderum, vil kaste lys på udviklingen, der er foregået i modstanden.

Det første, der er værd at bemærke, er, at Gaderummets nye adresse er i en købmandsgård med indgang direkte fra gaden, det er ikke længere nødvendigt at gå igennem en baggård for at komme til Gaderummet. Lokalitetsmæssigt, er Det nye Gaderum rykket tættere på gaden, men samtidig og paradoksalt nok er det nye Gaderum rykket længere væk fra gadens liv, det er ikke længere Nørrebrogade, der er nærmest, og det er der, gadens liv er tydeligst på Nørrebro, i stedet er det nu Rådmandsgade, hvor de fleste naboer er bilforhandlere –mekanikere, og overfor det nye Gaderum er der ved at blive opført et jordemodercenter ved siden af et kollegium, jeg betegner som akvariebygningen³⁸.

Barrieren mod omverdenen er på en måde blevet formindsket, Gaderummet er blevet tydeligere og lettere at få øje på fra Gaden, og der er en interesse som aldrig før fra studerende og offentlige myndigheder. Men samtidig er der blevet opbygget en usynlig barriere mod gadens liv, der nu skal ud på en mindre vandring for at finde Gaderummet, og når de finder det, bliver de mødt af en åben dør indtil et ”udstillingsvindue”. På Vinduerne ud mod gaden er der skrevet ”Gaderummet et socialt psykologisk fristed for hjemløse unge og udstødte”, alene det, at navnet er fremhævet, leder tankerne hen på en gængs institution, der oftest har et navn ved indgangen. Ligesom i det gamle Gaderum er der heller ikke i det nye nogen skranke, der møder de nye, der kommer til stedet, og der visiteres heller ikke til det nye Gaderum

At Gaderummet i dag har sin helt egen bygning, der ikke skal deles med nogen andre end de, der bruger stedet, har bevirket, at der er forekommet en mindre opdeling i livsområder adskilt ved døre. Det er ikke længere kun et bo-kollektiv. Førstesalen udgør et bo-kollektiv, og sovesalene i stuen udgør et andet bo-kollektiv, langt de fleste fritidsaktiviteter foregår i det sorte og i kælderens. Der er et krav om, at der ikke må forekomme larm og høj musik fra bo-kollektiverne, og på en måde har det fjernet fritidsaktiviteterne fra disse steder, hvor

³⁸ Bygningen er opført i gals og stål, og det er muligt at se direkte ind i værelserne fra gaden.

der i stigende grad bliver udført forpligtelser overfor funktioner i omverdenen både fra personale³⁹ og fra boere⁴⁰. Opdelingen i livsområderne kan siges at være afinstitutionaliserende og leder mere tanken hen på private og personlige forhold, hvor livsområderne i det gamle Gaderum var fælles anliggender umulige at holde for sig selv. På den måde har afinstitutionaliseringen af livsområderne mindsket følelsen af fællesskabet. Fællesskabet forsøges opretholdt af tjanselisten, hvor de enkelte bo-kollektiver har nogle faste fællestjanser tilknyttet, så man ikke gror til i skidt, disse er for tiden et tilbagevendende punkt på søndagsmøderne, da de ikke kører, som de skal. På den måde har indretningen af mere private bo-kollektiver udfaset modstanden mod det egocentriske menneskesyn, og indretningen synes i stedet at forstærke de private forhold. Videregivelse af information forekommer stadigvæk, og mødebogen har stadig en central plads, men information er mere og mere kommet til at handle om praktiske ting og konflikter såsom tyveri og lignende, og ikke så meget om boere og brugeres personlige forhold. Boernes og brugernes personlige forhold er i dag mere forbeholdt personalet, og de såkaldte lukkede supervisionsmøder og nævnes kun på de åbne møder i tilfælde af, at personalet og særligt den daglige leder vurderer det som nødvendigt. Det har betydet, at boerne og brugerne ikke er så tæt på hinanden, som de var tidligere, og i dag er det i højere grad et fællesskab, der bygger på facader frem for nærhed. Det åbenlyse maskerade spil, der foregår i det nye Gaderum blandt boere og brugere, er med til at forstærke det egocentriske menneskesyn frem for at nedbryde det. Det næste, der er værd at bemærke, er, at der er kommet mange døre i det nye Gaderum, hvilket har den samme funktion som maskerade spillet, det afskærmer det fælles og åbne og hylder det personlige og lukkede. Medarbejderne har ikke længere den samme aktive deltagelse i fællesskabet som i det gamle Gaderum, den meste af deres tid går med at udfærdige skrivelser til sociale myndigheder og have personlige samtaler med boere og brugere, som har henvendt sig til dem. Medarbejderne indgår også i en del praktiske opgaver, såsom rengøring af personale områderne og klargøring af vaskepulver til vaskemaskinen⁴¹, enkelte medarbejdere deltager i den egentlige rengøring, og der afholdes

³⁹ Personalet skriver i samarbejde eller på baggrund af samtaler med boere og brugere, til offentlige instanser angående sagsbehandling m.v. oftest med henblik på at få indstillet boerne/brugerne til lejligheder og ønskede studieretninger mv.

⁴⁰ Boerne er tiltænkt at de skal have mulighed for at lave lektier og andre personlige sysler.

⁴¹ Der har været store problemer fra boere og brugeres side med at dosere vaskemiddel til vaskemaskinen og i dag sidder der en gang om ugen en medarbejder og deler vaskepulver ud i rette doser i plastikposer, hvor det så er meningen, at man skal tage en plasticpose med vaskepulver og fylde det i vaskemaskinen til en vask.

1-2 gange om måneden særlige rengøringsdage, hvor boere og brugere kan tjene lidt ekstra, her hjælper medarbejdere til og fungerer som supervisorer på rengøringsholdene. Men generelt er det sådan, at hvis man skal finde en medarbejder, skal man på første salen og set i forhold til det gamle Gaderum, er differentieringen mellem boer/bruger og medarbejder nu total, og det er sjældent, at medarbejderne sætter sig ved det store bord i det sorte og socialiserer med boerne og brugerne.

Gaderummet proklamerer sig i dag som mere end et fristed, nemlig som noget socialt og noget psykiatrisk, hvilket bevirker, at følelsen, af at Gaderummet er en institution forstærkes. Socialt og psykiatrisk betoner at stedet i dag tjener som en eksperimentel opbygning af personligheder. Eksperimentel fordi det netop ikke er den gængse opfattelse af det sociale og det psykiatriske, der praktiseres i stedet, men den kritiske. Problemet er bare, at den kritiske tilgang fordrer et stærkt samlet fællesskab, og stedets indretning fremelsker valgte individuelle og personlige fællesskaber, hvilket skaber en differentieret boer og bruger gruppe, der vælger, hvilket fællesskab, blandt de mange, der er i stedet, de vil indgå i.

I stedets indretning er det ligeledes svært at finde modstanden mod de kliniske rum, der bl.a. genfindes i driftspsykiatriens institutioner, den kaotiske graffiti er svært at finde, og når den kommer, er der straks nogen, der får ideen, at det skal fjernes.

Kap. 7. Den politiske modstand.

a. Gaderummet som modstandslømme.

Gaderummet som fristed er opstået, fordi en række mennesker henvendte sig og bad om hjælp, og fordi det lokale socialcenter spurgte, om Regnbuen ikke for en kort periode kunne hjælpe med overnatning for de udsatte fra besatte huse. Der var ikke tale om nogen form for regler eller myndigheder. Regnbuen indvilgede i at forsøge at skabe nogle overnatninger.(p. 24).

De unge mennesker, der kom for at overnatte, etablerede deres eget fællesskab med egne regler, og en slutdato for overnatningerne så ikke ud til at være lige op over. Derfor blev der fundet et bedre sted (Nørrebrogade 56, baggården 4. sal), hvor man flyttede ind.

Da Gaderummet nu var etableret, forsøgte brugerne sammen med den, der dagligt styrede stedet, at skaffe de nødvendige midler. Det var en meget svær proces, fordi man for at opnå offentlige midler skulle godkende de spilleregler, der var i Serviceloven, hvilket betød at politikkerne på Rådhuset skulle bestemme, hvorledes man skulle drive stedet.

Brugerne havde selv etableret stedet og opsat deres egne styreregler (bl.a. søndagsmødet som øverste ledelse), som ikke stemte overens med almindelig sædvane. Det kunne slet ikke komme

på tale at godkende off. Myndigheders indflydelse. Så helt fra sin spæde start var kimen lagt til en konflikt mellem Københavns kommune og Gaderummet. Konflikten var i sin form helt politisk. F. eks bemærkes der på et husmøde (bilag 3,s.18) 12. sep. 1999 ” *Besked: vi har fået en muldvarp, hvis søn kommer her. Der er to ting, han anbefaler, at lave en statistik over hvem der har sovet, boet her det sidste år*”. ”*Vi giver psykiatrien fingeren*”, altså antennerne ude for at undgå udefrakommende indblanding, samt vi holder fanen højt. Både i det gamle Gaderum og i det nye Gaderum fastholdes modstanden overfor psykiatrien (bilag 1,s.18 og bilag 6,s.4-5)

b. brugeren som modstandslomme

På samme tid besidder den enkelte unge også en modstand, idet mange af dem allerede som under 18.årige var blevet anbragt udenfor eget hjem, og var flygtet fra anbringelsesstedet. De havde valgt at vende ryggen til hele lortet. De var nu ude i hjemløshed og havde opsat egne spilleregler for, hvorledes deres fællesskab skulle være. Beskeden om en muldvarp var her for at gøre opmærksom på, at nu skulle der passes på. Som der står i interview a sidste side: ”*Ja meget det tror jeg meget du kan sige, der blev holdt orden i egne rækker. Folk skal opføre sig efter stedets regler, man kan ikke bare komme og opføre sig som en abe hele tiden*” Bilag 4. Det var fællesskabets regler, som blev kaldt stedets regler. Som det egentlig også omtales i Introduktion af stedets brugere(bilag 3) p 6, der er tale om **selvbestemmelse** i modsætning til **fremmedbestemmelse**. Her ligger også en politisk modstand, nemlig brugerens modstand mod, at stedet ændres væk fra et fristed.(muldvarp etc). Gaderummet såvel det nye som det gamle benytter sig af et privilegium system og et krænkelser system i stedets daglige drift og hverdagsliv. Alle privilegier og krænkelser foregår som princip gennem stedets åbne fora, og der sanktioneres mod dem der krænker andre uden om fællesskabet medmindre det er stærkt i fællesskabets interesse. Sådant var det i det Gamle, i det nye er lidt anderledes samme princip følges, men der tildeles mere privatliv i form af værelse ovenpå som et privilegium, der kan opnås ved flittig uddannelse, og i nogen grad arbejde. Et andet privilegium der kan opnås er en plads i en af sovesalene, det afhænger af om der er plads og ens sociale status og ens åbenhed, om en plads tildeles. Intet varer evigt og der kan forekomme pauser i ens ophold i privilegierne, en krænkelser ved brud på regler kan føre til ophold i det sorte, og ved gentagne brud kan det føre til bortvisning indtil man er kommet på bedre tanker eller man kunne få et forbud mod indtagelse af nydelses midler:

” *Jeg synes ikke der var nogle særlig hardcore konsekvenser, man kunne selvfølgelig blive tvunget til at ehh at man ikke måtte drikke i Gaderummet i en uge eller et eller andet i den*

dur, hvis man ikke ehh tog sine tjanser kunne man blive rykket på sofaen i en uge indtil man kunne finde ud af det og så kunne man så komme ovenpå og sove i sin egen seng og sån noget, altså det var ikke på den måde konsekvens pædagogik altså eller pædagogik det ved jeg sgu ik rigtig.”(InterviewA:s.8) Citatet er godt nok omhandlende det gamle Gaderum, men det foregår på præcis samme måde i dag. Dog synes konsekvenserne at forekomme oftere, der er altså flere brud på reglementet og meget af tiden går med interne anliggender konflikter mv.

c. Samspelet med kommunen

I forbindelse med valget til borgerrepræsentationen i 2001 med start 2002 skete der en nyorientering mod Gaderummet, således at borgmesteren for Familie og Arbejdsmarkedet ønskede en dialog med Gaderummet. Det tog flere år. Først skulle der udarbejdes en konsulentrapport med anbefalinger. Dette medførte, at der i samarbejde med Socialministeriet blev udarbejdet et budget, som først kunne tages i anvendelse når: 1. det var etableret en selvejende institution med bestyrelse, 2. der var fundet et andet sted som var ”lovligt” indrettet (både brandmæssigt og beboelsesmæssigt som institution), og 3. at der blev tilknyttet en psykiater.

Flytningen har medført en del ændringer, selv om ” Introduktion”(bilag 3) giver det udseende af at der er tale om de samme regler, så omtaler interview a netop stedet som ” *et asylcenter*” med følge ordene ” *vi var hårde overfor hinanden,....., man fulgte reglerne eller også fik man nogen på skallen, nu er det mere sådan, at nu er der nogle enkelte som er stærke, det minder lidt om et fængsel måske, der er nogle stærke fanger og nogle svage fanger, det er de stærke, der sætter dagsordenen. I det gamle var det mere Gaderummets beslutning, der var ikke nogen, der var den stærke.*”.Bilag 2

Samspelet med kommunen fører direkte til at det nu er kommunen der sætter dagsordenen. Eksempelvis er der for nylig udleveret et udkast til **tilsynsrapport**, hvor der skrives en række påbud; dvs. krav som **skal** følges. Fristedet er ?

I interview a siges det direkte. Gaderummet er et asyl, herberg, fængsel el. lignende. Fremmedbestemmelsen er total, andre beslutter, Gaderummet har at følge ordre ellers lukkes pengestrømmen og stedet lukkes.

Gaderummet gik lige i fællen, at gøre sig afhængig af offentlige midler, og mange af de tidligere brugere holder sig meget i baggrunden.

Tidligere var stedet et fristed ” en osteklokke” bilag 4, hvor man var urørlig, man var ligesom fuldstændig afskærmet fra omverdenen. ”Der kommer jo ikke nogen ind og siger, neh neh neh sådan må du ikke gøre og sån må du ikke gøre. Når du kommer herind så er du ligesom isoleret og så kan du sidde og trippe med de mærkeligste tanker, ryge en fed og drikke nogen bajer og så gør du det, der kommer ikke nogen og løfter en pegefinger fordi at det allerede fra samfundets side står som et udeforstående sted, ehh som Christiania” (ibid). I dag ” ja det minder mig bare lidt om skolen, at alle de.. ja næsten alle folk vil bare sidde lige altså helt bagved, bare så langt væk fra læreren som muligt. Det er lidt det samme her, tror jeg, at alle ja fordi de bare er for dovne, at de ikke gider sidde på mødet at de bare er for stive eller, det meste er jo bare fordi at de har lavet ballade, og så skal de så langt væk fra læreren som muligt” bilag 5

Den nødvendige ”tvang. bilag 4.

Stedet skulle køre ”forfærdeligt uundgåelig tvang” ibid, s 6 ”når man er en del af brugergruppen i Gaderummet, så havner man på den liste og får sin respektive tjanser...det er ikke tvang på den måde, men det er en tvang i, at hvis du ikke gør”(ibid) s.” så er det altså jeg er ikke en der rydder efter nogen frivilligt, det gør jeg ikke” bilag 5 s.7.

Et sted, hvor det også fremgår, at der er sket en forandring, er i referaterne fra ugen, som ses i dagbogen hvor alt føres. Her er taget ugen fra 12. september 1999 i bog 10 (bilag 3) det gamle Gaderum, og ugen fra 16. november 2006, bog 58 (bilag6) det nye Gaderum. En første sammenligning viser, at der er dobbelt så mange sider i ugen fra bog 58. Det næste indtryk er, at bog 10 bruges til også helt private oplysninger, også oplysninger som drøftes alle boerne imellem, hvorimod bog 58 stort set kun anvendes til løsning af administrative opgaver, herunder omtales enkelte af boerne også, men de helt private ting holdes udenfor. De personlige ting behandles på et lukket møde kun for personale, det drøftede føres direkte ind i personens journal, således at der ikke føres dagbog, som lægges frem. Det er en konsekvens af krav om

datasikkerhed, men det er helt i modstrid med, hvorledes Gaderummet på Nørrebrogade behandlede sådanne sager, alt var åbent og alle kunne deltage. Ændringen fremgår af introduktion (bilag 7 s. 5), husmøderne andet punktum. (2 supervisionsmøder...som er lukkede.. tavshedspligt). Det sidste indtryk, som fremkommer ved et hurtigt blik på bilagene, er, at der omtales flere møder herunder stabsmøder i bog 58 end i bog 10. Det er, som om Gaderummet er blevet så stort, at Gaderummet kun kan styres via de mange møder. Brugere og boere er kun med ved søndagsmødet. De fleste af de andre møder foretages i det sorte rum, men har så lille interesse, at boere stort set holder sig væk. Resultatet er, at de enkelte boere kun lige kender det lidt til hinanden, som den daglige kontakt kræver. Den tætte kontakt og viden er fjernet, **enhver får nok i sig selv.**

Hvis man foretager en sammenligning af de to Gaderum, det gamle og det nye, så bemærker man, at begge interviewpersonerne omtaler Gaderummet familiært, men person b betragter først Gaderummet positivt, når man er ude af det *"Gaderummet først har givet en noget rigtigt hvis du, eh hvis du er kommet ud af det, så længe man er i Gaderummet så er man ikke vinderen endnu...Gaderummet .. ikke et lykkeligt hjem men et hjem det er det"*, bilag 3 s.7, hvorimod person a ser helt anderledes positivt på sagen. Der hvor man bor er ens hjem, sådan. I den totale institution forsvinder hjemmelivet. I det gamle Gaderum er der helt klart et hjemmeliv med sjov og ballade. I det nye Gaderum er stedet et hjem, men hjemmelivet opstår først rigtigt, når man er ude af Gaderummet, det er ikke et lykkeligt hjem. Der er et vis grad af hjemmeliv også i det nye Gaderum. Her er her tale om en form for bastard-institution, idet hjemmeliv ikke normalt finder sted i en total institution, som det nye Gaderum åbenbart er iflg. person a. (asyl). Ligeledes er selve indruleringsprocessen i Gaderummet væsentlig anderledes end i traditionelle institutioner. Den enkelte henvender sig på søndagsmødet og anmoder om en plads, forklarer lidt om sig selv, det er det. Sådan har det været i begge Gaderum. Også på dette område er der tale om en bastard-institution. Her er der klart tale om en modstand til de gængse måder, hvorpå man bliver indskrevet i institutioner.

Et sikkert tegn på totalinstitution er privilegiesystemet. I det gamle Gaderum var der så få muligheder, at der ikke opstod nogle former for privilegier. Man kom til søndagsmødet og fortalte, hvem man var. Når man så var godkendt til indflytning, blev man budt velkommen, og hvis der var plads på femte sal, flyttede man ind, og det var det.

I det nye Gaderum er der så rigelig med plads i forhold til tidligere, at det har været muligt at etablere nogle enkeltværelser, samt beboelser med kun få boere, dette især på første sal. Man kan

opnå et enkeltværelse eller en plads i de mindre beboelser, hvorved den enkelte kan føle en vis form for privatliv. For at komme i betragtning til enkeltværelserne stilles der nogle krav. Man skal i hvert fald være under en eller anden form for uddannelse, men man kan også være samboende. Det er ganske fornuftigt at sikre ro omkring de unge, der har alvorlige opgaver, men det har de udearbejdende også. De kommer dog ikke i første række til disse goder. Et privilegium kan inddrages, hvis man overtræder især forbudet mod hårde stoffer, så bliver man rykket ned i boningen. Derfra er vejen, hvis man fortsætter, ud i det sorte. Det er sket en enkelt gang, at en person er blevet forment adgang i en uge, for derefter at vende tilbage via et søndagsmøde. Nogle brugere har overtrådt reglerne så groft, at den samlede boerskare modsætter sig genindflytning, ja endog at pågældende kommer som bruger (groft tyveri fra andre), men generelt er der altid en second chance.

d. Gaderummet som sted.

Som jeg har vist i de to afsnit om den arkitektoniske modstand og den politiske modstand, er Gaderummet et sted der har gennemgået en udvikling, der har resulteret i større lokaliteter og en udvidelse af antallet af ansatte. Stedet er meget gået fra at være brugerstyret med en bestyrelse bestående af boere og brugere, til i dag at være mere styret af de ansatte og en bestyrelse, der ikke er i Gaderummet til daglig. Der bliver afholdt mange flere møder i Gaderummet i dag, stort set et møde alle ugens hverdage, hvoraf to af møderne er lukkede, og foregår de ansatte imellem, hvor brugere og boeres sager og udvikling diskuteres. Samtidig med at der er kommet flere møder inklusive de to lukkede møder, er brugergruppen blevet mere differentieret, og der er ikke længere et udbredt ønske om at bo i Gaderummet blandt brugerne af stedet. Det er mere en mellemstation til en lejlighed for de fleste. Fællesskabet har trange kår, og det betragtes mere og mere som en tvang at deltage i fællesskabet (gennem tjanselisten). Stedet fremstår i dag mere som en institution end tidligere, men alligevel er det et helt særligt sted, det hverken ligner andre institutioner, eller behandler boere og brugere som andre institutioner. Det er snarere et hjem, og betragtes da også som sådan af langt de fleste der kommer i stedet til daglig, regelsættet, der skal overholdes i stedet, er ikke længere synlige på samme måde, som det var før, hvilket har betydet, at det ikke er det centrale. Nedprioriteringen af regelsættet er sket ud fra en antagelse af, at regler er til for at blive brudt. Samtidig med, at stedet har fået en stab af ansatte, er boerens og brugernes sager blevet varme

politiske kartofler, der i dag repræsenterer stedets modstand, mod systemets differentiering af enkelt individer, som den kommer til udtryk i sagsbehandlingen, der i dag er opdelt efter sagsområder. Gaderummets modstand går i dag mere mod opsplitningen af individet end opsplitningen af fællesskabet, der synes at forsvinde i og med forsøget på at fastholde et holistisk menneskesyn som udgangspunkt for kritikken af den systemiske sagsbehandling inddelt efter områder. På den måde har stedets modstand bevæget sig fra at være Hegelsk inspireret søgende efter og skabende af fællesskab, som det primære, til at hylde individualismen på en måde, der er anderledes end den fuldstændige og opsplittede sagsbehandling. Fællesskabstanken forsøges febrilsk fastholdt af enkelte i Gaderummet inklusive mig selv, men møderne med lav aktiv deltagelse, og folks ønske om at få egen lejlighed, har medført, at fællesskabet er en illusion. Dertil kommer, at boere og brugere ikke ved så meget om hinanden, og i dag spiller en slags skuespil i mødet med hinanden, og ikke forholder sig aktivt til sin egen situation, oftest som hjemløs eller marginaliseret på den ene eller anden måde, men snarere fornægter den.

Kap 8: Brugernes modstand

Som jeg har vist i delkonklusionen, der fortæller hvordan Gaderummet er som sted, er der forekommet en udvikling i styringen af stedet fra, at det har været brugernes regler til, at det i dag er systemets regler, der følges, hvilket samlet set har flyttet modstanden fra brugerne til medarbejderne, der mere benytter brugerne som brikker i modstandsspillet. Men på trods af det har granskningen af de to interview overbevist mig om, at det stort set er de samme emner, de to interviewpersoner lægger vægt på i fortællingen om deres oplevelser med stedet, dog med nuanceringer der følger stedets udvikling. Granskningen af de to interviews er foregået ved to forskellige opdelinger, den ene granskning er opdelt efter hvad brugerne har sagt i forbindelse med de samme billeder. Den anden opdeling er opdelt i sammenfaldende emner de to brugere imellem.

Den første opdeling har tydelig gjort, at der er en forskel på det gamle Gaderum som sted og på det nye Gaderum som sted. Det ses bl.a. ved, at A, som boede i det gamle Gaderum, ser det gamle Gaderum i samtlige billeder, og det er hans reference ramme i hans fortælling, hvor det hos B, der kun i kort tid boede i det gamle Gaderum, er lige omvendt, og hans reference ramme er henholdt til det nye Gaderum, dog med visse observationer om mangler eller forskellighed i det nye Gaderum, såsom regler set i forhold til det gamle Gaderum. Det er

også værd at bemærke, de to interviewpersoners afsluttende bemærkninger, hvor de bliver spurgt, om de kort kan sige noget de synes samler deres oplevelse med Gaderummet. A vælger at svare meget kort, ” *to ord venskab sammenhold*” bilag 4 s.16, og B vælger at svare lidt længere og meget anderledes ” *jeg synes at Gaderummet først har givet en noget rigtig(..) hvis du er kommet ud af det(..) Det er det sted hvor man kan være(..) hvor man føler at man er hjemme(..) det er Gaderummet for mig, ikke et lykkeligt hjem men et hjem det er det.*” bilag 5 s.7. Disse to afsluttende bemærkninger fanger egentligt meget godt stedets udvikling fra et fristed til en institution med hjemlig karakter.

Den anden opdeling i emner har vist sig at være mere anvendelig i dette diskussionskapitel, der skal fortælle om brugernes forhold til Gaderummet og dem selv. Det første emne, der har sammenfald fra begge interviewpersoner har jeg valgt at kalde **Helvedes forgård, hvor du kan være dig selv og det bedste sted man kan være**. I dette emne vil der blive peget på hvorfor Gaderummet opfattes som et godt sted af brugerne, men af andre netop kan ses som helvedes forgård. Nogle af de centrale overensstemmelser mellem de to brugere omhandler hash, stoffer og stive mennesker. Det andet emne der vil blive diskuteret, har jeg valgt at kalde **Bordet og medarbejdere**. I dette afsnit vil det blive tydeligt, at bordet har nogle centrale funktioner i stedets virke, ikke mindst er det omkring bordet, at de fleste møder foregår, men det er også omkring bordet, at socialiseringen blandt boere og brugere foregår. Det er netop hvad, der foregår omkring bordet, der skaber følelsen af, at stedet både er et hjem og en institution. Medarbejderne og ikke mindst den daglige leder er med til at forstærke stedets dobbelte karakter som hjem og som institution. Det tredje emne, der vil blive diskuteret, har jeg valgt at kalde **MAD**. Det kan virke mystisk at kalde et emne for mad, men en gennemlæsning af interviewene særligt i afsnittene, der handler om tjanselisten viser, at det gennemgående emne for både A og B handler om mad. Selvfølgelig handler det også om at gøre rent, men den bagvedliggende grund og de vigtigste tjanser, set fra de to interviewpersoner, handler om, at der kan blive lavet mad. Det fjerde og sidste emne, der vil blive diskuteret, har jeg valgt at kalde **Vold, regler og ansvar**. Dette emne handler meget om styringen af stedet, som den foregik og foregår når den daglige leder ikke er i Gaderummet, og det er overlagt boerne og brugerne at holde orden i geledderne.

a. Helvedes forgård, hvor du kan være dig selv og det bedste sted man kan være.

I Gaderummet synes tomheden at være dominerende i de unges livsførelse, i projekt indre lænke lit 12, beskrives den som en social fastlåshed, og dens grunde er mange, men der er en rimelig stor fællesnævner, der har fået meget plads i projekt indre lænke nemlig brug og særligt hashbrug.

Hash beskrives som noget ulovligt i samfundet med referencer til lovgivningen⁴², samtidigt beskrives det, som det mest udbredte stof i den danske befolkning. Af Gaderummets brugere beskrives hash som et nydelsesmiddel på linje med alkohol, hvor det ikke er skadesvirkninger, der betragtes i valg af hash eller alkohol som nydelsesmiddel, men snarere personlige præference(ibid:s.35f). Det at ryge hash betragtes af mange brugere i Gaderummet som et politisk standpunkt, og opleves på den måde som en del af deres autentiske selvrealiseringsprojekt drevet af den nye individualisme som idealet, eller måske drevet gennem modstanden mod netop dette ideal:

” Dette politiske standpunkt handler selvfølgelig som udgangspunkt om retten til at ryge hash, og om at man mener at hash er et acceptabelt rusmiddel.⁴³ Men i et lidt større perspektiv handler det om retten til selv at kunne bestemme, hvordan man vil leve sit liv og om selv at definere, hvad det gode liv er. På denne måde bliver spørgsmålet omkring hash også til et spørgsmål, om at tage stilling til sit eget liv og sin egen måde at leve på – og om hvem der skal definere hvad der er acceptabelt og uacceptabelt, og om hvad der er brug og misbrug.”(ibid:s35)

Det ovenstående citats betragtninger kan genfindes i begge interviews, men de synes ikke kun at begrænse sig til hash selvom det fylder en hel del særligt hos interviewperson B: ” jeg syntes bare det var et pissefedt sted jeg havde fundet(..) masser folk rundt om bordet der er pissestive og ryger tjald” bilag 5 s.2, og han fortsætter med at fortælle om hvorfor han kom til København: ”(..) egentligt ville jeg bo på Christiania men så ikke kunne finde noget sted(..) så er jeg(..) kommet på nogle natcafeer(..)og så fandt jeg gaderummet og det er bare det bedste sted at være hvis man kender andre steder”(Ibid:s.1) De to citater fra interviewet med B viser tydeligt, at han ønsker at realisere sig selv som hashryger, og at det nok var muligheden for netop at realisere sig

⁴² Lov om euforiserende stoffer - Lovbekendtgørelse 1969-07-21 nr. 391 om euforiserende stoffer

⁴³ Mens det i dagens Danmark gøres kriminelt at være hashryger, så er det ulige lettere at fylde sig med piller i det offentlige rum. Modsat hash lugter pillerne ikke. De kan tages i en privat sfære i det offentlige rum, hvor der ikke kræves et forberedelsesritual, hvor man sammen ”mikser den fede”. Paradoksalt er at netop den i dag stadig mere manglende ritualisering omkring rusmidler – at rusmidler ikke bindes op på tilladte kollektive bearbejdnings af fællesbegivenheder – synes at føre forbruget ud af kontrol!(projekt indre lænke)

som hashryger, han så i Gaderummet, der gjorde at han valgte at blive. Han nævner også stive mennesker som en medvirkende faktor, men senere i interviewet påpeger han, at han ikke længere synes, det er så fedt med stive mennesker: *"(..) hvad jeg nu(..) syntes ikke mere er så fedt, altså nu er det stort set det samme(..) hvor man kommer lidt længere ind til sofaerne så er der også helt sikkert nogle stive mennesker(..) jeg ved egentligt ikke hvorfor jeg syntes(..) at det var godt når jeg kom til Gaderummet den første gang, måske fordi man bliver træt af det."*(Ibid:s.3) Interviewperson A deler meget B's holdning til stedet som et muligt sted for selvrealisering på egne præmisser, og han betegner Gaderummet som en osteklokke: *"Når du kommer herind så er du ligesom isoleret og så kan du sidde og trippe med de mærkeligste tanker, ryge en fed og drikke nogen bajer(..)"* bilag 4 s.2. Men A synes at have en mere radikal holdning, set i forhold til det lovgivende samfund, om hvad der er tilladeligt i osteklokken, og han nåede at tilføre sig selv tre OD'er, mens han boede i Gaderummet(Ibid:s.10) og han fortæller om en oplevelse, han har haft, hvor han selv synes, at det gik for vidt set i bakspejlet: *"jeg kan f.eks huske en aften hvor vi havde(..) et højt spejl som var langt og tyndt(..) vi lagde det på bordet(..) og så lagde vi fem eller syv gram kokain op(..) i en lang linie(..) og det var jo helt galt"*(Ibid:s.10). Men som A selv siger, kunne han ikke se, at det var hans skyld at det gik galt, og at alting var blevet smadret, fordi de havde givet stoffer til alle, der var der: *" på det tidspunkt så vi det bare ikke på den måde(..) for det var jo ikke os der havde gjort det vi havde jo ikke smadret alting vi sad bare og hyggede os gevaldigt over at alle andre gjorde det"*(Ibid:s.10) Også hos A handlede det om at realisere sig selv, bare ikke som hashryger som hos b, men som han udtrykker det, som en der ville have det sjovt og lave ballade(Ibid:s.9-10).

Med til ovenstående betragtning om retten til selv at bestemme, hvordan man vil leve sit liv, hører den institutionsprægede opvækst de fleste Gaderumsbrugere har oplevet. For de flestes vedkommende, ifølge et oplæg ved forskergruppen bag projekt indre lænke, har opvæksten ikke været kontinuerligt stabil:

"Noget af det der er karakteristisk er, at de har været på mange forskellige institutioner – på forskellige tidspunkter i deres liv, og af forskellige grunde – så kommer de måske hjem igen i en periode, og så går det galt igen – og de sendes på en ny institution eller i en ny plejefamilie, eller de stikker af fra institutionen og lever på gaden – indtil de samles op af politiet osv."(Oplæg ved Steen:s.2) (jævnfør, feltnoter fra oplæg ved Sten og Fatima i Gaderummets studiekreds for at se model over institutionskarriere bilag 1)

En ustabil institutionsopvækst eller karriere, som den beskrives af forskergruppen, har ført til marginale positioner i samfundet for de unge, hvor det i institutionerne ikke har været op til de unge at vælge, hvad de vil, de har oplevet isolering fra deres hjem. De er blevet betragtet som adfærdsvanskelige mv. , det har i de marginale positioner, typisk igennem mobilitetsmæssigt socialt svage fællesskaber, i høj grad været op til de unge at være herrer for deres egen livsplanlægning og livsførelse (oplæg ved Steen, feltnoter fra oplæg). Institutionerne har på en måde søgt at danne, forstået i den Hegelske tradition, de unge uden de kommunitære fællesskaber, hvilket har ansporet den unge til at forfølge det oplevede autentiske som placeret i en samfundsmæssig marginal position. Det at stikke af fra en institution giver den følte frihed til selvrealisering på den nye individualismes præmisser, og den unge forfølger de spændende ting der mødes, såsom hashrygning, stoffer, seksuelt betonedede bekendtskaber, hurtige penge, oftest gennem kriminalitet, der opleves som den hurtigste og nemmeste vej til den ideelle tilstand, hvor man gerne vil være. Det forholder sig anderledes med de unges faktiske forhold til penge, snart er de der, snart er de der ikke, det bevirker, at de unges selvrealiseringsprojekter bryder sammen, og de kommer til at leve en dag af gangen. De mister det lange selvrealiseringsperspektiv, og de placerer sig selv i en social fastlåshed (Oplæg ved Steen). At samfundet stigmatisere nogle af de praksisser, der er blevet en del af de unges selvrealiseringsprojekt, såsom systemisk og moralsk forfølgelse af og se´en ned på hashrygere, forstærker de unges sociale fastlåshed. At hashrygning, der som nævnt ovenfor er en politisk mærkesag for de unge, stigmatiseres og besværliggøres ved politiske forbud, dæmmer op for de unges modstand, der som dette projekts metodiske teoretiske tilgang foreskriver, er kilden til formningen af eget subjekt. De steder, hvor de unge befinder sig i de marginale positioner i samfundet ofte på gadeplan, former tit modstanden udtrykt ved et mishag over landets lovgivning og autoriteters forvaltning af denne, det er ikke så underligt i betragtningen af, at de føler lovgivningen på deres egen krop. Denne modstand fastholder dem samfundsmæssigt i deres marginale position, og det er her den sociale fastlåshed eller depravation, hvad enten man vedkender sig den eller ej, opleves. Gaderummets forståelse af hashbrug er væsentligt anderledes, end den de unge møder på gaden fra autoriteternes side og passer mere på den modstand, som de realiserer sig selv gennem i de marginale positioner. Gaderummet er som nævnt et sted, hvor der er plads til alle, specielt dem der ikke er plads til andre steder. Et forbud, af den modstand de unge praktiserer i de marginale positioner fra Gaderummets side, vil forstærke de unges oplevelse af socialt fastlåshed, og de vil

med tiden intensivere deres modstand med udspring i de marginale samfundsmæssige positioner, hvor det⁴⁴, fører til et relativt kort men hårdt liv.

Gaderummet griber de marginale positioners modstand, såsom hashrygning og øldrikning, og ser et kommunitaristisk potentiale i brugets funktionalitet, det er dog ikke et krav at ryge hash eller drikke øl for at være en del af fællesskabet i Gaderummet, for at modstanden udtrykt ved ”at ryge en bong” eller ”fyre en fed” ikke bliver et problem for fællesskabet, men udviklende for fællesskabet, tages hashrygning og øldrikning mv. jævnligt op på fællesmøder i forhold til enkeltpersoner, der vurderes at have drevet bruget så vidt, at det skader fællesskabet. Både interviewperson A og B nævner druk og stoffer som tilbagevendende punkter på søndagsmøderne hvor A selv har oplevet at skulle stå med hovedet på blokken på grund af sit misbrug(bilag 4 s.9-10/ bilag 5 s.4)

På den måde åbner Gaderummet op for hashrygningens mulighedshorisont og redskab i den autentiske selvrealisering, som den fremtræder under den nye form for individualisme, hashen bruges til at stene, stresse af og socialisere gennem deling af bongmix, bongrygere bliver tit kaldt bonghoveder også af sig selv. På den måde former de et fællesskab. Mange gange fremkommer fællesskabet som et æstetisk fællesskab koncentreret om rygeinstrumenter, vaner og rygekultur. Ved at lade modstanden være fællesskabende og styrkende for den fælles midte i Gaderummet, frem for nedbrydende vender Gaderummet et tilsyneladende tomt men autentisk selvdannelses fællesskab, set i forhold til den teoretiske diskussion om selvrealisering, til et meningsfuldt fællesskab, baseret på et system af forpligtelser for brugerne af fællesskabet, der tjener til opretholdelsen af meningen med fællesskabet. At det ikke længere, i hvert fald i Gaderummet, er en bremseklods for den sociale udvikling af et følt autentisk selvrealiseringsforløb som bl.a. hashrygning. Som både kan, med Ziehes ord, betragtes som en subjektiverende, en ontologiserende og en potenserende orienteringsmåde.

b. Bordet og medarbejdere

Tomheden forsøges afhjulpet gennem den fælles socialisering, der primært foregår rundt omkring det store bord, og af medarbejdernes personlige involvering i brugernes sociale sager, og ikke mindst af stedets daglige leder, der af brugerne betragtes som en faderfigur eller leder.

⁴⁴ Som de fleste undersøgelser omkring det at leve på gaden, og et blik på statistikker over stofrelaterede dødsfald vil vise

Bordet har som tidligere nævnt mange funktioner Interviewperson A beskriver det som et hyggebord, hvor der foregår alt muligt: ” *der sad vi og læste aviser(..) og læste de mest tåbelige artikler op for hinanden(..) mens vi drak kaffe(..) og forberedte os på hvad vi nu skulle lave*” bilag 4:s.3) Men det, man lavede, havde en lidt anden karakter end udenfor Gaderummet og hyggefunktionen omkring bordet beskrives af A som: ” *Bumserne om det runde bord*”(Ibid:s.3) hvor der blev planlagt: ” *(..)om vi skulle på druk, eller om vi skulle ud at tigge penge, eller whatever*”(Ibid:s.3) Bordet kan altså siges at være centrum for fællesskabet, hvor dagens dont blev aftalt, og der bliver hygget og skabt en næsten hjemlig stemning, men bordet har også en mere, nogen gange alvorlig, administrativ funktion, som både A og B har oplevet, der blev holdt møder. Særligt søndagsmøderne bliver nævnt af begge interviewpersoner. De synes begge enige om at søndagsmøderne mange gange er lidt til grin A siger om søndagsmøderne: ” *(..)det er Kalle(den daglige leder) der står og taler for lukkede ører(..) eller(..) for en mere eller mindre uinteresseret skare af unge mennesker som(..) gerne vil virke interesseret og engageret, men som dybest set tror jeg har lidt svært ved at komme i gang med at engagere sig i noget som helst*” bilag 4s.3) og B har en lignende betragtning hvor han laver en sammenligning mellem Gaderummet og et klasseværelse:(..) *Det minder mig(..) lidt om skolen(..) næsten alle folk vil(..) sidde(..) helt bagved(..) så langt væk fra læreren som muligt(..) fordi de(..) er for dovne at de ikke gider(..) sidde på mødet at de(..) er for stive(..) det meste er jo bare fordi at de har lavet ballade og så skal de bare så langt væk fra læreren som muligt*”(bilag 5 s.4) Selvom begge interviewpersoner føler at søndagsmøderne er sådan lidt la la, mener de dog begge, at de er nødvendige. A så lidt fællesmøderne⁴⁵ som en mulighed for at virke engageret og få lov til at låne penge, men også en måde at hævde sin egen indflydelse og engagement i stedet(bilag 4, s3-4/12-13) B ser det på en måde som en pligt at involvere sig bare lidt i, hvad der foregår på søndagsmøderne (bilags.5 s.5) og han er lidt træt af at der er nogle der ikke gider at deltage aktivt eller i det mindste lyttende: ” *(..) hvis folk ikke kan lytte bare lidt hvad der bliver sagt så kan de også bare blive væk(..) det kræver jo slet ingen energi(..) at lytte efter og(..) holde lidt fokus på mødet*”(Ibid:s.5) og han fortsætter: ” *(..)man skal(..) tænke sig lidt at være interesseret i hvad der foregår*”(Ibid:s.5). Det kræver en stor personlig indsats eller en særlig status at få folk i Gaderummet til at involvere sig i møderne, og den er begge interviewpersonerne enige om, kommer fra stedets daglige leder Kalle. A beskriver Kalle som den ledende magt: ” *(..) Kalle,*

⁴⁵ Her er det ikke kun søndagsmødet der bliver talt om men også aktiveringsmødet der afholdes om mandagen

der er jo vores allesammens formand Mao, vores kære leder(..) Kalle il Jung”(bilag 4s.4) men A mener dog ikke at det er diktatur på den dårlige måde, men at Kalle er den eneste, der har et overblik, der forekommer som det mest objektive: ” *(..) han har perspektivet udefra eller ovenfra ikke, og dem der er i brugergruppen(..) de er jo ligesom inde i det ik(..) det er han selvfølgelig også selv, men han kan stadig se det oppefra, fordi han sover her ikke, han kommer her og han kan se udviklingen og sån. ”(Ibid:s.4)*

B bakker op om A´s holdning han ser Kalle som læreren(InterviewB:s.4) og når læreren ikke er der så er møderne lidt: ”*(..) tragisk komisk(..) så er der ikke nogen opmærksomhed fra andre folk(..) hvis der ikke er nogen opmærksomhed(..) så er der ikke noget rigtigt møde så kan man bare glemme det”(Ibid:s.5)* At Kalle indtræder i en fader rolle kommer tydeligst til udtryk ved interviewet med A, hvor han snakker om ris og ros, om ris siger han: ” *man kunne blive tvunget til at (..) man ikke måtte drikke i Gaderummet i en uge(..) hvis man ikke tog sine tjaner kunne man blive rykket på sofaen i en uge indtil man kunne finde ud af det”(bilag 4s.9)* Om ros, hvis man havde gjort noget godt for stedet, siger A: ”*(..) man fik den der cadeux fra Kalle sån fedt nok, godt skuldret(..) lidt ligesom små børn der skal have at vide at de har gjort det godt”(Ibid:s.9)* At det også er hos Kalle, man kan låne penge(Ibid:s.3-4) lidt ligesom lomme penge, gør ham også til en faderfigur.

Kalle og de andre medarbejdere er dem, der taler med de unge om deres personlige problemer, og kører deres sociale sager, og det foregår på en anden måde, end det gør hos de sociale myndigheder. Interview person B havde ikke lyst til at dele med mig, hvad han snakkede med medarbejderne om andet, end at han ikke har en sagsbehandler hos kommunen: ” *jeg har ikke nogen sagsbehandler(..) men jo også om sådan nogen ting(opholds og arbejdstilladelse) men snakkede også bare om helt almindelige ting sån om hverdag”(bilag 5 s.2)* Det kom også frem at han snakkede mest med en medarbejder, der hedder Anne (Ibid:s.2) Interviewperson A har også snakket meget med Anne, og han var mere villig til at dele, hvad samtalerne gik ud på, med mig: ”*(..) folk kommer med de mærkeligste problemer herinde som regel med kommunen(..) der prøver at tage røven på folk der ikke har et sted at bo(..) såsom ikke at udbetale folk deres penge fordi de ikke har en adresse og sån noget som de gør tit men i virkeligheden er ulovligt”(bilag 4s.5)* Hvordan det så adskiller sig i Gaderummet fra bistandsafdelingerne, som A udtrykker det bliver tydeliggjort ved A´s egne oplevelser med hvor meget tid og energi, der bliver afsat til ens sag: ”*(..) en sagsbehandler har sat ti minutter af til dig(..) og har en kvote som den person skal nå(..) det der med bistand og du ikke får*

penge(..) så siger de jeg kan ikke hjælpe dig, det har jeg været ude for personligt(..)socialminister(en) (..) havde lavet et indlæg i politikken(..) hvor der står(..) at det var ulovligt ikke at give ydelser til folk som ikke havde nogen adresse som man så kan få sendt op(..) via fax fra Kalle(..) og så lige pludselig kommer der(..) skub i tingene”(ibid s.5)

Hvordan det så forholder sig i Gaderummet, beskriver A som mere *tid ” her bliver du bedt om at sætte dig ned og så sidder du og snakker, og det kan godt tage en time i stedet for det kvarter eller ti minutter du har når du kommer op til din respektive bistandsafdeling” (Ibid:s.5)*. Om hvad der kommer ud af samtalerne om sociale sager, siger interviewperson A: *”så satte vi os ned nogen timer og skrev 3 klagebreve”(Ibid:s.5)* I forbindelse med kommunalreformen sker der omlægninger af socialcentre der har besværliggjort de sociale sager for brugerne af Gaderummet, hvilket har medført, at mange af brugernes sager får tilknyttet advokat bistand. Det, at Gaderummet tager sig tid til de enkelte brugeres sociale sager, øger på en måde brugernes muligheder for at realisere sig selv, som de ønsker det, samtidig med at kravene fra systemet i en vis grad overholdes. I lyset af det er medarbejderne, og den viden de kan tilføre brugerne en stor del af fællesskabet i Gaderummet, som det ser ud i dag, og på den måde er det stadig gennem fællesskabet, at brugerne får muligheden for at realisere sig selv. At det fra systemets side er blevet udpenslet på det kraftigste, så den enkelte bruger af systemet skal ses som et differentieret individ, ses af Gaderummet som en rigtig skidt udvikling, og der holdes i Gaderummet fast på, at man skal se det hele menneske, og at det skal realisere sig selv gennem fællesskabet, der i dag i forhold til systemet er repræsenteret ved medarbejderne i Gaderummet og ikke stedets brugere som sådan.

c. Mad

Uden mad og drikke duer helten ikke, dette gamle ordsprog synes i høj grad at være gældende i Gaderummet såvel det gamle som det nye. Det kommer til udtryk i de to interviewpersoners fortællinger om tjanselisten, hvor de begge beretter om det at hente brød og køkken tjansen, der gør det er muligt at lave fællesmad (bilag 4:s.6-7/bilag 5:s.6-7). Hvorfor det er så vigtigt, at der er fællesmad, og man ikke bare kan købe sin egen mad og lave den til sig selv, kan synes lidt uforståeligt, det bliver mere tydeligt, der hvor A fortæller om en af grundene til at låne penge, og hvad det betød for ham udover, at han kunne tage på druk i Stengade til 10 kroners bar(bilag 4:s.3): *”(..) i Gaderummet det har altid været svært med mad(..) du har ikke kunne købe ind og have ting stående(..) der var altid nogen der tog hvis du havde noget*

stående i et køleskab(..) det slog aldrig fejl”(ibid.:s.8) Lånebetød så for A at han havde råd til at købe noget fastfood der ikke skulle i køleskabet: ”(..)på den måde så betød det, at man(..) levede fra dag til dag(..) så spiste man pizza og falafel”(ibid.:s.9)

Herved bliver det tydeligere, hvorfor det er vigtigt, at brøddordningen kører, dvs. at den, der er på brød tjansen, henter brød, som han skal, og den, der er på køkkentjansen, tager sin tjans sådan, at der kan blive lavet fællesmad. Interviewperson B beretter om en gang, hvor der blev glemt at lave tjanseliste i det nye Gaderum: ”(..) vi havde jo nogen tid, hvor der blev glemt at lave tjanseliste(..) folk kiggede hvem står på køkkenet det ser ud som(et navn)(..) der er ikke nogen ny tjanseliste nå så er der ikke nogen og så er der ikke nogen der laver det”(bilag 5.:s.7)

Hvis man ikke lavede sin tjans specielt hente brød og ordne køkkenet var der konsekvenser, B beretter: ”(..) jeg fik(..) nogen skidebatter af Kalle hvis jeg ikke havde gjort det(..)”(ibid.:s.6) Interviewperson A går lidt længere, og det er ikke kun Kalle, det handler om for ham, og han ser tjanselisten som en tvang under ansvar: ”(..) f.eks. at hente brød,(..) det er ikke en tvang på den måde men det er en tvang i at hvis du ikke gør det så er der sikkert nogen der ikke får noget at æde og så bliver de sure(..)”(bilag 4:s.6) Hvis brødtjansen ikke overholdes kan det få langsigtede konsekvenser: ”(..)hvis du ikke henter brødet, så stopper bageren lige pludselig med at give brødet(..)”(ibid.:s.7) At tjanselisten for interviewperson A giver en et ansvar både for en selv og andre, bliver tydeliggjort i følgende citat: ”(..) så kan du så vælge at lave det uden(ansvar), men så(..) er du jo bare ligeglad(..) f.eks. brødlisten(..) så er det så andre folk det går udover”(ibid.:s.7) Interviewperson B har ikke den helt samme observation, at det går ud over andre, derimod er det Kalles skidebatter, der skal undgås, det kan hænge sammen med, at der i det nye Gaderum er fællesmad stort set hver dag, hvorimod der i det gamle Gaderum højst var fællesmad to gange om ugen. Det, at der i dag er mad stort set hver dag, har betydet, at folk føler, de har en ret til at få mad hver dag, hvor det i det gamle Gaderum snarere var en pligt, der gik forud for muligheden, at der var Brød i køleskabet. I lyset af den teoretiske selvrealiserings diskussion kan det siges, at rettighederne synes at have fået forrang for forpligtelserne, og på den måde er det en underminering af fællesskabet, der i den Hegelske tradition blev opretholdt af forpligtelser overfor fællesskabet.

d. Vold, regler og ansvar

Den fælles selvjustits er død. For at få det til at give mening er det nødvendigt at holde fast i opdelingen mellem gammelt og nyt Gaderum, denne opdeling genfindes hos både interviewperson A og B. Interviewperson B nævner, at han godt kunne lide, at reglerne var synlige i indgangspartiet til det gamle Gaderum, og at han synes, at det mangler lidt i det nye Gaderum: ”(..) måske skulle man lave et billede af det der står på døren og lave det større og så hænge det her i det nye gaderum, for der står bare rigtig godt alle regler”(bilag 5:s.1)

B nævner også nogle af reglerne: ” Ingen tyveri, ingen junk, keep an eye on your mobilphone and all your other things(..)”(bilag 5:s.1) B synes, at det var rigtig godt, at reglerne var lige i starten, når man mødte det gamle Gaderum, men han kommer ikke nærmere ind på, hvorfor han synes, det var godt, eller hvad det betød, at der var regler, og at de ikke er synlige på samme måde i dag som i det gamle Gaderum(ibid:s.2) Det gør A til gengæld. Han fortæller om det gamle Gaderum: ”(..) vi havde selvfølgelig stadigvæk vores regler(..) det var ballade under ansvar(..) man fulgte reglerne eller også fik man nogen på skallen(..)”(bilag 4:s.12). A fortæller om hvor reglerne kom fra og han refererer til det som en normal selvopfattelse af ret og orden: ”(..) det er jo ik fordi at lige så snart du kommer herind så kan du tillade dig at tæve din kæreste eller sparke en hund(..) det virker præcis som det gør andre steder(..)”(ibid: s. 15). A nævner to eksempler hvor selvopfattelsen af ret og orden er trådt i kraft, det første eksempel handler om en gut der havde tævet sin kæreste: ”(..) jeg kan da huske en gut som(..) tævede sin kæreste nogen gange og som(..) kom tilbage og rigtig ked af det(..) så kom kæresten og så gjorde han det igen i selve Gaderummet, og så , ja jeg ved ikke korporlig afstraffelse han fik i hvert fald nogle gevaldige tæv”(ibid:s.15).

Det andet eksempel handler om en, A synes opførte sig som en abe hele tiden: ”(..) vi havde en(..) som blev ved med at hive ecstasy med op i Gaderummet og spillede techno hele natten han fik(..) rigtig mange bank(..)”(Ibid:s.16). Voldelig adfærd afstraffes altså med vold, og irriterende adfærd afstraffes også med vold ved gentagne irritationer ”opføre sig som en abe” Men ifølge A var det helt i orden for det skete kun ved brud mod Gaderummetts regler: ”(..) i det gamle var det(..) Gaderummetts beslutning, der var ikke nogen der var den stærke”(Ibid:s.12)Alligevel var det ikke alle der håndhævede reglerne med korporlig afstraffelse, det var mere en hård kerne som A beskriver det: ”(..) i det gamle Gaderum(..) der var en hård kerne ik, det var mig og andre(..) det var os der var ude at slås og gi på tæven hvis der var noget galt”(Ibid:s.15). Interviewperson A kan slet ikke genkende den hårde kerne, der, som han beskriver det, håndhævede fællesskabets regler, i det nye Gaderum og

han beskriver det mere som et fængsel: *"(..) de er meget hårde(..) men det er på en anden måde(..) de er hårde overfor andre som ikke kan indordne sig under deres regler(..) det minder lidt om et fængsel(..) der er nogle stærke fanger og nogle svage fanger, det er de stærke der sætter dagsordenen"* (Ibid:s.12). Interviewperson A's udtalelser om det nye Gaderum, leder lidt tanken hen på, at man kun skal stå til ansvar for sig selv, og dem man kan li, sådan er det jo i fængsler. Det samme synes at kunne øjnes i Interview person B's udtalelser om ansvar i forbindelse med tjanseliste og oprydning: *"(..) hvorfor skal jeg lave det, han kan lave det, eller du kan lave det(..) men problemet er lidt alle har ret, der skal bare være nogen, der f.eks. ikke bare gør det for sig selv"* (bilag 5:s.7) alligevel synes B at være en person, der i hvert fald tager ansvaret for sit eget svineri, og tager sine tjanser: *"(..) jeg vil ikke at (..) det bliver mere beskidt bare pga. mig, det prøver jeg at undgå, men altså jeg tager min tjans så godt som muligt som jeg nu kan og så er det det, altså jeg er ikke en der rydder op efter nogen frivilligt det gør jeg ikke"* (Ibid:s.7)

Selvjustitsen var det, der tidligere var med til at opretholde ro og orden i Gaderummet, som brugerne ønskede det, men i dag, som A siger det, er det mere folk, der kigger på deres egne sager eller rettigheder frem for at kigge på fællesskabets regler, og det eneste, de håndhæver, er sig selv og ikke fællesskabet. Det ses bl.a. ved, at folk ikke overholder deres karantæner pga. af blandt andet tyveri, afpresning, uberettiget vold eller lignende. Der er sjældent nogen i Gaderummet, der enten **tør eller gider** stille sig op overfor dem, der har karantæne, og bede dem om at gå, og fortælle dem, at de kan komme igen på et søndagsmøde, på den måde er den fælles selvjustits død, og der er i stedet en udpræget egocentrisk selvjustits, hvor ansvarsfølelsen ikke rækker længere end til ens nærmeste omgangskreds og en selv.

Kap. 9: Brugernes forhold til Gaderummet- en læringsproces?

Læringsprocessen i Gaderummet som sted har undergået en forandring. I trit med at den sociale sagsbehandling er blevet mere differentieret, er det, som tidligere nævnt blevet vigtigt at fastholde Gaderummets boere og brugere i et syn på sig selv, som hele mennesker. Stedet kører stadig efter devisen fra det gamle Gaderum, hvor det var fællesskabet, der var det vigtigste. Det var gennem fællesskabet, at det blev muligt at realisere sig selv, det gav boere og brugere en følelse der bedst kan opsummeres med de to ord som Interview person A slutter af med "venskab og sammenhold". Venskabet og sammenholdet i Det gamle Gaderum som

sted, blev opretholdt af stedets boere og brugere, og ved brud på eller overtrædelse af fællesskabets retfærdighedssans, trådte en selvjustits i kraft, en selvjustits der hyldede fællesskabet. Læringsprocessen i det Gamle Gaderum gav den enkelte en forpligtelse overfor fællesskabet, hvis du ville være i Gaderummet, bliver du, eller er du en ven, og os venner hjælpes ad og løfter problemerne i fællesskab.

Fællesskabet i det nye Gaderum er blevet en illusion, der bliver brugt i et forsøg på at præge stedets sammenholdskraft. Der er stadig fællesskab i det nye Gaderum, det er blot rykket til at være i flertal, og der kan findes mange fællesskaber, bl.a. de før omtalte tomme sprogfællesskaber. Når der er flere fællesskaber, bliver det svært for den enkelte at søge det store fællesskab og det bliver lettere at vælge fællesskab efter ”nærhed”. Det har bevirket at forpligtelser over for det store fællesskab ikke længere kommer i første række, det er ikke længere nødvendigt at være ven med alle og på den måde være ven af huset. Venner hjælpes stadig ad og løfter problemer i fællesskab, problemerne er i dag i høj grad interne anliggender mellem grupperingerne eller fællesskaberne, på den måde er det en slags strid om, hvilket fællesskab der er det styrende. Fællesskabets **Selvjustits** er heller ikke at finde mere den er blevet erstattet af en **selvjustits**, der kører ud fra devisen, hvis det ikke angår mig personligt, lader jeg det stå til.

At der i dag vælges fællesskab ud fra personlig præference, har forstærket det egocentriske menneskesyn, og der hvor støtten lægges udspringer fra en selv og ikke det store fællesskab. Gaderummet er, som interviewperson B siger, noget man skal igennem, og man har ikke rigtig lært noget, før man er kommet igennem. Læringsprocessen bliver deraf egocentrisk, det er mig som individ, det handler om. Dette støttes op af den måde, hvorpå personlige sager holdes i det private, kun delt af medarbejdere, og kun i særlige tilfælde deles blandt boere og brugere. Derved bliver fællesskabet et skuespil, der kører på sidste akt.

Kap.10:Konklusion

Hvordan fraværet af en formel autoritet påvirker marginaliserede unges læring i og af hverdagslivet i Gaderummet.

I det gamle Gaderum var den formelle autoritet ikke personificeret, men lå i søndagsmøderne.

Der var godt nok en gruppe af mennesker, der ligesom styrede stedet, men alle havde mulighed for at indgå i denne gruppe. Gruppen blev omtalt som den hårde kerne(bilag4), og den styrede efter en snært af retfærdighed på vegne og i kraft af fællesskabet. Det bevirkede, at hvis man ville være en del af stedet, måtte man indordne sig under fællesskabets vilje. Det var i det gamle Gaderum kun muligt at opretholde stedet gennem et stærkt fællesskab, og ikke gennem personificeret autoritær forholden sig, mest pga. boernes og brugernes modstand mod autoriteter(jævnfør bilag 4, der referer til kampe mod politiet).

Autoriteten var som før nævnt søndagsmøderne, og den autoritet der blev praktiseret, var i en autoritativ form, den fungerede som forbillede. Læringen i det gamle var præget af en **fællesskabs skabende opretholdelse af stedets principper** gennem den hårde kerne. Det gjorde det umuligt at gøre andet end fællesskabets vilje, da det ville blive sanktioneret af den hårde kerne både på søndagsmøderne, men af og til også gennem ”korporlig afstraffelse”. At man skulle, ville sig selv i fællesskabet, frem for sig selv for sig selv, udtrykt gennem forpligtelser og tage sig af hinanden for fællesskabets skyld. Bevirkede, at den primære læring var at man fik venner, og at man holdt sammen. Det gav en følelse af, at sammen kunne man klare hvad som helst. Sådant er det stadigvæk i dag i det nye Gaderum. Fællesskabet er til forskel fra det gamle Gaderum centreret omkring en selv og ens personlige facade og tilvalg af gruppe ud fra personlig præference. Det er blevet et **individualiseret fællesskab**, der giver kernen for læringen, hvor det meget er ens facade, der i en potenserende facon placerer en i et fællesskab. Selve læringen kan siges at være **erfaringsbaseret**, og den har ikke undsluppet mulighedshorisonten moderniteten har medbragt. Gaderummet er i dag præget af muligheder, der har haft den konsekvens at formindske nødvendigheden af et godt stærkt fællesskab.

Ved til valgt socialsags samarbejde med en medarbejder, fik man støtte til og hjælp med kontakt til kommunal og amtslig sagsbehandling. Det gøres stadig, men i dag starter samarbejdet ikke på samme måde. I dag er samarbejdet mere opsøgende fra stedets side. På de lukkede møder og på stabsmøderne drøftes personsagerne. Det har bevirket, at åbenheden ikke er det dominerende, hvor man før åbent diskuterede privatsager. Tilliden til hinanden var optimal. Gaderummets boer og brugergrupper er i dag mere lukkede, og tilliden har lidt et knæk. I dag er tilliden rykket til at være mellem boer/bruger og husets medarbejdere, der skaber kontakten til kommunale regionale og statslige sociale myndigheder, tager med til møder mv. Igen synes **individualismen** at være **den dominerende læring**, åbenheden er blevet mindre og private sager optræder kun sjældent i søndagsmøde bøgerne, der er blevet

overtaget af interne konflikter og administrative og praktiske oplysninger. Stedets tillid var før mellem bruger og bruger og fællesskabet, og læringen var: **sammenhold og venskab giver styrke**. Tiden til den enkelte var og er der, i dag fremskyndes processerne i forhold til de sociale myndigheder, men det er ikke altid brugeren eller boeren, der er acceleratoren i processerne. Et resultat af at blive accelereret kan være en fremmedgørelse fra sin egen socialsag og en øgning af den sociale fastlåshed. Et andet resultat kan være en lejlighed fra kommunen⁴⁶ og en udvidelse af personlig mulighedshorisont⁴⁷ og samtidig en afskærmning fra fællesskabet i visse livsområder. I det gamle Gaderum var det krævet af en selv at accelerere i et åbent forum, hvor vennerne fulgte med, ellers skete ikke der ikke så meget, dog var og er det altid muligt at få personlig rådgivning og kropsterapeutisk vejledning af stedets daglige leder. Det er i gang med at blive udbredt blandt medarbejder gruppen at benytte sig af kropsterapi i forbindelse med rådgivningen og vejledningen. Kombinationen af den personlige rådgivning i socialsager og kropsterapeutiske personlig vejledning skaber en mulighedshorisont for den enkelte, hvor det bliver muligt at koordinere sit liv, efter hvad der reelt er mulige optioner. Fællesskabet indgår heri, da det tilsyneladende er den sociale kontekst, der er startkoordinat for ens liv og på en måde bliver ens base. Problemet er, hvis fællesskabet ikke er uundgåeligt, og det kan vælges efter personlig reference, at det ikke er fællesskabets interesse, der bliver den primære læring. Det samme gør sig gældende ved krænkelser og privilegier, det er ikke længere eet fællesskabs interesse at krænke eller uddele privilegier, snarere er det flere fællesskaber der ønsker at styrke netop deres eget fællesskab. Med tiden opnår flere og flere en højere tillid til stedet og fællesskabet, der vil fællesskabet, men der går som regel lang tid, og på den tid når der at komme endnu flere til, der ikke vil fællesskabet for fællesskabets skyld, men for sig selv. Mulighedshorisonten har opslugt Gaderummet, der efter min mening er et rigtigt godt sted, der skal bevares, ikke nødvendigvis som det er, men bevares det skal det, det er nødvendigt, da det stadig bærer kimen til modernitetens opbrud og opgøret med individualismen såvel den nye som den gamle.

⁴⁶ Efter en indstilling til lejlighed går der typisk maksimalt ni måneder i Kbh. Kommune.

⁴⁷ I mange tilfælde er det ikke lykken at få en lejlighed, og mange overkommer det ikke økonomisk.

Gaderummet og mig selv

Selv er jeg ikke blevet nogen superegoist af at være i Gaderummet, selvom jeg har fået åbnet mulighedshorisonten, i dag går jeg på universitetet, hvem skulle have troet det, da jeg sad på gaden og nassede penge til den næste flaske vodka eller den næste fed. Gaderummet har virkelig givet mig meget ,og jeg takker stedet dets daglige leder alle medarbejderne, boere og brugerne for, at jeg er, hvor jeg er i dag. Selvfølgelig har der også været andre faktorer end Gaderummet i mit liv, men jeg ser helt klart Gaderummet og dets mærkelige fællesskab som en katalysator til min egen selvvalgte acceleration. Samtidig med, at jeg har tænkt skrevet tegnet og konstrueret dette projekt, har jeg været optaget af en ny mulighed, der har indfundet sig i mit liv gennem Gaderummet. Muligheden for at lave lokal tv, det er lykkedes os gennem Gaderummet at ansøge og få en sendetilladelse til at sende 3 ugentlige timer på kanal 23 i København⁴⁸. Det har optaget en del af min tid, da jeg har været med til møder om sendetidsfordeling og samarbejde med andre stationer, hvilket har betydet, at jeg måtte nedprioritere antallet af interviewpersoner. Det har givet mig en enestående mulighed for at lave en forlængelse af Hus Forbi, bladet på gaden, der sælges af de hjemløse, hvor Gaderummet er en stor distributør, og fortælle autentiske historie for og af marginaliserede grupper. Stationen har, som navnet antyder, TV-Gaderummet, sin base i Gaderummet som sted, men gaden som sådan rummer et enormt fællesskab, og det er dette fællesskab og dets ringe vilkår, stationen ønsker at vise gennem dem, der er bærere af de ringe vilkår. Jeg startede med at sige, at dette var mit bidrag til Gaderummet, jeg kommer ikke med nogen løsninger, men jeg håber projektet, som er en brugers fortælling af et steds udvikling, set gennem to brugere og lokalitetsmæssige og politiske forandringer, kaster lys på nogle af stedets problemstillinger, og jeg håber, at det vil blive modtaget konstruktivt og set som det, det er, et bachelorprojekt i pædagogik og udviklings studier på Roskilde Universitets Center, og ikke et personligt angreb hverken på ledelse, medarbejdere, boere eller brugere. Jeg er ikke ude på at skabe splid men sammenhold.

⁴⁸ I daglig tale kaldet kanal København

Nikolaj Mads Fuerbo Henriksen AKA Trotskij

Litteraturliste:

Bøger

1. Trine Wulf-Andersen: Positioneringsmuligheder og social integration i et særligt støtteboligt tilbud - ”marsmand, balletdanser eller begge dele”, Roskilde universitetsforlag 2004
2. Ferguson 1997: Akhil Gupta & James Ferguson: Culture, Power, Place – Exploration in Critical Antthpology. Duke University Press 1997
3. Ziehe 1989: Thomas Ziehe: Ambivalenser og Mangfoldighed. Politisk Revy1989
4. Goffmann 1967: Erwing Goffman: Anstalt og menneske. Paludan 1967
5. Dewey 1996: John Dewey: Erfaring og opdragelse. Christian Ejlers forlag 1996
6. Nielsen 2005: Klaus Nielsen: Institutionel teori – en tværfaglig introduktion. Roskilde Universitetsforlag 2005
7. Working images 2004: Sarah Pink, Lászlò Kürti og Ana Isabel Afonso: Working images –Visual Research and Representation in Ethnography. Routledge 2004
8. Knudsen og Jensen 1999: Anne Knudsen og Carsten Nejst Jensen: Ungdomsliv og læreprocessor -I det moderne samfund. Billesø og Baltzer, Værløse 1999
9. Rasmussen: Kim Rasmussen: Sociologiens fotografiske feltnoter – et bidrag til ”thick description”

10. Honneth 2005: Organiseret selvrealisering – individualiseringens paradokser. I: Willig & Østergård (red.): Sociale patologier. København: Hans Reitzels Forlag, 2005, side 41-60.

11. Brinkmann 2005: Selvrealisering – kritiske diskussioner af en grænseløs udviklingskultur: Svend Brinkmann og Cecilie Eriksen, forfatterne og forlaget Klim 2005, side 41-64

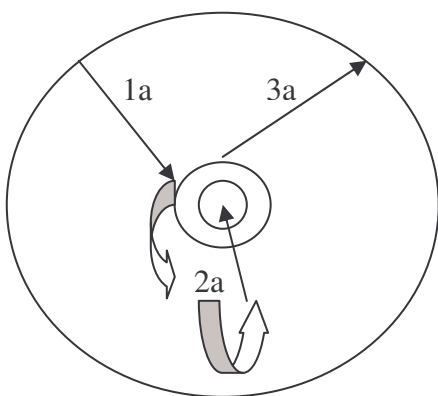
12. Projekt indre lænke: Fatima Lindegård Petersen, Sten Jørgensen, Anne Svoldgård Jønsson, Maya Thisted, Anne-Marie Janus Jensen, Pia Strøh og Marie Lottrup Poulsen: Projekt indre lænke – en undersøgelse af socialt fastlåshed blandt marginaliserede unge. Gaderummet-Regnbuen 2006 (ikke udgivet men tilgængelig på Gaderummets hjemmeside www.gaderummet.dk under nyheder)

13. Bourdieu 1999: The weight off the world- social suffering in contemporary society: Pierre Bourdieu et.Al. Polity press, side 607-626
Empiri

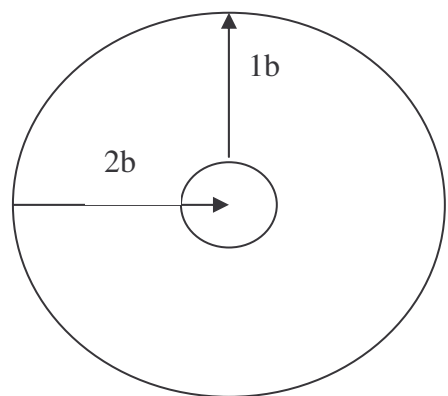
Bilag og figurer
Figurer + små forklaringer

Figur 0 videnskabsteori

socialkonstruktivisme

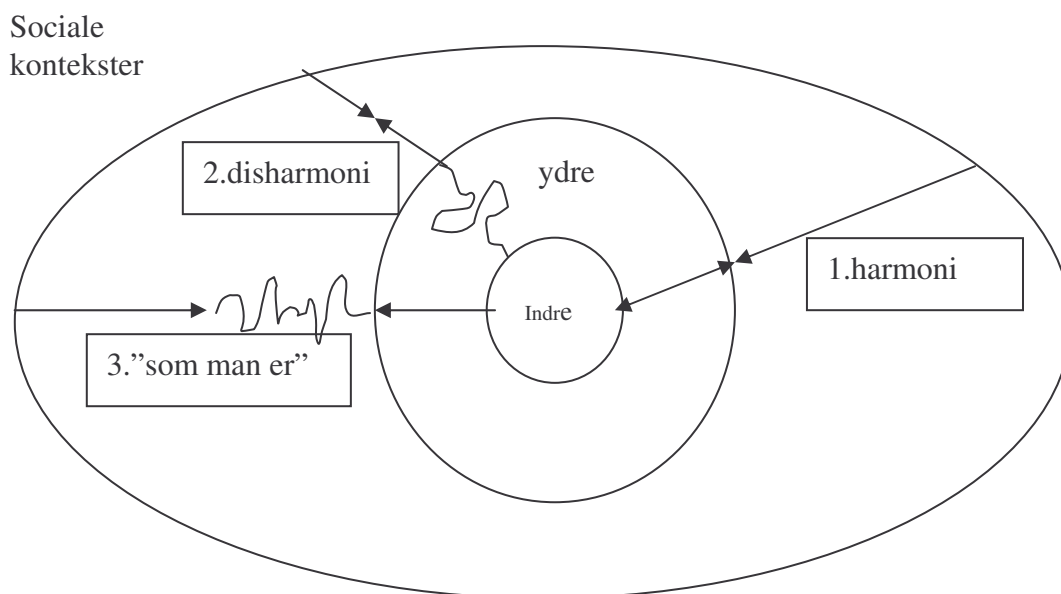
positivisme

1a: Et steds påvirkning i form af materialistiske og kommunikations konstruktioner
2a: Et Individets tolkning og internalisering, tolkningen sker i henhold til tidligere erfaringer gennem materialistiske og kommunikations konstruktioner, internaliseringen er påvirket af individets horisont for mening.
3a: Eksternalisering af individets tolkning af stedets påvirkning. Eksternaliseringen kan komme til at påvirke stedets materialistiske og kommunikations konstruktioner, der igen påvirker andre individer.

1b Individet er født med en indre kerne, deres subjekt er synligt og påvirker omverdenen.
2b Omverdenens muligheder påvirker subjekter

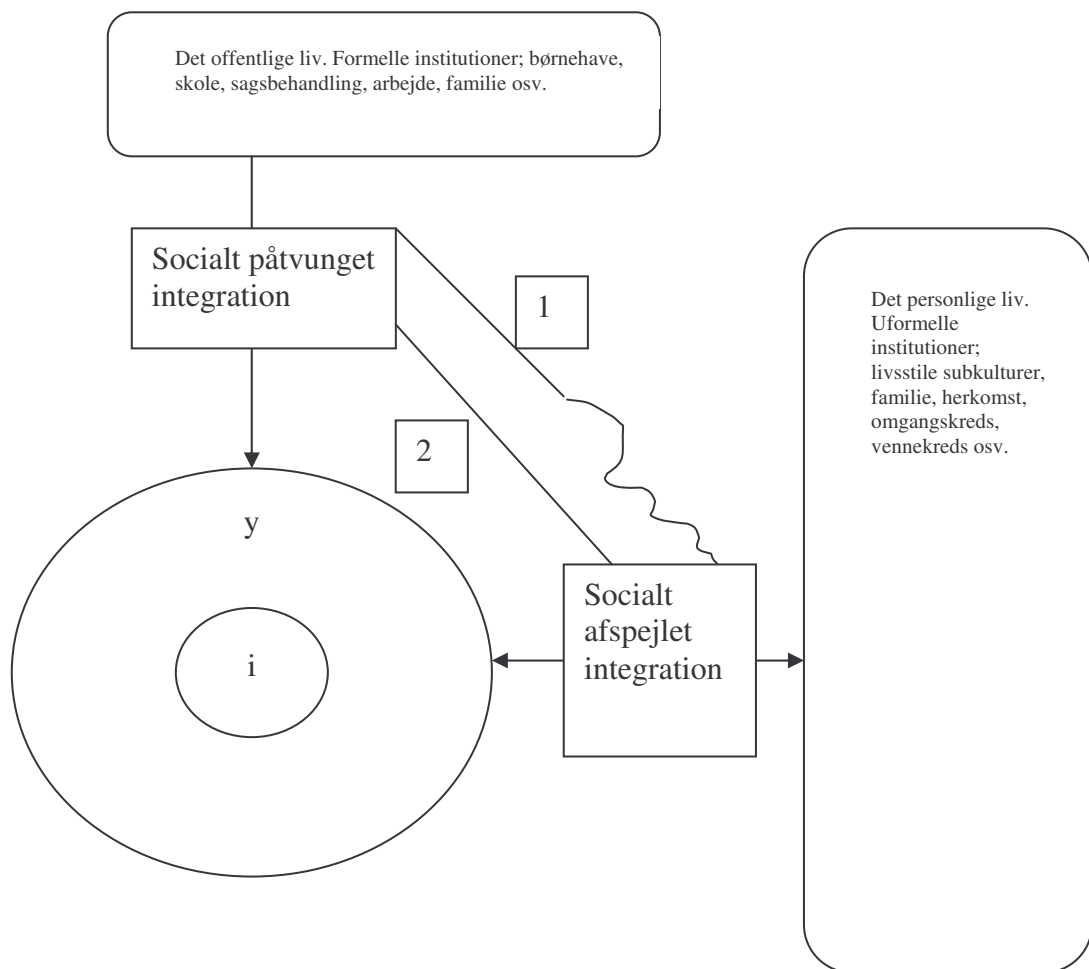
1: individet og forholdet mellem det indre, det ydre og omverdenen.

Individets indre har tre måder at komme til udtryk i dets ydre i sociale kontekster.

1. Harmoni, den sociale kontekst er imødekommende forstået som en accept af individets indre ved kontekstens fremstilling og individets tolkning heraf. Individets indre er dominerende i dets ydre. (integration)
2. Disharmoni, den sociale kontekst er fremmed for individets indre, men spændende eller nødvendig (måske påtvunget), det indre kobles af og en afspejling af det, der tolkes som det der forventes af den sociale kontekst, resultatet er en distancering fra individets indre i dets ydre fremstilling. (Differentiering).
3. Som man er, den sociale kontekst er imødekommende, individet tolker konteksten som genkendelig og projicerer sit indre i dets ydre, for at opnå harmoni. Men den sociale kontekst er ikke imødekommende, tolkningen fejler og den sociale kontekst udstøder individet og tvinger individets indre til at trække sig og igen vil en disharmoni syntes nødvendig for accept i den sociale kontekst. Hvis dette ikke er tilfældet og individets indre fastholder sin projektion i dets ydre. Vil den sociale kontekst og individet stå i konflikt i forhold til hinanden. Konflikt ses i gaderummet ikke som noget dårligt men som noget skabende, det at tør at være sig selv, er det vigtigste så længe man kan finde ud af at være sig selv uden at skade andre.

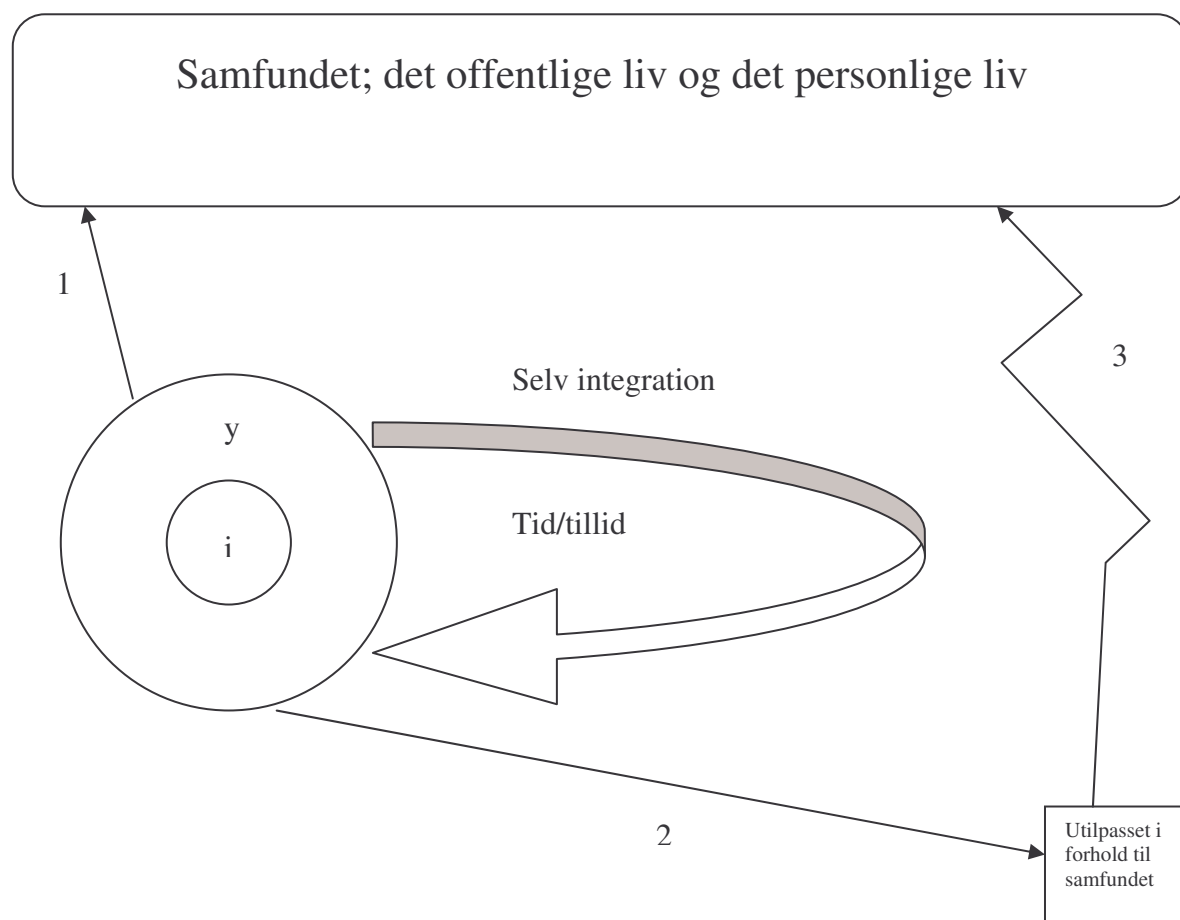
Figur 2: Integration = erhvervelse af strategier for adfærd og ageren gennem observation og tilpasning til sociale grupperes ageren i sociale kontekster.

1. ingen konvergens mellem den socialt afspejlede integration og den socialt påtvungne integration, enten udstødelse fra det offentlige liv, eller udstødelse fra det personlige liv. Mulighed for accept af udstødelse, eller konflikt med udstødelse med tilpasning som option.
2. Konvergens mellem den socialt påtvungne integration og den socialt afspejlede integration. Tilpasning uden konflikt. Hertil skal dog nævnes at individer sjældent integrerer sig udelukkende af enten ingen konvergens mellem den afspejlede og den påtvungne integration, eller konvergens mellem den påtvungne og den afspejlede integration. Snarere foregår individets færden i samfundet som en sammenblanding af konvergens og ingen konvergens. Dog er der nogle individer der oplever

lange perioder hvor der ikke opleves konvergens mellem den socialt påtvungne integration og den socialt afspejlede integration.

Figur 3: Hvordan kan individer uden oplevede konvergens i deres liv få mulighed for at indgå i samfundets offentlige liv i nogle tilfælde sågar også det personlige liv.

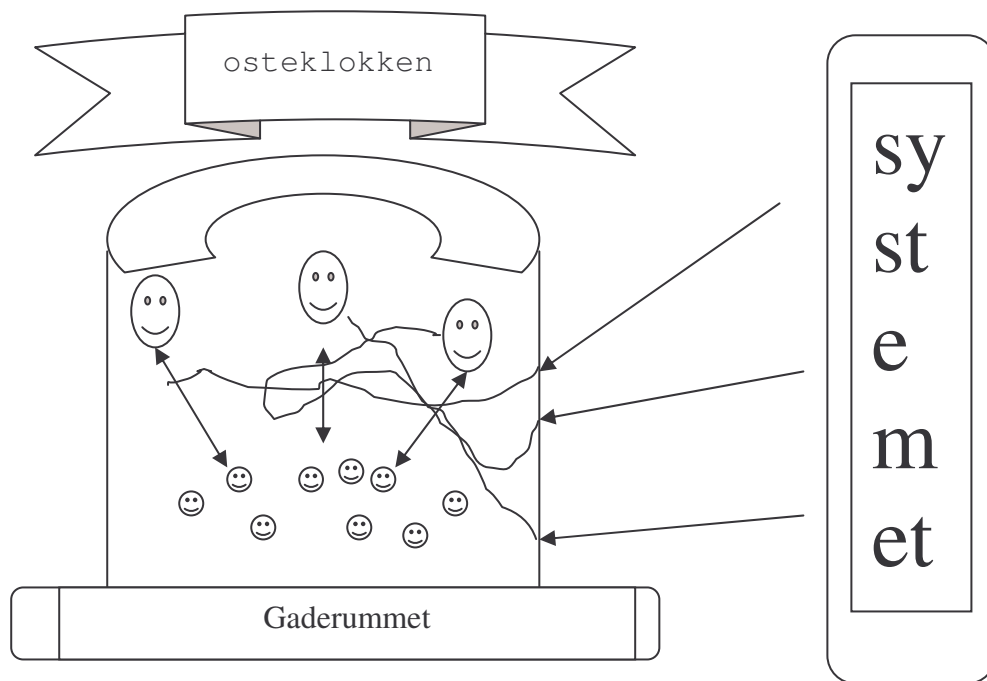
1: Manglen på konvergens mellem den socialt påtvungne integration og den socialt afspejlede konvergens har ikke været i en sådan grad at forsonlighed ikke er en mulighed.

2: På trods af tid og tillid har det ikke været muligt at finde en konvergens mellem den socialt påtvungne integration og den socialt afspejlede integration. Tiden og tilliden har gjort at individet tør være sig selv, ligegyldig hvilken social kontekst individet skal agere i. Der er altså opnået en vekselvirkning mellem harmoni og "som man er" (se figur 1) som de strategier der vælges at sættes i brug. Hvilket skaber grundlaget for en måde at indgå i samfundet på.

3: Vejen tilbage til samfundet vil typisk være fyldt med konflikter, medmindre individet skal miste sig selv på vejen. Med stor risiko for endnu et stop med bussen der kører den sociale omkørsel.

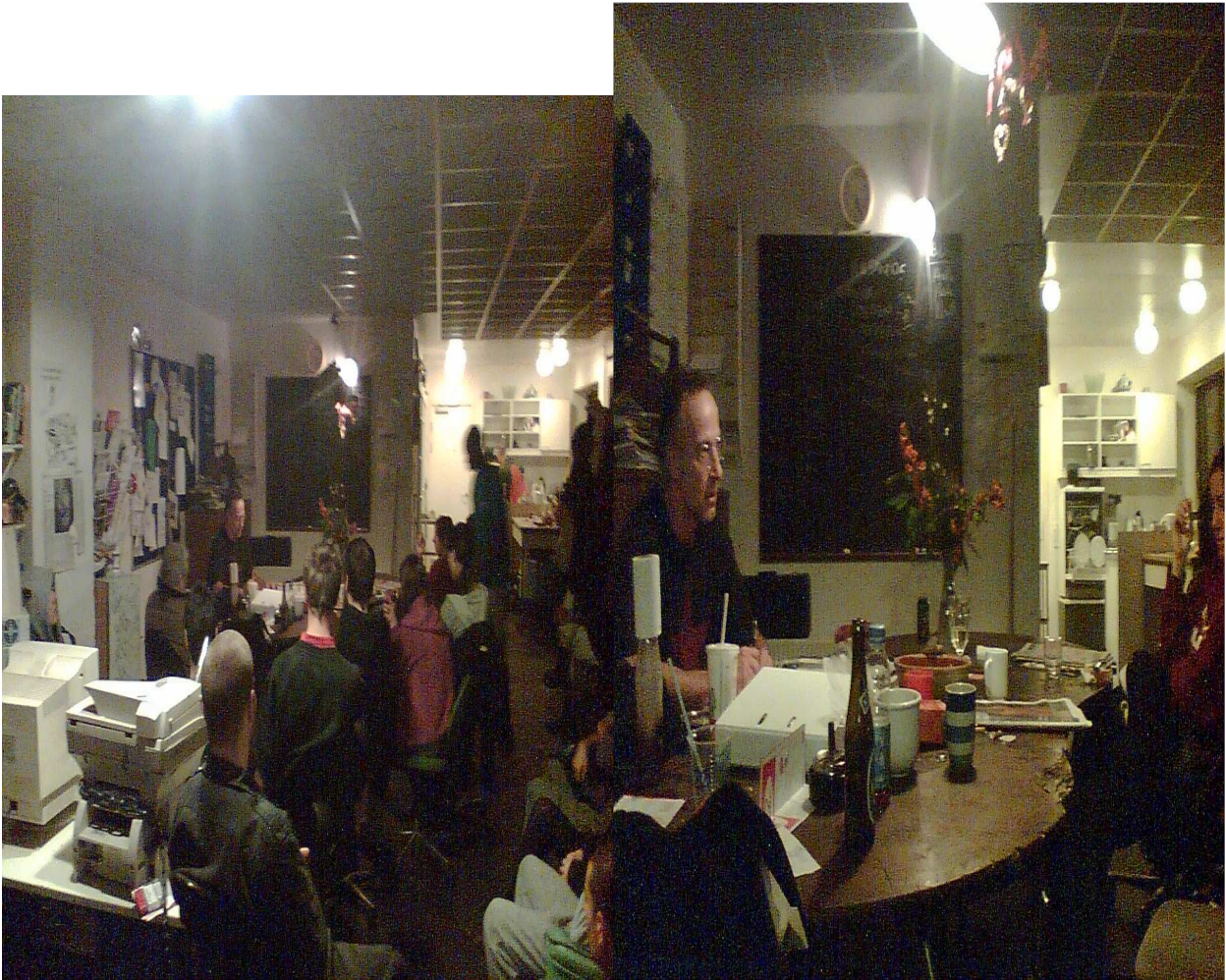
Konflikter ses som tidligere nævnt ikke som noget hæmmende men som noget skabende.

Figur 4: Hvor findes tiden og tilliden i et samfund fyldt af konstant socialt påtvunget integration.

Billeder til interview nye gaderum

TJEK DIN TURNUS-TJANS

faste opgave at tage disse tjanser hver uge ☺

Uge: Dato: Efter endt uge rykker hvert hold en række ned og starter på nyt område

Baghus stuen

Areal:	Ansvarlige:	M	Ti	O	To	F	L	S
Sovesale + gangareal	[redacted]							
Toiletter + bad i Boningen	[redacted]							
Bo'er køkken	[redacted]							

Midter- og forhus stuen

Areal:	Ansvarlige:	M	Ti	O	To	F	L	S
Vaskerum, gang og elevatorer: Tøj-passe-på'er	[redacted]							
Fjernsynsstue	[redacted]							
Gaderumskøkken	[redacted]	A	A	A	A	A	A	A
Gaderummet (stuen), fitness	[redacted]							
Amok-rummet og toilettet	[redacted]							
Fællesvask	[redacted]							
Feje gård og/fortov	[redacted]	/A	/A	/A	/A	/A	/A	/A
Hente brød		M	Ti	O	To	F	L	S
Hente brød Nørrebrogade 12	[redacted]							
Hente brød Emmerik Nørrebrogade 8	[redacted]							

1. sal

Areal:	Ansvarlige:	M	Ti	O	To	F	L	S
Baghusets to toiletter, bad og gang	[redacted]							
Bo'er køkken + toilet/bad	[redacted]							
Karlekammeret + den lange midtergang	[redacted]							
Pigeværelserne + den lange baghusgang og bagtrappen	[redacted]							

Obs! Der er hovedrengøring på alle arealer den sidste weekend i hver måned.
Obs!: der skal sættes et kryds når en tjans er taget. Ingen kryds betyder altså: ingen tjans taget!

** Måske RØD TJEK HANDELI*

Billeder til interview gamle gaderum

TJANS

Uge nummer:

	NAVN	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
Køkken								
Tøjvask								
WC og gang								
Hente brød, tjekke gård, bussemand								
Stue og ordne aviser								
Computerrum og trappe								
TV-stue								

Bilag 4

Interview A

I: Ja tak fordi du gider at blive interviewet. Det første jeg vil spørge om er hvorfor og hvordan du kom til Gaderummet?

A: Ja nu skal jeg se, emm ja jeg boede i en lejlighed sammen med en kammerat, som endte med at blive en smugkrog og et drukværtshus for alle vores venner, og så blev den helt smadret til sidst altså sådan helt seriøst og så stoppede jeg med at studere, det var noget jeg havde fået gennem kommunen en studenterbolig, og så fandt ejendomsforeningen ud af at når jeg stoppede med at studere så måtte jeg ikke have lejligheden mere, og så røg jeg ud ehh idet at jeg røg ud, så var det lige pludselig svært at få en bolig så der røg jeg på gaden og boede hos en masse mennesker og så blev jeg træt af det eller også var det dem der blev træt af mig(griner) og så hørte jeg om Gaderummet og så kiggede jeg op i Gaderummet og fandt ud af at der var en masse jeg kendte og så flyttede jeg ind.

I: okay, så det at du kendte en masse af de mennesker der var i Gaderummet var en stor faktor for din indflytning?

A: J meget meget, jeg lærte også en masse nye mennesker at kende, men det var en meget stor faktor selvfølgelig at man fik det af vide fra venner hvor det var og sån noget.

I: Okay, nu kommer vi til anden halvdel af interviewet. Hvor jeg vil bede dig om at kigge på nogle billeder, du kan kigge i en 15-20 sekunder på billedet og så sige hvad der falder dig ind.

(Det første billede samling vises, det er fra det nye Gaderum og forestiller funktionen den åbne dør)

A: ja det er jo, helvedes forgård(griner), Porten indtil hvor du kan være dig selv tror jeg det må være det der falder mig mest ind.

I: Ja, så vender vi lige engang.

(Billedesamling vendes så de har den blanke/tomme side opad og billedet vender ned mod bordet)

I: hvorfor siger du helvedes forgård.?

A: ha ha ha , ehh det ved jeg sgu ik, det fordi at det, det minder mig lidt om det gamle Gaderum, der var en port ind fra gaden og det var , det var ligesom samme stil når man kommer ind der så så er det der man er, og så, hvad hedder det, så lukker man resten ude. Det er ikke fordi jeg ser det som helvedes forgård, der er mere fordi folk udefra måske ser det sådan fordi de ikke kender stedet fra andet, f.eks. dem fra det gamle Gaderum de kender ikke andet end fra det ballade der var, selv panserne var bange for at komme ind og sån noget.

I: okay

A: på den måde mener jeg

I: sån så, du kan godt li at være i helvede eller hvad?

A: Nej nej overhovedet ikke, for mig er det ikke helvede, for mig er det et superfristed, men f.eks. for politiet der skal ind igennem den gård tænker jeg på at det ville være helvede når de kommer ind gennem gården.

I: okay så siger du også porten indtil hvor du kan være dig selv

A: ja, ta mig med til joanna, der hvor man bare kan larme og være sig selv, der er ikke nogen der sætter særlig mange krav her, jeg mener du kan komme og være ligeså tosset du vil, det værste der kan ske er at du får at vide at du skal holde din kæft.

I: okay, jeg hæfter mig lidt ved at det er et billede af det nye Gaderum jeg viser dig, men alligevel så fortæller du om det Gamle Gaderum(Billederne vendes så de atter er synlige)

A: ja, men det er porten jo, fordi at når du også, jeg går stadigvæk forbi det gamle Gaderum, men når jeg går forbi porten og så kigger ind så kan jeg stadigvæk se bygningen hvor det gamle Gaderum lå, og det er stadigvæk sån bare et eller andet, det ved jeg ikke et symbol på et sted hvor jeg har haft det fedt selvom jeg ikke har haft et sted at bo, og en masse mærkelige ting altså

I: så du siger også lidt ligesom, at det både er afskærmet fra omverdenen..(A afbryder)

A: ja men det er det jo, det er ligesom at gå ind i en osteklokke, altså når man går herind, eller ind i det gamle Gaderum, så er man ligesom fuldstændigt afskærmet fra omverdenen jo, altså der kommer jo ikke nogen ind og siger, neh neh neh sådan må du ikke gøre og sån må du ikke gøre, når du kommer herind så er du ligesom isoleret og så kan du sidde og trippe med de mærkeligste tanker, ryge en fed og drikke nogen bajer og så gør du det, der kommer ikke nogen og løfter en pegefinger fordi at det allerede fra samfundets synspunkt står som et udeforståene sted, ehh som Christiania eller.

I: okay, ja så vil jeg bede dem om at kigge på en anden billedsamling også fra det nye Gaderum Og så samme procedure.

(det næste sæt af billeder vises, søndagsmøde i det nye gaderum)

A: ja , okay, jamen det er jo lidt blandet, det er fællesmødet, og så ..

I: bare sig hvad der falder dig ind

A: og så er der bordet, hyggebordet, det er sådan set det tror jeg.

I: der er ikke andet der lige falder dig

A: nææh

I: nogle oplevelser du har haft med..

A: jo men, det kommer ind under hyggebordet

I: ja okay

A: for jeg må referer til det gamle Gaderum igen, som var hvor jeg boede jo, hvor at ehh, hver morgen f.eks. eller hver morgen 10-11 stykker mødtes vi alle sammen ehh kun om det bord der faktisk, så på det...

I: det er altså det samme bord?

A: Ja som de så tager med , og så er vi en, jeg ved sgu ikke hvor mange, normalt mellem en seks syv mennesker der mødtes hver morgen ehh, og der sad vi og læste aviser, vi holdt jo alle aviser, og læste de mest tåbelige artikler op for hinanden og ehh mens vi drak kaffe og eh hvad hedder det ehh, forberedte os til ehh hvad vi nu skulle lave, altså om vi skulle på druk, eller om vi skulle ud og tigge penge, eller whatever altså

I: og det er igen i det gamle Gaderum

A: ja ja, men altså, mens jeg har været her, jeg kommer her jo ikke så meget mere men ehh, men jeg kan jo, bordt har jo den samme funktion, altså, jeg kan komme herved om eftermiddagen og ja du

sidder og laver lektier, folk sidder og laver sudoku, andre folk sidder og snakker andre ryger bong ehh og nogen og læser avis og sån noget. Så , det er bumserne om det runde bord altså, Griner

I: Har du været til nogen fællesmøder i det nye?

A: ja det har jeg, og det er også fuldstændig det samme, det er Kalle der står og taler for lukkede ører, griner, eller sån for en mere eller mindre uinteresseret skare af unge mennesker som ehh gerne vil virke interesseret og engageret, mn som dybest set tror jeg har lidt svært ved at komme i gang med at engagere sig i noget som helst

I: havde du det også selv sådan, havde du svært at engagere dig i noget som helst da du boede i Gaderummet?

A: Ja masser, jeg kan huske at mig og en kammerat vi havde som princip, vi kom til fællesmøderne for at låne hundrede kroner hver gang fællesmødet var slut, fordi der så var ti kroners bar på Stengade bagefter, og den virkede hver gang

I: ja

A: vi virkede enormt engagerede og vi fik lov til at låne en hund hver gang fællesmødet var slut og så gik vi på Stengade og drak os fulde, men selvfølgelig, altså nu er det ikke for at sidde og nedgør det og sådan, men selvfølgelig, ehh hvad hedder det tog vi vores tjanser og ehh hentede møbler i nordvest når der skulle hentes møbler, og hentede døre og jeg ved ikke hvad og sådan noget ik. Altså det var jo hvor vi boede ik, selvfølgelig var vi ikke helt ligeglade men altså, jo det kunne godt nogen gange nærme sig randen til ligegyldighed

I: ja du nævner Kalle som den fremtrædende på mødet, han er jo også stedets daglige leder

A: ja ja helt sikkert Kalle, der er jo vores allesammens formand Mao, vores kære leder, hahahha, Kalle il Jung.

I: men er der ikke brugerindflydelse på søndagsmøder?

A: jo jo jo, jo jo det er der sgu meget det må man sgu sige altså men, eller jo jo det er der selvfølgelig er der det, Kalle bøjer sig også, altså Kalle bøjer sig for flertallet når der er nogen forskellige ting, men selvfølgelig er det ham der ehh er den ledende magt i sidste ende, altså han kan jo nedlægge veto, jeg mener det er jo ham der ehh der sidder på magten i sidste ende ikke også, ikke dermed sagt at det er diktatur eller noget som helst overhovedet, altså der bliver taget fælles beslutninger men Kalle går ind og siger når de fælles beslutninger ikke holder eller ikke bliver overholdt ifølge aftaler og sådan noget i den stil ik.

I: Nåh okay så Kalle han har sån en bredere synsvinkel på.... (Bliver afbrudt)

A: ja ja, men han er jo ham der står ovenpå, han har jo hvad kan man sige hvad hedder det eh, han har perspektivet udefra eller ovenfra ikke, og dem der er i brugergruppen eller va fanden det hedder de er jo ligesom inde i det ik, men det er han selvfølgelig også selv, men han kan stadig se det oppefra, fordi han sover her ikke han kommer her og han kan se udviklingen og sån, når du bor her er det svært at der er noget som helst der udvikler sig, tit.

I: hvad med andre medarbejdere er det nogen du snakker med?

A: ja jeg, ja lidt altså, Anne har hjulpet mig en del, med papirer angående kommunen og ehh hvad hedder sån noget indskud til værelse og, så snakker jeg en del med Henrik også, godt nok er det lang tid siden nu, men som jeg har snakket meget med som min psykolog, men som sidste gang han kom og hentede mig her faktisk, og så kørte vi en tur ud på stranden og så satte vi os ned til vandet og drak en øl, så sagde han at han ikke kunne være min psykolog længere fordi at ehh vi var kommet for tæt på hinanden, så vi skal blive ved med at se hinanden men ikke i, ikke i terapeutisk form. Altså han vil stadig gerne, jeg kan stadig sidde og blabrer om hvad der sker i mit liv og sån, men han vil ikke, ind på en terapeutisk indgangsvinkel på mit liv, fordi at det er vi kommet alt for tæt på hinanden til, vi er blevet sådan kammerater, kammersjucker eller sån

I: Hvordan er du kommet i kontakt med Henrik og Anne, altså har du selv henvendt dig eller hev de dig til side?

A: Ja men jeg hen.. altså Kalle ham havde jeg som psykolog et stykke tid, men hmm, altså mig og Kalle vi kan godt snakke sammen og sån noget men kører ikke i spænd på den måde som, emm hvad hedder det psykologisk team eller som ham som min psykolog, det er bedre bare at snakke sådan lidt du ved, sån overfladisk. Så arbejdede Henrik der og ham følte jeg, han var lidt yngre, og det ved jeg ikke lidt med på beatet eller et eller andet, griner, men vi kom helt vildt godt ud af det og så kom jeg i kontakt med ham, og Anne hende kom jeg i kontakt med faktisk i Folkets Park for mange år siden, inden at hun begyndte at være engageret i Gaderummet, var hun enormt engageret i Folkets hus og Folkets Park, og jeg kendte hende lidt allerede da hun kom, efterfølgende fandt jeg ud af at hun var helt vildt god til sådan noget med kommunen og så jeg kom op og spurgte om hun ville hjælpe, og det ville hun selvfølgelig godt og så, så satte vi os ned nogen timer og skrev 3 klagebreve eller sådan noget

I: og så på den måde så fik du hvad hedder dannet et sammenarbejde eller hvad

A: Ja ja så kommer man ind i sådan noget, altså det er jo, det er jo en værre hjælpeorganisation det her, folk kommer med de mærkeligste problemer herinde som regel med kommunen og sån , der prøver at tage røven på folk der ikke har et sted at bo jeg ved ikke om de social arbejdere eller

sagsbehandlere gør det bevidst men i hvert fald ehh så er der mange ting de gør som strider imod ehh hvad hedder det bistandsloven hedder det, såsom ikke at udbetale folk deres penge fordi de ikke har en adresse og så noget, som de gør tit men i virkeligheden er ulovligt.

I: ja okay hvordan, er det forskelligt at møde en sagsbehandler og en medarbejder i Gaderummet?

A: Ja for satan mand er du sindssyg, en sagsbehandler har sat ti minutter af til dig jo, og ehh har en eller anden kvote som den person skal nå og ehh der er sgu tit ikke tid til særlig meget, og du kan jo spørge om hvad som helst eller de har en regel som hedder første gang får du i hvert fald afslag og så kan du søge eller klage og så går det højst sandsynligt igennem anden gang ehh, der er masser af ting altså, det der med bistand og du ikke får penge, jamen så siger de jeg kan ikke hjælpe dig, det har jeg været ude for personligt ehh og så har Kenneth sendt et brev fra vores daværende, hvad fanden var det hun, hed, Marianne et eller andet socialminister eller et eller andet som havde lavet et indlæg i politikken faktisk hvor der står at eh at det var ulovligt ikke at give ydelser til folk som ikke havde nogen adresse som man så kan få sendt op og så noget via fax fra Kalle fra Gaderummet, ham kender de alle sammen og så lige pludselig så kommer der noget skub i tingene. Og så når du kommer herop så er det noget helt andet, her bliver du bedt om at sætte dig ned og så sidder du og snakker, og det kan godt tage en time i stedet for det kvarter eller de ti minutter du har når du kommer op til din respektive bistandsafdeling eller hvad det nu hedder.

I: Hvad sker der så i den time, altså hvilke følelser giver det en i situationen.

A: jeg er måske ikke lige den mest perfekte at spørge om følelser.. (afbyder)

I: du nævnte f.eks. før det med Henrik din psykolog

A: Ja.

I: at i ligesom havde fået opbygget et venskab

A: ja ja.

I: og så blev i nødt til at droppe den terapeutiske form ik

A: jo jo jo men det er jo også det er jo hvad der sker altså, jeg mener vi klikkede og så var det det, men altså, men når man kommer herop det er lige præcis det jeg sagde altså folk ehh det er som at de har tid til os, altså tid har vi masser af men det er hvordan man bruger den og hvad man bruger den til der er det vigtige ik og et fakta som, ehh hvad hedder sådan noget bistandssystemet så er der sgu ikke særlig meget tid altså med al respekt for dem så har de også mange de skal igennem men det er bare ikke godt nok

I: hvad gør det så når der ikke er tid, hvad føler man så?

A: jamen så kommer der jo en masse frustrationer og ehh og kan jeg tale for mig selv for dengang hvor jeg selv var hjemløs en masse ehh hvad hedder sådan noget uforståenhed og mere foragt for systemet

I: Okay, jeps så syntes jeg vil skal gå til det næste billede, og det jeg ved ikke om du kan kende det.

A: det kan jeg godt

I: vi tager samme procedure som før, med en 20 til 30 sekunder hvor du lige siger hvad der falder dig ind når du ser billedet (Billedet af tjanselisten fra det nye Gaderum fremvises)

A: Griner, ehh forfærdeligt uundgåelig tvang,(..) under ansvar (..)eller uden

I: Yes det er tjanselisten du har kigget på(billedet vendes)

A: ja

I: du siger forfærdeligt uundgåeligt tvang, hvorfor siger du det?

A: det er fordi at, at om man vil det eller ej når man er en del af brugergruppen i Gaderummet så havner man på den liste jo og for sin respektive tjanser, køkken ,toilet hente brød hvad som helst feje ordne fællesrummet computere et eller andet

I: okay og det er en tvang?

A: ja det er det et eller andet sted

I: hvordan det:

A: ja men f.eks at hente brød, altså det er ikke en tvang på den måde men det er en tvang i at hvis du ikke gør det så er der sikkert nogen der ikke for noget at æde og så bliver de sure og jeg tror de sureste tjanser det er nok toiletterne, computerne og hente brød fordi at der skal gøres rent omkring computerne ellers ligner det lort, men idet at du går hen og vil gøre computerne rene og skal have folk til at flytte sig så bliver det noget lort, for så bliver folk irriteret, det der med at hente brød det skal man gøre for ellers er der nogen der ikke får noget at æde, og hvis du ikke henter brødet så stopper bageren lige pludselig med at give brødet, og toiletterne skal holdes rene for ellers er de for ulækre og det er også ris til egen røv i sidste ende

I: er der så nogen tjanser som man kan springe let henover i forhold til andre

A: ja det tror jeg

I: du lavede ligesom sådan en rangliste for hvad der er en god tjans

A: ja det tror jeg, jeg tror i hvert fald i det gamle Gaderum var stuen meget, meget okay, det er jo bare en kost og noget og så sørge for at få fejte hele lortet sammen så det så pænt ud, ehh til Kalle han kom, og så sørgede for at de næste, det var dem der vaskede gulvet griner, det var meget lidt strengt.

I: jeg kan godt huske nogle søndage hvor vi ligesom skulle rydde meget op før vi kunne komme i gang med møde

A: Ja det er jo netop fordi folk ikke havde taget det jo

I: Ja det blev ikke taget så meget i weekenden

A: nej det var slemt at have en mandag morgen hvis der havde været god gang i den

I: ja, har du så prøvet at se hvordan det er i dag med tjanselisten?

A: ja der er jo flere tjanser, men jeg ved det ikke rigtigt jeg opholder mig mest ved computeren og fjernsynet, så jeg kender ikke rigtig resten af huset sån, altså så godt

I: du indgår jo heller ikke i tjanselisten i dag

A: nej nej selvfølgelig ikke, jeg er jo ikke en del af brugergruppen længere, men jeg syntes jeg syntes der ser rimeligt pænt ud i forhold til hvad der gjorde i det gamle i hvert fald

I: okay, så sagde du også under ansvar eller uden ansvar hvorfor siger du det

A: ja det er jo det med at man skal jo eh hvad hedder det, som jeg kom fra før, med at tage de tjanser altså det er et ansvar der bliver lagt på dig , altså det tavng under ansvar, det er noget du skal gøre ik eh eh altså under ansvar

I: ansvar for hvem?

A: over for dig selv og dem du lever sammen med, så kan du så vælge at lave det uden, men så så er du bare ligeglad jo, f.eks brødlisten og sån noget så er det så andre folk det går udover så

I: okay i forhold til tjanselisten der er jo f.eks sån noget med køkken afbrydes

A: åh nej det er den værste.

I: er det noget du bruger sån er det noget du kan bruge til noget i dit liv efter Gaderummet kan man sige?

A: altså det at man har haft en tjanseliste eller hvad,

I: jamen hvordan ser din lejlighed ud i dag?

A: jamen

I: Ligner det efter en fest i det gamle Gaderum eller er den pænt ryddelig eller hvordan?

A: nej nej den ser sgu ok ud, nu har været så heldig at jeg har en kæreste som mere eller mindre syntes at der er snavset og beskidt når der står to flakser på bordet, så

I: nå okay

A: så i den henseende er jeg heldig, jeg tror at hvis jeg havde boet alene kunne det højst sandsynligt godt ligne en god weekend i gaderummet

I: sådan hele tiden

A: ja næsten tror jeg griner, det tror jeg faktisk godt

I: okay ja så synes jeg vi skal gå til nogle billeder fra det gamle Gaderum som er et sted du kender rigtig godt, vi starter med denne her (billedet af den åbne dør fra det gamle Gaderum vises)

A: ja ehh lån..gæld, ris og ros sjov og ballade

I: Ja du siger lån hvorfor siger du lån?

A: der er et billede af indgangen til Gaderummet og det var der vi lånte penge af Kalle hele tiden, vi var altid på røven lige meget hvad

I: I lånte penge af Kalle hele tiden?

A: ja vi lånte mange penge af Kalle, rigtig mange

I: det var noget alle kunne eller hvordan

A: ja hvis man sørgede for at betale af på sin gæld så kunne man låne en del, men det var selvfølgelig altid mindre end vi lånte jo så det endte i nogen klækkelige beløb nogen gange

I: Hvad har det betydet at du kunne tage de lån?

A: for hvad form mit liv eller hvad?

I: ja sådan for din dagligdag

A: Nå men altså i Gaderummet det har altid været svært med mad og sån noget, du har ikke kunne købe ind og havde ting stående, der var altid nogen der gik i det, eller på den måde at der var altid nogen der tog hvis du havde noget stående i et køleskab der var aldrig , det slog aldrig fejl.

I: okay så hvis man købte ind så købte man til alle eller hvad?

A: ja stort set altså ufrivilligt, men på den måde så betød det, at man, man levede fra dag til dag jo så spiste man pizza og falafel på den måde

I: Så siger du ris og ros, hvorfor siger du det

A: ja men det er jo det samme, der er jo Gaderummet, hvor man kom ind altså hvor man boede og der var jo ehh altså som jeg siger ris og ros jo, det kom an på hvad man havde lavet om man han havde været helt lam i weekenden og havde smadret hele lortet, fordi man havde været fuld, eller havde kastet med stole for sjovt eller bygget et tårn af stole i midten af Gaderummet og ehm og så ros når folk syntes man havde gjort det fint hvis man havde lavet noget hvis man havde overholdt sine tjanser hentede noget brød og køkkenet var taget så det var rent så der kunne blive lavet noget fællesmad og sån noget uden at der var problemer i det.

I: Hvordan udmyntede ris og ros sig, altså var der nogen konsekvenser hvis man fik ris f.eks.

A: ehh va fanden skal man sige konsekvenser man, jeg syntes ikke der var nogen særlig hardcore konsekvenser, man kunne selvfølgelig blive tvunget til at ehh at man ikke måtte drikke i

Gaderummet i en uge eller et eller andet i den dur, hvis man ikke ehk tog sine tjanser kunne man blive rykket på sofaen i en uge indtil man kunne finde ud af det og så kunne man så komme ovenpå og sove i sin egen seng og så noget, altså det var ikke på den måde konsekvens pædagogik altså eller pædagogik det ved jeg sgu ik rigtig.

I: okay , så siger du ros, fik man så et eller andet når man gjorde noget godt eller?

A: næh, men altså det var mere altså ehk altså rosen lå mere i det var måske Kalle der kom og gav sådan, og fedt i har ordnet køkkenet eller man meldte sig til tjanser og gik ned og handlede og sådn noget, som altid var et fucking slæb for der skulle altid handles ind til mange, og så ehk man fik den der caudeux fra Kalle sån fedt nok, godt skuldret eller sån men ikke noget noget sån sån idt lige som små børn der skal have at vide at de har gjort det godt griner

I: det hænger ikke lidt sammen med det du nævnte tidligere lån og gæld og at du altid kunne låne efter et søndagsmøde

A: Det var jo bare en overgang jo, men jo det kan godt være det hænger lidt sammen med det her, altså i jo bedre jord man var, jo det kan godt være det hænger lidt sammen, det har jeg faktisk ikke rigtig tænkt over, men det kan godt være at det var lettere at låne penge når man var i god jord

I: så siger du sjov og ballade

A: Ja griner, men det var jo, det var indbegrebet af ehk af hvad hedder det den tid, som jeg boede deroppe , jeg boede deroppe i tre et halvt år, det var faktisk ikke andet end sjov og ballade, det var fester og .. druk og slåskampe og slåskampe med politiet og hele tiden.

I: hver eneste dag?

A: ja stort set, jeg tror de tre et halvt år jeg boede deroppe, nåede jeg at få to O.D`er og var ædru 3 dage sammenlagt eller et eller andet.

I: fik du ikke noget ris for de O.D.er?

A: næh det gjorde jeg egentligt ikke, jo jeg fik at vide at jeg skulle slappe af ehk men ehk men hvad hedder det, øh på den anden side ham Kalle han tog det sgu meget stille og roligt han hjalp mig igennem det ehk rigtig rigtig rigtig hurtigt og så snakkede vi selvfølgelig om det, jeg lovede højt og helligt at jeg skulle nok stoppe med at tage stoffer og sån noget, men ehk det gik ikke helt, og så kom den igen og så stoppede jeg på det plan i hvert fald

I Så du har været igennem nogen nedture og opture nedture et eller andet.

A: ja det kan man godt sige sjov og ballade er også synonym med opture og nedture

I Er der mange ehk der tog stoffer i det gamle Gaderum?

A: ja der var rigtig rigtig mange det var faktisk på et tidspunkt ved at blive et problem

I: har du en anelse om hvordan det er i det nye Gaderum?

A: ehh nej ikke rigtig, jeg tror ikke at det er så vildt, ehh jeg ved at der er folk der tager stoffer og sån noget men jeg tror ikke det er på samme måde, som i det gamle Gaderum. Altså jeg kan f.eks. huske en aften hvor vi havde et eh et højt spejl som var langt og tyndt, så mig og min ven vi lagde det på bordet griner og så lagde vi fem eller syv gram kokain op, jeg kan ikke huske hvor meget det var, i en lang line, og så tog vi selv så hatten passede og så fløj vi rundt, så sagde vi til folk at de bare kunne tag, og det var jo helt galt jo, alt var helt smadret da Kalle kom tilbage om mandagen, folk havde været oppe at slås kastet med flasker og smadret stole og hundene havde fået lov til at bide i kontorstolene og der var røget flasker ud af vinduet og der var ikke det der ikke var sket altså

I: Så indså i så at det var et problem med stoffer eller hvad?

A: ja men så, så kom det jo selvfølgelig også op på et fællesmøde og der var det så så blev vi nødt til at dæmpe os lidt, på det tidspunkt så vi det bare ikke på den måde altså, fordi det var jo ikke os der havde gjort det vi havde jo ikke smadret alting vi sad bare og hyggede os gevaldigt over at alle andre gjorde det jo.

I: nå okay (griner)

A: ehh senere hen med et tilbageblik så kan man selvfølgelig godt se at man selv har været tændsatsen eller luntten, til eh til det helt store krawalle, men det var satme sjovt.

I: Okay, så siger du hjem

A: ja men det var jo bare fordi det var jo et hjem, det var jo der hvor vi boede, der var ikke så meget der.

I: så der hvor man bor det er ens hjem?

A: det er det da, hvis du har et sted hvor du sover. Så vil jeg skide på om det er en trappeopgang eller hvad det, hvis det er der du sover så er det dit hjem

I: lige meget hvad andre siger?

A: fuldstændig, det er lige meget om det er en skurvogn eller eh en bygning på Nørrebro, hvis det er der du sover og der du har dine ting så er det dit hjem, så man er aldrig i den forstand hjemløs det kan godt være man ikke har sit eget sted, men det er ens hjem altså, hvis man har et sted hvor man er hele tiden så må det være hjem

I: Der er mange der vil sige i forbindelse med at have et hjem der er også nogen pligter, er det også sådan hvis man er hjemløs?

A: Selvfølgelig, men så kommer vi tilbage til tjanselisten.

I: men hvad så hvis du bor på en trappeopgang f.eks. er der så nogen pligter der?

A: ikke en skid, altså selvfølgelig lade være med at stå og pisse og skide i opgangen det er jo klart jo, altså det siger jo sig selv, man kan jo ikke ligge og sove et sted hvor der lugter af pis alligevel så på den måde ja selvfølgelig forpligter det, det forpligter lige meget hvor du er jo, hvis man sover hos venner og har fået lov til at låne deres sofa, så skal de jo ikke spørger om det er dig der tager opvasken, jeg mener du bor der ik, eller du får lov til at bo på deres sofa i fjorten dage tre uger altså så tager man den bare ik, det er bare logik altså, ellers så bliver folk også lynhurtigt træt af en

I: yes, er der noget der adskiller indgangspartiet fra det gamle Gaderum fra det nye, hvis du kigger på billederne?

A: ja der er meget, jeg syntes at måske, at det gamle når jeg ser på de her billeder, det virkede lidt mere råt, jeg tror også det var lidt mere råt faktisk.

I: hvordan det sådan råt?

A: ja men sån, altså...

I: altså store bredskuldrede farlige mænd eller hvordan?

A: nej nej men en masse små hidsige autonome griner eller det bliver vi jo kaldt

I: hvad er det så i dag

A: hvad det er i dag??? Det ved jeg sgu ikke om jeg har lyst til at sige på bånd men ehh, eh et asylcenter

I: hvor det ikke er så råt eller hvordan

A: jo jo de er meget hårde dem der men det er på en anden måde, altså de er hårde overfor andre, som ikke kan indordne sig under deres regler ik, vi var hårde overfor hinanden på en helt anden måde altså, vi havde selvfølgelig stadigvæk vores regler men det var noget, det var ballade under ansvar jeg ved det ik, man fulgte reglerne eller også fik man nogen på skallen, nu er det mere sådan at nu er der nogle enkelte som er nogen stærke, det minder lidt om et fængsel måske, der er nogle stærke fanger og nogle svage fanger, det er stærke der sætter dagsordenen, i det gamle var det mere Gaderummets beslutning, der var ikke nogen der var den stærke

I: okay så lad os gå videre til det næste billede eller samling af billeder ,, ja

A: ja men så er der hyggebordet

I: ja som vi har været inde på

A: og så er der mandagsmøde tror jeg og så er der fjernsyn fælleskab kan du skrive under fjernsyn

I: ja

I: okay hygge bordet den har vi allerede snakket om, jeg ved ikke om du har noget at tilføje

A: nej jeg så bare den der stabel aviser der lå midt på bordet

I: Ja okay så siger du mandagsmøde

A: ja men det er jo fordi at man kan være så heldig at blive aktiveret i Gaderummet, og så få eh på det tidspunkt var det 500 kr ekstra i sin bistand fordi man så var aktiveret i Gaderummet, og der ved fik man så udbetalt 250 ekstra om måneden hvilket var fuldstændig latterligt

I: hvad skulle man så lave når man var aktiveret i Gaderummet?

A: det var meget forskelligt, man kunne blive sat til forskellige ting, man kunne være ansvarlig for computeren altså sørge for at de virkede fik startet dem op og fik sat sig ned og ehh ehh fik de opgraderet hvis de var noget man kunne stå for, jeg var selv aktiveret mn det jeg lavede det var, jeg, ehh jeg hentede post og pakker og sån noget der var altid et hav af post og pakker og hvad hedder det filmfremkaldelse og ned og hente ehh papir til printer og foto og fax, det var ikke småting der blev fotokopieret og printede heroppe.

I: men hvad så ehh var det sådan en ekstra forpligtelse eller hvordan?

A: ja det kom så oveni tjanselisten men faktisk de fleste der havde været i praktik blev fyret eller mere eller mindre gik selv fordi de absolut ikke overholdt de aftaler, altså inklusiv mig selv griner

I: men eh hvad sker der så på det der mandagsmøde?

A: Det var for de aktiverede, altså det var lidt ligesom et søndagsmøde for de engagerede hvis man kan sige det sådan, hvor at medarbejderne sammen med de aktiverede udarbejdede en plan for for ugen hvad der skulle ske, hvad der skulle gøres og hvad der skulle klares ik og så måske nogen der lige fik at vide at nu skal i lige ta fat i dem der, fordi tv stuen ligner lort og hvor det ikke kunne lade sig gøre så var der ligesom nogen af dem (de aktiverede) der blev bedt om at tage den og så var det det. Det var faktisk tit endte det med at den der var aktiverede endte med at have stuen, altså at gøre rent derinde for det var ikke blevet gjort.

I: så var det en ekstra tjans eller hvordan

A: ja ja, alt det forfaldende arbejde det stod de aktiverede for.

I: okay så siger du fjernsyn g under det fællesskab.

A: ja der er fordi jeg syntes det lignede inde i det lille rum fra gamle dage hvor at der var.

I: det kan jeg så fortælle at det er det ikke, det er til et møde i stuen

A: når det er over ved vinduet ja okey det mindede mig bare om eh, det mindede mig om det lille rum fordi der altid eller tit sad en ti –tolv mennesker og så fjernsyn, altså man kravlede rundt på hinanden bare for at sidde og se det fjernsyn, det kunne være hvad som helst det kunne være nyheder for at se om vi var med eller en eller anden film eller andet mens der sidder en eller anden idiot i baggrunden og råber og skriger over et computerspil griner med høretelefoner på som ikke er

klar over at folk ser tv, men det var også sån det var et godt samlingspunkt, det var lidt som ehh ehh det store bord.

I: Inden branden var der også en fjernsynsstue ovenpå mellem teltene

A: ja det var det samme jo, men tit blev der set to forskellige ting så der sad 20 ovenpå og tolv nedenunder ehh.

I: Ja i det nye Gaderum er der også fjernsyn, og for nylig er der kommet tv ovenpå i køkkenet

A: Ja det har jeg ikke set, men jeg har lagt mærke til at der ikke er særlig mange der, eller ikke særlige tit, jeg tror jeg har set det en gang hvor folk har siddet og set, men så har det været fodbold eller sån, det er ikke særlig udpræget at sidde og se tv, det kan være vi var mere hippieagtige i det gamle Gaderum, griner

I: så synes jeg vi skal gå til det sidste billede og det er en tjanseliste jeg tror du godt kan genkende.

A: Yes sir det er den gamle, hahahha

I: er der noget du lige kommer til at tænke på?

A: jeg tænker lidt på tøjvask, hente brød og bussemand.

I: hente brød har vi været inde på

A: ja men så er der bussemand den står under, det er lidt sjovt, at tjekke gård det er sådan lige det.

I: Ja okay, du siger tøjvask hvorfor siger du det?

A: det indebar at vi havde en tøjbunke ude bag det gamle køkken i et lille rum, et lille tilstødende rum til køkkenet inden man kom ud til badet, som eh som var proppet med tøj, vi fik altid tøj alt muligt tøj og tøj der blev fundet rundt omkring blev lagt derud, og det var simpelthen så beskidt, det var så vildt altså, jeg fatter ikke engang at vi vaskede det nu jeg tænker tilbage på det, det skulle have været brændt på kommune kemi eller sådan noget, ehm det var snavset jeg fatter slet ikke vi lavede mad så tæt på det faktisk griner, men man bliver da immun over,, men den tøjvask der den gik ud på at man skulle vaske nogen maskiner i løbet af ugen og det var ikke noget problem, bortset fra at tørrestativet stod ovenpå tøjbunken ellers kunne man ikke komme forbi ud til badet.

I: Så der var et pladsproblem eller hvad?

A: ja det kan man roligt sige, det var fuldstændig lige meget om man vaskede tøj, fordi når det havde hængt derude så var det ligeså tæt og og ehh tørretumbleren som der stod der den kunne stå en hel dag, fordi når man gik forbi og kom til at ramme lågen så gik den op og så blev det aldrig tørt, og det meste af det tøj der blev vasket blev jordslået

I: Okay har du set tøjdepotet i dag

A: nej,

I: det er nede i kælderen og tøjet er lagt op på hylder og hænger på knager og bøjler. Så siger du også bussemand i forbindelse med billedet, det er så en af tjanserne

A: Ja det er jo det der med at tjekke gården og hent brød og så videre, jeg ved ikke hvorfor altså men bistanndsklienter og bumser de skal absolut have hund jeg ved ikke hvorfor, og vi fik mange klager over at folk vadede i hundelorte, dem skulle vi så ned at fjerne. Og så bussemand den går ind under faktisk det som også kom ind under aktiveringsmødet. Det er om at gå at hive de andre i ørene og sige nu skal du lige ta det der, og nu skal du lige ta det der og nu skal du lige gør det der. Og det er sgu da en loppetjans altså man kan bare sætte et kryds og sige man har sagt det griner) men der er jo ikke sket noget.

I: er der ikke en reaktion fra de andre når man kommer og siger nu skal d lige gøre det der

A: jo jo selvfølgelig så får man at vide at man skal holde sin kæft og skride et eller andet, så kan man, ja men Kalle sagde at jeg skulle sige det til dig(høj stemme) men altså det jo altså, den eneste rigtig bussemand der er i Gaderummet det er Kalle han er den eneste der duer til det, fordi et eller andet sted har han en ehh respekt fra starten som andre ikke har, fordi de er venner kammerater og bofæller og sådan noget, jeg mener der skal jo ikke komme en eller anden til dig og sige, nu skal du lige, så siger du bare fuck af med dig men hvis Kalle kommer så er det noget helt andet, det kommer ligesom fra højeste instans

I: hvorfor tror du det er sådan?

A: jeg tror det er fordi at han er den øverste i hierarkiet på en eller anden måde, altså jeg mener hvis du kommer og sagde til mig nu må du ta dig sammen, så havde jeg rejst mig op og bedt dig om at fise af, jeg er lige i gang med noget, jeg skal lige chatte griner,

I: er der formelt nogen der bestemmer i Gaderummet?

A: det ved jeg ikke, ikke i forhold til det her, men i det gamle, eh

I: du var tidligere lidt inde på at det var fællesmøder?

A: ja jo på den måde bestemmer fællesmødet, men ud fra brugernes synspunkt altså i det gamle Gaderum der var der altså der var en hård kerne ik, der var mig og andre, det tror jeg lidt der var, det var os der var ude at slås og gi på tæven hvis der noget galt og sån noget, så det tror jeg

I: Okay, og den hårde kerne bestemte så eller hvordan?

A: nej jeg tror ikke så meget de bestemte, ikke på den måde, men der var mere sådan nogle eh der var retningslinier, det var mere om hvad der var rigtigt og forkert, og det skulle nok blive håndhævet hvis det endelig var ik altså

I: kan du give et eksempel

A:ehm , nej ja ja jo jo jeg kan da huske en gut som som øh tævede sin kæreste nogen gange og som ehh kom tilbage og var rigtig ked af det og uh og ih og åh, og som kom kæresten og så gjorde han det igen i selve Gaderummet, og så, ja jeg ved ikke hvad hedder det korporlig afstraffelse han fik i hvert fald nogle gevaldige tæv.

I: Det er ikke alt man kan tillade sig i Gaderummet

A: nej slet ikke langt fra, altså eller du kan tillade dig hvad som helst, men selvom man prøver at holde sig væk fra samfundet og deres regler og normer så hersker der jo stadigvæk en fuldstændig normal selvopfattelse af, hvad hedder sån noget af ret og orden altså, det er jo ik fordi at ligeså snart du kommer herind så kan du tillade dig at tæve din kæreste eller spark en hund eller et eller andet, det virker præcis som det gør andre steder, altså det folks selvopfattelse ændrer siig ikke bare fordi de kommer herind.

I: i samfundet andre steder der er det ikke tilladt at slå på folk fordi man syntes de har gjort noget forkert, det hedder selvtægt.

A: det hedder det ikke her

I: hvad hedder det så her

A: det ved jeg ikke en snært af retfærdighed

I selvjustits måske

A: ja meget ja det tror jeg meget du kan sige, der bliver holdt orden i egne rækker. Folk skal opføre sig efter stedets regler, man kan ikke bare komme og opføre sig som en abe hele tiden, vi havde en som der gjorde det som blev ved med at hive ecstasy med op i Gaderummet og spillede techno hele natten han fik i hvert fald, ja det hedder så selvjustits det han fik åbenbart, griner han fik rigtig mange bank, og endte med at flytte til jylland, han var ikke særlig populær i København.

I: okay kan du afsluttende sige noget kort du syntes der samler din oplevelse med Gaderummet.

A: to ord, venskab sammenhold

I: ja så siger jeg mange tak fordi at du gad at være med til et interview.

Bilag 5

Interview B

I: Ja først vil jeg sige tak fordi du gider blive interviewet, det er rigtig fedt og jeg håber du også får noget ud af det, Det første jeg vil spørge om, er hvordan og hvorfor kom du til Gaderummet?

B: ehh okay hvordan jeg, det var hvad hedder han ham der franskmanden xxx, hvis du kan huske ham?

I: ja det kan jeg godt,

B: ham har jeg mødt i e eller anden nat cafe, og så skulle han vise mig et sted der bare åben 24 timer, og hvor man kan ryge hash og bare slappe lidt af og sån noget, og så har han bare vist mig det en dag, og så ..ja så er jeg bleven hængende sån kan man sige

I: Okay

I: Var det så tilfældigt at du kom til Gaderummet eller var det for at blive boende eller hvordan?

B: Nej det altså det var jo, der er så hele historien hvorfor jeg så kom til Danmark og egentligt ville bo på Christiania men så ikke kunne finde noget sted, ja det og så er jeg bare kommet på nogen natcafeer i København tror jeg i en uge og så har jeg, fandt jeg Gaderummet , og det er bare det bedste sted at være hvis man så kender alle andre steder, ja

I: okay, så vil jeg bed dig om at kigge på nogle billeder og så får du en 15-20 sekunder hvor du kan sige lige hvad der falder dig ind når du ser på billederne, vi starter med det her (jeg viser den åbne dør fra det gamle Gaderum)

B: Det er indgangen til det gamle Gaderum, og man ser Fatima,

I: okay kan du komme i tanke om noget du har oplevet i forbindelse med det du ser på billederne?

B: ja eh, jeg ved ik, ... måske skulle man lave et billede af det der står på døren og lave det større og så hænge det her i det nye Gaderum, for der står bare rigtig godt alle regler

I: okay

B: Ingen tyveri ingen junk, keep an eye on your mobilphone and all your other things, Det syntes jeg er rigtig godt, og det mangler lidt i det nye sted her,

I: Okay og så siger du, indgangen til det gamle Gaderum, hvorfor siger du det?

B: Ja ,

I: har indgangen til det gamle Gaderum betydet noget for dig?

B: ehm ,, for mig, ??

I: ja ja, har du en oplevelse, hvordan var det f.eks, første gang du så indgangen til Gaderummet?

B: ehm , første gang det var jo det ved jeg sgu ik, det var kl. otte om morgenen eller så noget lignende og jeg var pissestræt, der har jeg ikke rigtigt kunne , ehh der ku jeg bare ikke sanse alt omkring mig, jeg syntes bare det var et pissefedt sted, jeg havde fundet eller han havde fundet til mig der jeg går bare ind og på den højre side så er der computere hvis man bare kigger ligeud, og man kan bare gå lige ind, masser folk rundt om bordet der pissestive og ryger tjald

I: ja okay, ehm så siger du også Fatima?

B: ja,

I: har hun betydet noget for dig, har du snakket meget med hende eller?

B: ehmm, egentligt ikke så rigtig meget med hende mener jeg

I: snakker du med nogen af de andre medarbejder?

B: jo jo, altså jeg har jo snakket med stort set alle medarbejdere sådan lidt men så rigtig meget har jeg snakket med Anne, nogen gange eller Kalle lidt

I: Hvad snakkede du så om, med dem, bare sådan kort fortalt?

B: phh, bare nogen ting jeg ved sgu ik.

I: med kommunen eller?

B: når nej jeg har ikke nogen sagsbehandler så, men jo også om sådan nogen ting men snakkede også bare om helt almindelig ting så om hverdag bare jeg ved sgu ik.

I: Okay, så siger du at man skal tage et billede af den gamle dør til Gaderummet og hænge op på døren i det nye, hvorfor siger du det?

B: ja, ja jeg ved ik, bare al de der, som der er blevet skrevet på, de der badges der de ser meget federe ud, det ved jeg ik,

I; kan du godt li at der er regler, som der er på nogle af de der badges?

B: ja ja, bare så man får det lige med det samme når man kommer ind

I: okay, ja men så syntes jeg vi skal gå videre til det næste billede

B: Okay

I: det er så det du lige har snakket lidt om, det nye Gaderum og indgangen og samme procedure, altså hvad kommer du til a tænke på når du ser på billederne

B: ja,,,,,,

I: det kan være alt muligt, f.eks. oplevelser eller .. afbrydes.

B: ja f.eks på de der billeder kigger jeg nu lidt anderledes, det er altså lige på det der jeg har beskrevet med hvad der var så fedt når jeg kom i Gaderummet for første gang, og med hvad jeg nu der syntes ikke mere er så fedt, altså nu er det stort set det samme, man kommer ind og ja okay så til

venstre er der er nogle computere og det er i orden men hvis man ser, eller hvis man kommer lidt længere ind til sofaerne så er der også helt sikkert nogle stive mennesker og det er så, jeg ved egentligt ikke hvorfor jeg syntes, hvorfor jeg så har syntes at det var godt når jeg kom til Gaderummet den første gang, måske fordi man bliver træt af det. Ja

I: Det minder dig meget om førstegang du kom eller hvordan?

B: ja men altså også bare, ,,

I: ja..du siger meget sån hvorfor det var fedt før og nu, og du nævner b.la. computere, hvorfor var de fedt sån?

B:Nej men det bare, nå men det er ikke fordi jeg bruger det så meget men man kan godt bruge computere til praktiske ting, f.eks. hvis man skal finde noget, eller hvis man skal eller ,, spille noget, f.eks. counter strike eller sådan noget, det er jo ikke noget dårligt, jeg syntes ikke der skal fjernes computere jeg syntes det er en god ide at vi har dem

I: ja helt sikkert

B: altså...

I: okay, du siger også at det du synes var fedt før ikke er så fedt mere, stive mennesker?

B: ja ja, det første impression jeg havde det var ofte så det lidt fast ud, man ku ryge tjald efter sån en uge med stort set ingenting, og var lost i Copenhagen, ja København der, det var bare sån lidt ,, ja hyggeligt, det var bare det, og kunne få en sån nogen ja hvad kan man sige, at komme sammen med nogen mennesker igen og sån, det var bare fedt på den tidspunkt men nu så, ja hvad skal jeg sige jeg har været sammen med de samme mennesker i to år nu, og det er bare alt for meget, næh det er det jo ik for der er nye mennesker altid

I: ja okay, så der en blanding mellem nye og nogen man udmærket kender

B: ja det er det jo

I: men hvad er de en del af ja de er en del af Gaderummet, men,

B: ja ja,.. det ved jeg ikke,

I: okay, så lad os prøve at gå videre til det næste billede, samme procedure?

B: ... ehhm det er fra mødet i ja, sandsynligvis søndagsmødet i det gamle gGaderum

I: ja

B: ehh, xx xx xx xx(navne på andre beboere brugere), lidt bagved computeren og sån noget,

I: okay

B: der står også mit navn

I: okay på tavlen eller hvad?

B. ja ja

I: ja det er nogle gamle billeder jeg har fundet i Gaderummets billedarkiv over søndagsmødet

B: jo det tror jeg nok fordi der er så mange, ikke lige rundt om bordet og men ved bordet, hvis der var en anden møde var der nok ikke så mange.

I: det tror jeg heller ik, du siger søndagsmødet, hvorfor siger du det, eller hvad er søndagsmødet?

B: Når det er bare, der møder man, ja der møder alle beboere i huset , ja og så Kalle og så alle mulige brugere af huset der gerne vil komme til søndagsmødet, for brugerne er det så frivilligt, hvis man bor her så har man mødepligt så skal man komme, ja så mødes man bare der og så diskuterer man alle mulige problemer der er kommet op igennem ugen.

I: okay, hvad for nogen problemer?

B. ja det er typisk folk der har været for stive, eller stoffer

I: Okay , så siger du, eller du nævner en masse navne, har det betydet noget for dig at der har været en masse forskellige brugere at snakke med og sån?

B. ja jeg har mødt en masse

I: får du nogle gode venskaber ud af det

B: ja det kommer først senere men til at starte med når man er ny er det bare interessant at møde nye mennesker syntes jeg sån næsten altid, selvom jeg ikke sån rigtig er en der begynder nogen samtaler eller sån noget, men jeg ved ikke jeg syntes det er næsten altid interessant at sån snakke med nye mennesker, så kan man jo lige finde ud af om man kan lide dem eller ik, og så kommer der som du siger måske nogle venskaber ud af det, og så ja

I: ja, så siger du at der næsten ikke sidder nogen lige rundt omkring bordet, men de er bagved, ligesom de også er i dag siger du

B: ja det minder mig bare lidt om skolen, at alle de .. ja næsten alle folk vil bare sidde lige altså helt bagved, bare så langt væk fra læreren som muligt, det er bare lidt det samme her, tror jeg, at alle ja fordi de bare er for dovne at de ikke gider sidde på mødet at de bare er for stive eller, det meste er jo bare fordi at de har lavet ballade og så skal de bare så langt væk fra læreren som muligt, så,

I: hvem er så læreren, er det så Kalle?

B: jo griner det det er det

I: han sidder altid tæt ved bordet

B: ja og han er også den der snakker mest på møderne og han skriver på tavlen og han skriver i bogen, og ja

I: hvad sker der så hvis han ikke er til et møde?

B: så er,, , der er altid lidt, ja tragi komisk kunne man sige, nogen gange er der Ole tilstede, det er så din far, og så prøver han at live mødet lidt op, og så er der måske nogen folk xxx xx xx og mig der prøver på at holde et ordentligt møde, men jeg ved ik, når Kalle ik er der så er der ikke nogen opmærksomhed fra andre folk, der som sagt gemmer sig lidt bagi, ja så hvis der ikke er nogen opmærksom, så der ik er nogen der passer på, ja så er der ikke noget rigtig møde så kan man bare glemme det.

I: ja er det kun fordi Kalle ikke er der at det er sådan.

B. nej det er bare fordi folk ikke gider at deltage i møderne at jeg ved ikke, men deres probelmer, nu bare..

I: også de gamle møder?

B: Ja det tror jeg sgu de var, jeg var nu ikke så lang tid i det gamle Gaderum, men jeg fik da alligevel set lidt af det, der er sgu nogen ting der har ændret sig fra her fra det gamle, nogen ting var også, hvor det ikke gik så let, jeg tror også meget sån at det ikke går så meget værre lige nu

I: jeg vil give dig ret, det er meget det samme, men der sker da noget hele tiden

B: ja ja helt sikkert,

I: ja okay så syntes jeg vi skal gå til det næste billede, det skal lige siges at det er billeder jeg har taget til sidste søndagsmøde, godt nok lige i starten

B: Ja , det her burde være lige før mødet eller sån noget?

I: ja det er lige der hvor Kalle er kommet ned, og har sat sig og der er gjort klar til møde

B: jeg tror xxx ja det ved jeg sgu ik. Det ser bare ikke ud til at folk de er til møde de er bare slet ikke fokuseret på bordet som her.

I: er folk fokuseret på mødet da?

B jo det er de sgu,, det håber jeg sgu i hvert fald, altså hvis folk ik kan lytte bare lidt hvad der bliver sagt så kan de også bare blive væk syntes jeg så det kræver jo slet ingen energi bare at lytte efter og bare holde lidt fokus på mødet

I: men man kan da ikke bare blive væk kan man?

B. nej nej hvis man bor her ik, man skal bare tænke sig lidt at være interesseret i hvad der foregår

I: ja, ... så kan vi gå til det næste billede og det er jo ja hvad er det.

B: ja det er jo tjanselisten fra det gamle gaderum....

I: har du haft nogle oplevelser med sån en tjanseliste?

B: ikke sån rigtig med den gamle der var jeg ik på så mange gang, Griner, men jo det er jo lidt trouble med tjanselisten, der er noegn som ikke laver noget eller glemmer det eller jeg ved ikke, jo

jeg fik også nogen skidebatter af Kalle hvis jeg ikke havde gjort det, så jo jeg har nogen oplevelser med tjanselisten hvis man kan sige det sådan.

I: okay, ja øhh, har du haft nogle af de her tjanser, det har du vel?

B: jeg mener jeg har hentet brød og været på køkkenet og, ja hvad mere peger, den der har jeg sgu ikke lavet

I: Hvordan er det første gang når man bliver introduceret til tjanselisten og får man hjælp eller hvordan foregår det?

B: jo jo den første gang viste xx mig hvor det var jeg skulle hente brød, og det gik helt fint, og det var så heller ikke noget større problem at finde mig i det(at være på tjanselisten) for jeg havde sovet på sofaen et stykke tid, ik og der har jeg bare hjulpet lidt til i Gaderummet når jeg var der og sån, så, ja der var også nogle folk der har hjulpet mig, så det var ikke så slemt

I: okay, man tager altså ikke sin tjans alene eller hvad, hjælpes man ad, du kan også prøve at se på den nye tjanseliste(det sidste billede vises samtidigt med det næstsidste)

B: ja , jamen det kommer jo an på hvad for en tjans det er, om der er andre på den tjans om du får hjælp eller ik, altså det kommer bare også an på hvor stor din opgave er så

I: er der så nogen opgaver som er større end de andre, hvad for nogen opgaver er gode at få og omvendt?

B: ja det værste syntes jeg er egentlig er køkkenet, altså opvasken i fælleskøkkenet, det syntes jeg og så også, ja bare Gaderummet stuen altså bare det sorte gulv, det er også lidt fucked up at gøre rent

I: ja hvad er det letteste?

B: ehmm

I: er der nogen der rangerer tjanserne eller ?

B: nej ikke rigtig på den måde men jeg ved ik jeg gør, altså det er egentlig alle tjanser de lidt velbalanceret så hvor hårdt det er og hvor meget det er, det er ikke sån den store forskel på opgaverne, så det er egentlig lidt lige meget

I: Okay, syntes du det er nødvendigt med en tjanseliste.

B: ja i hvert fald

I: i hvert fald?

B: ja altså jeg tror jeg tror ikke at folk der bor i Gaderummet godt kunne styre det selvstændigt, altså at det bare bliver en selvfølge at man sån bare gør rent efter sig selv hehe, altså bare sån noget

det bliver , jeg tror bare ikke det holder, der skal være en eller anden et eller andet der styrer det, ellers så går det bare ikke

I: hvad hvis du selv boede i en lejlighed hvad så vil du så holde den ren og pæn?

B. ja ja selvfølgelig ville jeg gøre det det er jo også noget helt andet det gør man jo bare for sig selv men ,, ja vi havde jo nogen tid hvor der blev glemt at lave tjanseliste og så var der var så ja folk kiggede hvem står på køkkenet det ser ud som xx ja der er ikke nogen ny tjanseliste , nå så er der ikke nogen og så er der ikke nogen der laver det(tjanser)

I: ja, sådan er det jo til grin nogen gange?

B: ja og så ja bare altid hvorfor skal jeg lave det , han kan lave det eller du kan lave det, eller ja Men problemet er lidt alle har ret, der skal bare hver nogen der f.eks. ikke bare gør det for sig selv.

I: Nu sagde du at du gerne vil holde din egen lejlighed ren, vil du så også holde Gaderummet rent?

B: ja men, ja det tror jeg lidt, næh det tror jeg sgu ik altså jeg vil ikke at nogle det bliver mere beskidt bare pga. mig, det prøver jeg at undgå, men altså jeg tager min tjans så godt som muligt som jeg nu kan og så er det det altså jeg er ikke en der rydder efter nogen frivilligt det gør jeg ikke

I: Nej okay så vil jeg til allersidst, bede dig om at sige en to tre ord du syntes er passende for hvad du har fået ud af Gaderummet

B:Det er ikke let at holde en beskrivelse på to til tre ord,, fordi jeg syntes at Gaderummet først har givet en noget rigtigt hvis du, ehh hvis du er kommet ud af det, så længe man er i Gaderummet så er man ikke vinderen endnu, så er man stadig noget galt med dig eller ik på den måde, men bare så, ja så er man ja ikke rigtig hjemløs, for Gaderummet er jo et fast sted at bo men jeg ved ik

I: Er der noget der følger med at man har et hjem, andet en et sted man bare kan være, hvad er et hjem?

B: det er det sted hvor man ka være og sån, ja hvor man føler at man er hjemme , og det, det er Gaderummet for mig, ikke et lykkeligt hjem men et hjem det er det.

I: Ja okay, det er også på en måde et af mine hjem, men i hvert fald tak for interviewet super cool.